

41748

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YABANCI DİLLER EĞİTİM BÖLÜMÜ
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE BİLİM DALI

**YABANCI DİL OLARAK
TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE ALIŞTIRMALAR**

(Yüksek Lisans Tezi)

Ramazan ZENGİN

No. 9496

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Tezi Yöneten : Doç.Dr.Tülin POLAT

İSTANBUL 1995

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfalar</u>
ÖNSÖZ	1
0. GİRİŞ	2
1. DİL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ	4
1.1 DİLBİLGİSİ-ÇEVİRİ YÖNTEMİ	4
1.1.1 Amaçları	5
1.1.2 İlkeleri	5
1.1.3 Alıştırmalar	6
1.2 KONUŞSAL-İŞİTSEL YÖNTEM	7
1.2.1 Amaçları	8
1.2.2 İlkeleri	8
1.2.3 Alıştırmalar	9
1.3 İŞLEVSEL-KAVRAMSAL YAKLAŞIM	11
1.3.1 Amaçları	12
1.3.2 İlkeleri	16
1.3.3 Alıştırmalar	17
2. ALIŞTIRMA MODELİ :	
ALIŞTIRMA AŞAMALARI VE TÜRLERİ	18
2.1 ALIŞTIRMA AŞAMALARINDA YER	
ALAN ALIŞTIRMALAR	20
2.1.1 A Basamağı: Algılayıcı Yetişininin Geliştirilmesi	22
2.1.2 B Basamağı: Üretimsel Beceriler İle İlgili Alıştırmalar	45
2.1.3 C Basamağı: <i>Yeniden Üretimsel Alıştırmalar</i>	61
2.1.4 D Basamağı: Özgür Anlatımın Geliştirilmesi	87
3. TÜRKÇE ÖĞRENİYORUZ I, II, III, IV	
KİTAPLARINA GENEL BİR BAKIŞ	91
3.1 TÜRKÇE ÖĞRENİYORUZ I, II, III, IV KİTAPLARINDAKİ	
ALIŞTIRMALAR	92
3.1.1 Türkçe Öğreniyoruz I. Kitabın Alıştırma Türleri ve Sayıları	94
3.1.2 Türkçe Öğreniyoruz II. Kitabın Alıştırma Türleri ve Sayıları	95
3.1.3 Türkçe Öğreniyoruz III. Kitabın Alıştırma Türleri ve Sayıları	96
3.1.4 Türkçe Öğreniyoruz IV. Kitabın Alıştırma Türleri ve Sayıları	97

3.2	TÜRKÇE ÖĞRENİYORUZ I, II, III, IV KİTAPLARINDAKİ MODELE UYGUN ALIŞTIRMALARIN ÖRNEKLENDİRİLMESİ	98
3.3	TÜRKÇE ÖĞRENİYORUZ I, II, III, IV KİTAPLARINDAKİ ALIŞTIRMALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ	109
3.4	YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNE YÖNELİK UYGULAMA ÖRNEKLERİ	113
3.4.1	Örnekler	117
4.	SONUÇ	164
5.	KAYNAKÇA	166

- ÖNSÖZ -

Anadilimiz Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi üzerinde önemle durulması gereken bir konudur. Yabancı dil öğretimi aynı zamanda o dilin tüm zenginliklerinin yanı sıra kültür ve düşünce değerlerinin de aktarıldığı bir süreçtir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde de bu amaca yönelik verimli ve etkin bir öğretimin gerçekleşmesi ülkemizin tanıtımının yapılması demektir.

Yabancı dil olarak Türkçe Öğretimini verimli kılma çabaları dil öğretimi kapsamına giren her ögenin bilimsel verilere dayanarak incelenip geliştirilmesine bağlıdır.

Bu çalışmada alıştırma ögesi incelenmiştir. Burada amacımız yabancı dil olarak Türkçe öğretimini çağdaş bir düzeye ulaştırabilme çabalarına katkıda bulunabilmektir.

Bilimsel araştırma yaparken sabırlı, azimli, titiz ve bir o kadar da özverili olunması gerektiğini, Sayın Hocam Doç. Tülin Polat 'ınengin tecrübelerinden öğrenmiş bulunuyorum. Yapmış olduğum çalışmanın her tümcesinin hocamın yönlendirici fikirleri ile biçimlenmiş olmasından dolayı mutluluk duymaktayım. Bu vesile ile tezimi hazırlarken önemli fikirleri ile bana yol gösteren çok kıymetli hocam Sayın Doç.Tülin POLAT'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

- GİRİŞ -

Yabancı dil öğrenmenin bu denli bir gereksinime dönüşmesi, kuşkusuz haberleşme ve ulaşım olanaklarının kolaylaşmasıyla, insanlar arası ilişkilerin yoğunluk kazanmasıyla olmuştur. Konuştukları farklı dillerden dolayı iletişim kuramayan insanlar birbirlerinin dillerini öğrenme gereksinimi duydular.

Günümüz yabancı dil öğretimini genel bir bakışta incelediğimizde kimi dillerin bu süreçte etkin bir konumda olduklarını görmekteyiz. Yüzyılımızın ilk yarısında yabancı dil öğretiminde Fransızca önemli bir yer tutarken günümüzde İngilizce bir dünya dili konumuna gelmiştir. *"Bir dilin; üstün bir bilim, uygarlık ve kültür dili olması"* (Demircan, 1988 :13) O dilin yabancı dil olarak öğretimini gerekli kılan bir etmendir. Bunun yanı sıra bir ülkenin siyasal ve ekonomik gücü bu bağlamda önemli bir rol oynamaktadır. Son yıllarda siyasal ve sosyal değişimler, Türkçenin de yabancı dil olarak öğretilmesi üzerinde durulması gereken bir konu durumuna getirmiştir. Hatta Gülay'a göre *"Türkçe öğretmek, devlet politikası haline getirilmelidir."* (Gülay, 1988 :34) Çünkü hangi milletin dilini öğrenirsek, o milletin kültüründen de etkilenmiş oluyoruz. Türkiye dünya ülkeleri ile bütünleşme sürecindeyken kültürün politik öneminden yararlanmalıdır.

Türkçe öğrenip, kültürümüzden etkilenmiş bir kişi, Türkiye aleyhindeki kasıtlı ve kötü propagandalara alet olmayacağı gibi kendi ülkesinde yapacağı tanıtım ülkemizi tanıtma açısından en güçlü araç olacaktır. Koç'a göre yabancı dil öğrenimi sadece bir takım bilgilerin kazanılması değil, yepyeni bir anlatım sistemiyle donatılmak, yabancı bir ulusun diliyle birlikte kültürüne, mantığına uyabilmektir. (Koç, 1978 :1)

Dil öğretiminin politik önemi böyleyken, yabancı dil olarak Türkçe öğretime yönelik kitapların birçoğu alıştırma yönünden henüz yeterli durumda değildir. Yabancı dil olarak Türkçenin verimli bir biçimde yürütülebilmesi, çok yönlü bir olgudur. Dil öğretiminde, ders kitapları önemli öğelerdendir ve bunların çözümlenmesi de ileriye yönelik önlemlerin alınmasında dayanılacak temeli oluşturur.

İşte bu nedenlerle çalışmamızda, Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde bugün yaygın bir kullanım alanı olan TÜRKÇE ÖĞRENİYORUZ kitabını özellikle alıştırmaları yönünden incelemeyi amaçlıyoruz.

Çalışmamızın birinci bölümünde yabancı dil öğretimi ile ilgili genel ilke ve yaklaşımlara yer verilecektir. Çalışmamızın ikinci bölümünde ise, yeni yönelimlere uygun olarak geliştirilmiş olan alıştırma modeli tanıtılacak ve bu bağlamda alıştırma düzlemindeki gelişim çizgisi örneklerle sergilenecektir. Alıştırma modelini tanıtırken örnekler sunmada ki amacımız, kuramsal düzlemde geliştirilen ilkelerin uygulama içinde nasıl somutlaştığını gösterebilmektir. Alıştırma türleri ile ilgili örneklerimizde değişik kaynaklardan yararlanılarak zengin bir derleme oluşturmaya özen gösterilecektir.

Çalışmamızın üçüncü bölümünde ise Türkçe Öğreniyoruz I,II,III,IV ders kitapları değerlendirilecek ve özellikle adı geçen ders kitaplarında yer alan alıştırmalar, sunduğumuz model ışığında incelenecektir. Bu bölümdeki amacımız Türkçe Öğreniyoruz I,II,III,IV ders kitaplarında yer alan alıştırmaları sınıflandırarak, türlerini belirlemek ve sunduğumuz alıştırma modeline hangi yönleri ile uygun düştüğünü ve hangi yönlerinin eksik kaldığını saptayabilmektir. Bu bağlamda açık bir döküm yapılacak ve sayısal verilerle alıştırmalar yönünden genel bir değerlendirme yapılacaktır.

Yine çalışmamızın üçüncü bölümünde adı geçen ders kitaplarıyla ilgili değerlendirmemizin sonuçlarına dayanarak, eksik kalan yönleri tamamlama amacıyla yeni alıştırma tipleri oluşturulacaktır. Böylece çağdaş yönelimler doğrultusunda geliştirilen alıştırma modelinin tüm yönleriyle yabancı dil olarak Türkçe öğretimine uygulanması gerçekleştirilecektir.

Yabancı dil öğretiminde çalışmaları yönlendiren temel öğelerden en önemlisi alıştırmalardır. Alıştırma düzlemindeki aksamalar, yabancı dil öğretiminde verimli çalışmaların yapılmasını da olumsuz etkiler. Örnekler oluşturarak sunacağımız alıştırma modeli yabancı dil olarak Türkçe öğretimine yeni boyutlar kazandırma arayışlarının ürünü olarak değerlendirilmelidir.

1- DİL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ

1.1-Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi (Klasik Yöntem)

Çevirinin, sadece tek tek tümcelerin çevirmek anlamına gelmediği bilinmektedir. Göktürk'e göre iyi bir çeviri olabilmesi için Kaynak-dil, çeviri-dil işleyiş düzeninin iyi bilinmesi, her ikisinde dilbilgisel öğelerinin çözümlenmesinin yanında metnin görünür nesnel sınırları ötesindeki ilişkilerde dikkat edilmesi gerekir, çünkü her metni, içinde olduğu toplumsal konum gereği belirleyen bir takım özellikler vardır. Ayrıca ilkçağlardan beri sözcüğü sözcüğüne çeviri mi, yoksa anlam çevirisi mi yapılması gerektiği zihinleri hep kurcalamıştır. İlkçağın ünlü çevirmenlerinden Hieronymus ve Cicero (İ.Ö. 106-43) bu iki çeviri tutumundan söz etmişlerdir. (Göktürk-1994:17-18)

Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi, değişik isimler altında uzun süre öğretmenler tarafından dil öğretiminde başvurulan yöntem olmuştur. Özellikle Latin ve Grek gibi ölü dillerin öğretiminde kullanılmıştır. 18. Yüzyılın sonlarında yaygın bir biçimde, amaç dilden-ana dile çeviriler yaptırılarak dil öğretilmeye çalışılmıştır. Bu yöntem 19.yüzyıla kadar okullarda, yabancı dil öğretiminde kullanılmıştır. Karl Plötz (1819-1881) geliştirmiş ve 20.yüzyılın başlarına kadar Plötz'ün teknikleri geçerli olmuştur. Finnocchiaro ve Brumfit'e göre klasik yöntemin konuşulan dillerin öğretiminde başarılı olmama sebebi şöyledir: O dönemlerde milletlerarası yazışmalar; konuşulmayan sadece yazılan Latince ile yapılyordu. Bu Latince mektupları iyi bir biçimde çevirebilmek, o zaman için yabancı dil gereksinimi karşılyordu. Ancak dili çeviri amacıyla değil konuşma amacıyla öğrenmek gereksinimleri yoğunlaşınca, bu yöntem yetersiz kalmıştır.

Bu yöntemde önce öğrencilere kurallar verilir ve öğrencilerden bu kurallar doğrultusunda çeviri yapmaları beklenir. Kurallardan tek tek örneklerle (tümcelere) gidildiği için "TÜMDENGELİMCİ" bir yöntemdir. (Freeman, 1986:10) Bu yöntem sadece okuma ve çeviri üzerinde durduğu için iletişimdeki en önemli dilsel beceri "konuşma" gelişmemiştir.

Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi, belirli bir öğrenme kuramına dayanmaz. Daha çok akla dayalı çözümlemeler, kural öğrenme ve karşılaştırmalı çalışmalara yer verir. Bu yöntem konuşma becerisinin geliştirilmesine önem vermez.(1)

1.1.1-AMAÇLARI

Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi, yabancı dil ile yazılmış metinlerin okunup, anlanmasını amaçlar. Ayrıca insanların başka bir dilin dilbilgisini öğrenmesiyle kendi dillerinin dilbilgisi kurallarını daha iyi anlamalarını ister. Bu bilinçlenme ile onların anadillerini daha iyi yazıp, konuşacakları varsayılır.

Bir diğer amacı ise, öğrencilerin zihinsel etkinliklerini artırmaktır.

1.1.2- İLKELERİ

- Metnin içeriğine önem verilmez, çünkü metin dilbilgisi için bir alıştırmadır,
- Sesletim pek fazla önem taşımaz,
- Öğretim ana dil ile yapılır, yabancı dil çok az kullanılır,
- Dilbilgisi kurallarının öğrenilir, kural dışı kalanların ezberlenir,
- Metinde geçen sözcüklerin önceden verilir ve ezberlenir,
- Çeviri yapılır,
- Dilbilgisi üzerinde alıştırmalar yapılır,
- Öğrenilen ve alıştırmalar ile pekiştirilen kurallar ile kompozisyon yazılır.

(1) Ayrıntılı bilgi için bkz. Polat Doktora Tezi (kaynakça)

1.1.3- ALIŖTIRMALARI

- Yazınsal Metinlerin Çevirisi : (anadilden hedef-dile/hedef-dilden anadile)

Ŗu metinler seçilir:

- Öğrencilerin “anlamlarını” sınavan metinler.
- Öğrencilerden “yorum yapmalarını” isteyen metinler.
- Öğrencilerden “ilgi kurmalarını” isteyen metinler.

- Eşanlam/Zıtanlam :

Öğrencilere bir dizi sözcükler verilir ve bunların eşanlamlarını ve/veya zıt anlamlarını okuma metninden veya kafalarından bulmaları istenilir.

- Alıntı sözcükler :

- Eş alıntı sözcükler : Okunuşu ve/veya yazılışı ve/veya anlamı aynı olan sözcükler.

Örnek : television (İng) - televizyon (Türkçe)

- Yanıltıcı alıntı sözcükler : Okunuşu ve/veya yazılışı ve/veya anlamı benzer gibi gözüküp farklı olan sözcüklerdir.

Örnek : car (İng) - kar (Türkçe)

Kuralların tüm dengelimci biçimde uygulanması. Öğrenilen dil bilgisi kuralların tüm celer üzerinde uygulanması.

- Öğretilen dil bilgisi kurallarına göre tümce kurdurma. Öğrencilere yeni kurallar öğretildikten sonra bunların içinde geçtiği tümceler kurdurularak, dil bilgisinin anlaşılıp, anlaşılmadığı sınanmış olur.

- Tümceleri dil bilgisi ulamlarına göre değiştirme. Etken -edilgen/ olumlu-olumsuz / olumlu-soru direkt-dolaylı konuşma gibi.

- Boşluk doldurma :

Öğrencilere içlerinde sözcük boşlukları olan tümceler verilir ve öğrendikleri yeni sözcüklerle bu tümceleri tamamlamaları istenir. Boş olan sözcükler dil bilgisel türden (edat, sıfat, zarf, eylem, isim) aynıdır.

- Ezberleme :
Öğrencilere yabancı dilde yazılmış ve anadilde karşılıkları olan sözcükler listesi verilir ve ezberlemeleri istenilir. Ayrıca dilbilgisel kuralların da ezberlenmesi istenilir.
- Sözcüklerle tümce kurdurma :
Öğretmen öğrencilerin kompozisyon yazmaları için bir başlık verir. Bu başlık daha önce dersde işlenen metin özetini yazmaları istenir.

1.2-Konuşsal İşitsel Yöntem

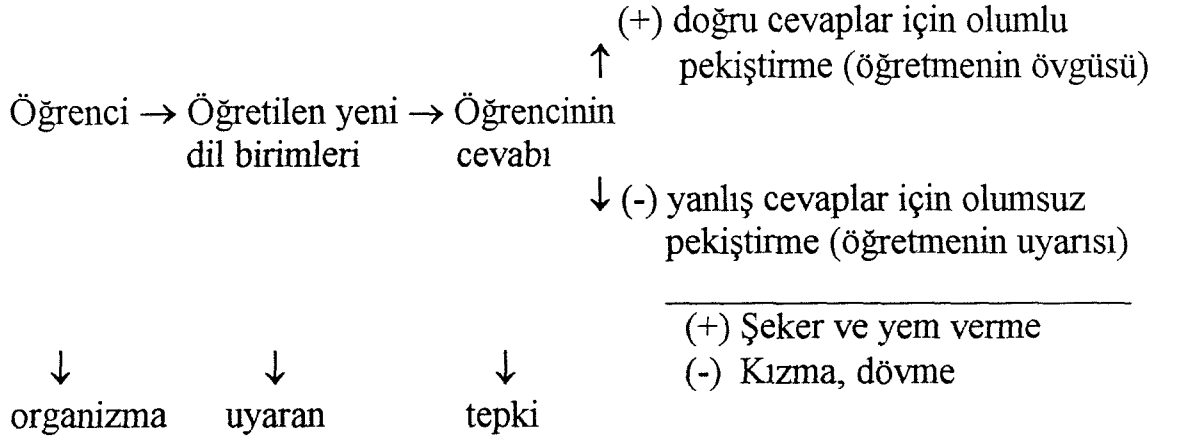
Dilbilgisi - Çeviri Yöntemi dil kullanımı üzerinde değil dilbilgisi üzerinde durduğundan, dilin bildirişim için kullanımında yetersiz kalmaktaydı. Bunun için dilbilimciler arayış içine girdiler.

Yukarıda değinildiği gibi her yöntem, bir önceki yöntem/yöntemlerin eksikliklerini gidermek için veya insanların ihtiyaç duyduğu yeni bir gereksinimi karşılamak için ortaya çıkar.

II.Dünya savaşının çıkması ile Amerikan ordu personeli kısa sürede gidecekleri ülkelerin dillerini öğrenmek zorunda kaldı. Bu zorunluluk Konuşsal-İşitsel Yöntemin ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

İlk Yöntemden beri dil üzerindeki çalışmalar devam etmiş ve yeni yeni kuramlar bulunmuştur. Bu yenilikler Konuşsal İşitsel Yönteme de yansımıştır. Artık yöntem oluştururken psikolojiden de yararlanma yoluna gidilmiştir. “*Davranışçı psikoloji*” ve “*betimleyici dilbilimden*” faydalanılmıştır. (Freeman, 1986:31). Davranışçı psikolojiye göre dil; “*alışkanlıklar düzeni*” olarak yorumlanır. Dil yapılarını öğrenciye bir alışkanlık gibi kazandırabilmek için “*uyaran-tepki*” ilişkisi kullanılır.

Öğrenci doğru yaptıkça öğretmen tarafından övülerek ödüllendirilmiş olur. Yanlış yaptıkça öğretmenin uyarması veya kızması bir çeşit cezalandırma olur. Anlatılanlar şöyle şematize edilebilir.

“Bu yöntem, kolej öğrencilerinin yabancı dil öğrenmeleri için Fries ve Lado tarafından geliştirilen Michigan Yöntemi ile yine Michigan Üniversitesi tarafından geliştirilen Ordu Yönteminin bir benzeri olarak kabul edilmektedir.” (Demirel, 1993:37)

Temelinde sirklerdeki hayvanların eğitilmesinde kullanılan bu yöntem insanlar için pek verimli olacağı düşünülemez.

1.2.1- AMAÇLARI

Asıl amacı öğrencilere kısa sürede iletişim sağlayabileceği bir dil öğretmek. Bunu gerçekleştirebilmek için sürekli alıştırma ile dili bir alışkanlık halinde kişiye kazandırmayı hedefler. Anadile sınıfta hiç yer verilmez çünkü birinci dilin kullanılması, hedef dilin öğrenilmesini engelleyecektir. “Yabancı dil öğrenirken hatalar, aşırı geneleme ve anadilden hedef dile bilgi aktarımı gibi dil içi ve diller arası sebeplerden kaynaklanır.” (Vanci Osam, 1991:53) Bu yöntem dili bir davranış gibi görmektedir. Nasıl ki yinelenen hareketler insanda bir kalıcı davranış olarak yerleşir ise dilin de o biçimde çok sık yinelenmesi ile yerleşmesini amaçlar.

1.2.2- İLKELERİ

- Anadil girişimini önlemek için anadile yer verilmez.
- Öğretmen doğru sesletim ve dilbilgisi ile sınıfta bir model oluşturur.

- Dil öğrenmek, alışkanlık edinmenin bir parçasıdır.
- Öğrencilerin hata yapmalarına izin verilmez, dili bir alışkanlık edinme olarak gördüğü için, hatalar da kötü alışkanlıklar olacaktır. Böylece dilin, bir dizi alışkanlıklar bütünü olduğunu varsayar.
- Dil öğrenmenin amacı, iletişimde bulunabilmektir, bu yüzden dil, öncelikle konuşmadır.
- Dil üzerine bilgiler değil, sadece dil öğretilir.
- Olumlu pekiştirmeler, öğrencilerin doğru alışkanlıklarını (dili doğru biçimde öğrenmelerini) geliştirecektir.
- Öğrenciler hem sözel, hem de sözel olmayan uyarıcılara (tepki) yanıt verebilmeli ve bunu yaparken mekanik bir çalışma içinde olmalıdır.
- Öğretmen, öğrencilerinin davranışlarını (verdikleri cevapları kontrol eden) yöneten bir orkestra şefi gibidir.
- Dil öğretimindeki asıl amaç öğrencilerin yapısal kalıpları öğrenmeleridir. Sözcükler nasıl olsa sonra öğrenilir, düşüncesi egemendir.
- Yabancı dil öğrenimi anadil edinimi gibi olmalıdır. Bu yüzden dilbilgisel kuralları öğrenmemize gerek yoktur, çünkü anadili öğrenirken hiçbir kural ezberlemiyoruz, dinleme ve öykünme ile anadilimizi bir süre sonra konuşabiliyoruz.

1.2.3- ALIŞTIRMALARI

- Diyalog ezberleme
Her öğrenci diyalogdaki bir kişinin rolünü üstlenir, ezberler ve sınıfta rolünü ezberler.
- Genleşme Diyalogu (sondan öne doğru)
Öğrenciler telafuz yönünden zorlandıkları tümcelerde öğretmen en sondaki sözcüklerden başlayarak öne doğru bölümler halinde sınıfta sözlü alıştırma yaptırır.

- Yineleme
Tümceler ve/veya sözcükler öğretmenin oluşturduğu sesletim modeline göre tekrarlanır.
- Zincirleme Belleç
Belirli bir soru önce öğretmen tarafından bir öğrenciye sorulur, sonra aynı soruya öğrenciler birbirlerine sorarlar.
- Tek boşluklu değiştirim belleçleri
İçinde belirli bir dilbilgisel gruptan boşluğa olan bir tümce söylenir. Sonra bu boşlukta kullanılabilecek yeni sözcük (uyaran) verilir. Öğrenci bunu uygun çekimiyle tümcedeki yerine koyar.
- Çok boşluklu değiştirim belleçleri
Bu tümcelerde boşluk sayısı bir değil birden fazladır. Öğrenciye verilen sözcükler boşluk sayısı kadardır. Öğrenci bu sözcükleri uygun biçimleri ile boşluklara yerleştirir.
- Dönüşüm belleçleri
Öğretmenin verdiği tümceler olumlu, olumsuz, soru, etken edilgen v.s. biçimlerine dönüştürülür.
- Soru-cevap belleçleri
Öğretmenin sorduğu sorulara öğrenciler (uyaran-tepki) çabuk bir biçimde cevap vermeye çalışırlar.
- Minimum eşler
Sesletim olarak hemen hemen aynı olan sadece tek bir sesi farklı olan sözcükler ile alıştırmaya yapılır.

Örneğin

hala / hâla
saç / sac

gezi / gâzi
kar / kâr

- Diyalog tamamlama
Öğrencilerin daha önce üzerinde çalıştıkları bir diyalogun belirli sözcükleri silinir ve bu biçimde öğrencilere verilerek onlardan tekrar eski biçimde olacak biçimde silinen sözcükleri yazmaları istenir.
- Dilbilgisi oyunu
Belirli bağlamlarda verilerek öğrencilerden, bu bağlamlarla ilgili sözcükler bulmaları istenir. Serbest çağrışım yolu ile öğrencilerin kelime hazinelerini yoklar ve geliştirir.

Örneğin:

Süpermarkette kullanılabilecek tümceler/sözcükler.

- Bunun fiyatı ne kadar?
- Çok pahalı
- Temzilik maddesi istiyorum
- Sabun, ekmek, reçel, peynir, tuz, şeker,

1.3- Bildirişimsel-İşlevsel Yaklaşım

“1949’da kurulan Avrupa Konseyi, kültürel işbirliği dairesi, yetişkinlere dil öğretmek amacıyla seminer düzenlemiş ve yetişkinlerin dil öğrenme olanaklarını oluşturduğu uzman gruplarla araştırmış ve 1964 yılında Çağdaş Diller Projesi adıyla bir çalışma başlatmıştır.” (Bknz Demircan 1990 :34)

Böyle bir arayışa girme sebebi Konuşsal-İşitsel Yöntemin bol bol yinleme ile dili mekanik bir kısır döngüye sokmasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca sık sık bellekler ile yapılan alıştırmalarla dilbilgisine ağırlık verilmektedir.

Başkan bu durumu şöyle açıklamaktadır, “Bir dilin, temelde, o dildeki sözcüklerin bir araya dizilmeleriyle ortaya çıkan bağlantıları belirten kurallar topluluğudur ve bunlar bir dilin işleyişini gösteren kurallardan başka bir şey değildir. Hiçbir gramer kitabı o dilin kendisi yerine geçmez.” (Başkan 1969:2)

Oysa bizim dil kullanmadaki asıl amacımız sözcüklere belirli anlamlar yükleyerek bu sözcükleri bir işlev için kullanmaktır. (Özür dileme, selam verme, ikna etme, davet etme...) gibi.

Madem ki dil kullanmadaki amacımız özür dileme, bilgi sorma, davet etme gibi işlevler kullanmak ise bunların yer aldığı bir izlence programı hazırlamak ve dilbilgisi ağırlıklı izlenceler bir kenara bırakılmalıdır.

Böyle bir izlence hazırlayabilmek için dilde gerekli tasnifleme yapılmalı. Finocchiaro, Wilkins, Van Ek gibi dilbilimciler çeşitli işlevsel gruplar oluşturmuşlardır. (Bknz Finocchiaro, Brumfit 1983: 61-67) İşlevsel - Kavramsal yaklaşım dil olgusuna ve öğrencilerin gerçek gereksinimlerini göz önünde bulunduran bir yaklaşımdır.

1.3.1. AMAÇLARI

Bu yaklaşımda temel amaç dili günlük yaşamda tespit edilen işlevlere ve alt işlevlere bölüp, bu işlevlere göre bir izlenim programı hazırlayarak öğrencilerin bu bölünmüş dil parçalarını edinmelerini amaçlamaktadır.

Başlangıçta dil bölümlerinin tespiti sorun oluşturmaktaydı fakat Avrupa Kültürel İşbirliği Dairesi bir uzman grubu oluşturdu ve bu uzmanlar tasnifte öğrencilerin; sosyal, akademik ve tatil ihtiyaçlarına öncelik verdiler. (Demircan 1990:231)

Bilindiği gibi konuşmada sırf dilbilgisel edinç yeterli değildir aynı zamanda iletişimsel edinç de gereklidir. İşlevsel - Kavramsal Yaklaşım iletişimsel edinç de öğretimde yer vermiştir. Bir iletişim için sadece sözcük ve dilbilgisi kuralları yetersizdir. Bunların yanına kim, kiminle, nerede, nasıl konuşuyor gibi faktörlerin de bilinmesi zorunludur. Bunları kısaca şöyle sıralayabiliriz.

İletişimdeki etkin öğeler

- a) Sözcükler.
- b) Dilbilgisel Kurallar.
- c) Dil İşlevleri.

Van Ek dil işlevlerini şu ana gruplarda toplamıştır.

- “Gerçeklerle ilgili bilgi arama, paylaşma
- Ussal tavırları açıklama ve bulma
- Duygusal tavırları açıklama ve öğrenme
- Ahlakla ilgili tavırları açıklama ve öğrenme
- Başkalarına iş yaptırma
- Sosyalleşme” (Van Ek 1975 : 37,38,39,40,41,42)

Bunlar kendi aralarında tekrar alt gruplara bölünmüştür. (Söz verme, kabul etme, red etme, soru sorma, davet etme, v.s.)

d) Kim kiminle konuşuyor .

Konuşan kişiler yaşıtlı mı?, ikisi hemcins mi?, nasıl bir dil kullanıyorlar? (Jargon, argo, resmi, meslek dili), sosyal rolleri neler?

Konuşan kişiler yaşıtlı mı?, ikisi hemcins mi?, nasıl bir dil kullanıyorlar?, Jargon, argo, resmi, meslek dili, sosyal rolleri neler? İki arkadaş kendi aralarında konuşurken kullandıkları samimi ve argo bir dili, öğretmenleri ile konuşurken kullanmazlar. Aynı biçimde bir müdür, kendinden üst durumda genel müdürle konuşurken kullandığı sözcükler ile anlatım tarzı, işçilere karşı kullandığı sözcükler ve anlatım tarzından farklı olacaktır.

e) Konuşma ortamı:

Evde kullandığımız bir dili, toplantıda veya seminerde kullanamayız. Stadyum tribünlerindeki ifademizi bir bankaya taşıyamayız.

f) Sözel olmayan eylemler:

İletişimde sadece sözel değil sözel olmayan eylemlerde rol oynar. Konuşurken el, kol, mimik hareketlerini de kullanırız.

g) Konu başlığı:

Konuştuğumuz konuya göre ruh halimiz, psikolojik durumumuz ve ses tonumuz değişir. Bir cenaze hakkında konuşuyorsak üzgün ve düşük bir ses tonu seçilir.

Konumuz büyük miktarda piyangodan para kazanmak ise mutlu ve yüksek tonlu sesle konuşulur.

İletişimde duyduğumuz, okuduğumuz her tümceden çıkarımlarda bulunmak zorundayız. Dinleyici/okur tümcelerden anlam çıkarırken şu hususlardan faydalanır.

- ortak bilgilerden,
- inançlardan,
- varsayımlardan,
- önceki bilgilerden.

Örneğin Paris’de bir lokantada “Ömer şarap içmez” diye bir tümce söylense dinleyici bunu doğru anlayabilmek için “Ömer”, “şarap”, “içmek” sözcüklerini bilmenin yanında anlam yüklü bu göstergelerden çıkarımlar yapmak zorunda.

- I) Ortak bilgilere dayanarak konuşmacının söylediği “Ömer” ile kendisinin anladığı “Ömer’in” aynı kişiler olduğunu,
- II) İnançlara dayanarak Ömer’in bir müslüman olduğunu ve müslümanların alkol kullanmadıklarını,
- III) Önceki bilgisine dayanarak, şarabın alkollü içki olduğunu bilmelidir.

Konuşmacı yukarıdaki tümceleri söylerken dinleyicinin I, II, III çıkarımlarını yapabileceğini varsayar. Eğer dinleyici bu çıkarımlardan birini gerçekleştiremez ise iletişim amacına ulaşamaz, eksik veya yanlış anlama olur. Bu durumu engellemek için konuşmacı, vereceği bilgiyi, dinleyicinin rahatlıkla çıkarımlarda bulunabileceği biçimde düzenlemelidir.

Gerçek bir iletişim bu kadar karmaşık ve içiçe geçmişken genel olarak öğretim süresince kullanılan dile bakılırsa son derece basit ve tek yönlü olduğu görülür. Ders kitaplardaki tümceler hiçbir seçenek ve farklı duruma olanak tanımamaktadır. Örneğin bir müşteri bakkala girer, son derece resmi bir biçimde bir ekmek ister, parasını öder ve çıkar. Oysa günlük hayatta o kadar farklı durumlar vardır ve dil öğretiminde çok yönlü bir öğretim, bu durumları göz önüne alarak gerçek bir bildirişim kurma yollarını yaratmalıdır. Diyelim ki,

- Bakkal ile müşteri çok samimi arkadaşlar ise bu resmi dil nasıl bertaraf edilecektir?
- Ekmekler bayat ise müşteri neler diyebilir?
- Müşterinin parası yetmez ise ne olacak?
- Müşteri farklı bir ekmek isterse nasıl değiştirilebilir?
- Bakkala daha ucuz ekmeği nasıl sorabilir?

Bu durumlar gerçekleşebileceklerin sadece birkaç tanesidir. Peki durum böyleyken ders kitapları niçin ısrarla değişime olanak tanımayan sabit ve sorunu düşünmeyen dil kullanmaktadır?

İşte Bildirişimsel-İşlevsel Yaklaşım, yaşam içinde karşılaşılabilen durumları çok yönlü bir anlayışla ele alır ve dil öğretimini işleve dayalı bir dil anlayışına yerleştirmek ister.

İşlevsel - Kavramsal Yaklaşımı temel alan izlenceler sözcük ve dilbilgisi yanında kısaca c, d, e, f, g maddelerinde özetlenen diğer etmenleri de öğrenciye öğretmeyi amaçlar.

Bu bakış açısını şöyle bir örnekle somutlaştırabiliriz:

Durum	+	İşlev	>	Kavramlar
Yer : Daire bir oda İnsanlar : iki arkadaş Zaman : öğleyin Konu : oda çok sıcak ve buna karşı duyulan hoşnutsuzluk durum		Camı açması için ricade bulunma		isim : Ali, cam, Cem sıfat : şu, küçük eylem : açmak

Bu durumda, Cem şöyle bir sözce oluşturabilir:

“Ali, şu küçük camı açarmısın?”

(Bkz. Finocchiaro-Brumfit, 1983:17)

Kuşkusuz aynı durum, değişik kavramlarla aynı işlevi yaratan sözcükler üretilmesinde olanak tanıyabilir. Burada önemli olan bağlamdan kopuk kavramların öğretilmemesidir. Yabancı dilde bildirişime etkin bir biçimde katılmayı sağlamayı amaçlayan bir dil öğretiminde, kavramların hangi işlevlerde nasıl kullanacağını öğretmesi gerekir. Bu nokta, alıştırmaların da durum ve bağlamdan yoksun bir biçimde yapılmaması gerektiğini vurgulayan bir noktadır. Bildirişimsel-İşlevsel Yaklaşım geliştirdiği alıştırma anlayışından bu noktanın üzerinde özenle durur ve yabancı dil öğrenen kişilere dilsel kavramları bildirişim bağlamında öğretmeyi amaçlar. Bu aynı zamanda dil yetisinin bildirişim yetisi ile tamamlanması demektir. Demek ki bu yaklaşımda önemli olan bildirişim yetisinin kazandırılmasıdır.

1.3.2. İLKELERİ

- Dilin işlevlerini tespit etmek ve bunları gruplara ayırmak,
- İzlencede, öğrencilerin en çok gereksinim duydukları işlev ve kavramlara öncelik tanımak,
- Bunları sıraladıktan sonra bir izlençe hazırlamak,
- Öğrencilere sırf dilbilgisi değil, aynı zamanda işlevleri nerede, nasıl, ne zaman kime karşı kullanaklarını öğretmek (a, b, c, d, e, f, g, maddeleri)
- Öğrencilere dili sınıfta kullanırmak, gerçek iletişimle öğretmek.
- Olabildiğince günlük, gerçekçi durumlar kullanmak, hayali durumlardan kaçınmak ve günlük yaşamda kullandığımız tümcelere yer vermek.
- Kullanılan bu tümceleri soyut bir biçimde değilde, mutlaka bir günlük durum ve bağlam içinde kullanmalı, kişinin konuşmak için gerçek bir sebebi ve konuşacak birşeyleri olmalı.
- İletişim, başlangıç seviyesindeki öğrencileri bile motive etmeli, çünkü işlenen konular ve metinler günlük yaşamdan seçilmiştir ve en çok karşılaştığımız durumlara öncelik vermelidir. Yaşamdaki gerçek iletişimlere kitaplarda yer verildiği için öğrenciler daha çok ilgiyle yabancı dilin üzerine eğileceklerdir.
- Bu yaklaşımda sunulan herhangi bir materyalin veya bilginin ezberlenmesi istenmez, çünkü öğrenci bir amaca ulaşmak için aynı işlevleri görecektir birçok tümce ile kendisi ifade edebilir. Bunun mutlaka kitapdaki ifadenin aynısı olması gerekmez. Örneğin arkadaşının sözlüğünü almak isteyen bir kişinin ne tür tümcelerle bu "istek" işlevini yerine getirebileceğini örneklendirelim.

<u>Yer</u>	: Kütüphane,
<u>Durum</u>	: Sözlüğe gereksinim duyan bir öğrenci arkadaşının sözlüğünü almak ister,
<u>Kim kiminle konuşuyor</u>	: Aynı yaşlarda samimi iki arkadaş,
<u>İşlev</u>	: ödünç isteme,

- "Sözlüğü ver."
- "Sözlüğünü bana versene."
- "Bunu alıyorum."
- "Sözlüğünü uzatır mısın?"
- "Sözlüğüne ihtiyacım var."
- "Bir dakikalığına sözlüğünü verir misin?"

Durum, yer, kişiler, işlev verilerek, durumun çerçevesi çizilmiş olur. Öğrenci, bu çerçeve içinde, üstteki örneklerde olduğu gibi, serbestçe kendi ifadesini oluşturur. Sonuçta öğrenci ezbercilikten ve tekrarcılıktan kurtarılmış olur.(2)

1.3.3 ALIŞTIRMALARI

Çalışmamızın temel amacı yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan alıştırma biçimlerinin incelenip değerlendirilmesidir. Burada dayanacağımız temel ölçütse yabancı dil öğretiminde alıştırma düzeyinde varılan yeni yönelimlerin doğrultusunda oluşturulmuş olan alıştırma biçimleridir.

Yabancı dil öğretiminde, günümüzde temel amaç İşlevsel-Kavramsal yaklaşımın öngördüğü gibi bildirişim yetisini kazandırmaktır. Sözlü ve yazılı düzlemde bildirişim yetisini kazandırmak yepyeni alıştırma biçimlerini gerekli kılan bir amaçtır.

Burada ana çizgileri ile tanıttığımız Bildirişimsel-İşlevsel Yaklaşım yepyeni bir alıştırma anlayışının doğmasına neden olmuştur. Günümüz yöntemsel yönelişlerini de belirleyen bildirişim odaklı yabancı dil öğretiminin bu alıştırma düzeni yabancı dil olarak Türkçe açısından da büyük önem taşımaktadır.

Burada irdelemeyi amaçladığımız temel sorun şudur: Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yeni yönelişlerin yarattığı alıştırma biçimleri ne ölçüde kullanılmaktadır? Bu sorunu irdeleyip değerlendirmeden önce yeni alıştırma biçimlerinin tanıtımını yapmak uygun olacaktır. Bu bakımdan burada Bildirişimsel-İşlevsel Yaklaşımın alıştırma modeli ayrıntılı bir biçimde tanıtılacaktır.

(2) Ayrıntılı bilgi için bkz. İmer 1990

2. ALIŖTIRMA MODELİ : ALIŖTIRMA AŖAMALARI VE TÖRLERİ

Burada göstereceğımız çağdaş öğretim yöntemlerinde temel alınan alıştırma modeli ve bu modelde yer alan alıştırma tipleri verimli bir yabancı dil öğretimi için öngördüğümüz alıştırma modelini ve alıştırma tiplerini oluşturmaktadır. Bu nedenle, bu bölümde sözü edilen alıştırma modeli örnekler verilerek açıklanacaktır.

Alıştırma modeli dört basamaktan oluşmaktadır:

A Basamağı : Anlama yetisini geliştirici alışırmalar, bunlar öğrencilere metinleri anlamaları için değişik biçimlerde yardımcı olmaktadır.

B Basamağı : Anlama yetisini geliştirici ve öğrencileri yeniden-üretici yapan alışırmalar.

C Basamağı : Anlama yetisini geliştirici ve öğrencilerin yeniden üretici / üretici yapan alışırmalar.

D Basamağı : A, B, C Basamağındaki birikimlerini kullandıran ve özgür, bağımsız anlatımını geliştiren, bunları uygulayan alışırmalar.

Derlediğimiz örnekler hem günlük dil kullanımını, hem de uzmanlık dili kullanımını sağlamaya yöneliktir. Kanımızca yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde bu amaçların her ikisinde önemli yer tutmaktadır. Ülkemizde yaşayan bir yabancınn Türkçeyi günlük yaşam içinde kullanabilmesi ne denli gerekli ise ülkemizde bir uzmanlık alanında çalışan bir kişi için, ya da söz gelimi belirli bir alanda yüksek öğretim gören bir yabancı öğrenci için de uzmanlık dili olarak Türkçeyi öğrenmesi o denli önemlidir.

Bu bakımdan örneklerimizi her iki alanda vermeye özen gösterdik.

Ülkemize yüksek öğrenim için gelen yabancılar bir süre temel Türkçe dersleri aldıktan sonra eğitim göreceği uzmanlık diline yönelmektedir. Gerçi son zamanlarda bilimsel düşüncülerin yabancı dil ile yapılıp yapılamayacağı sık sık tartışılmaktadır. Öztürk bu meseleyi şöyle değerlendirmektedir. *“Dil düşünceyi yalnızca taşıyan ve ileten bir araç olmayıp, düşünceyi yeniden yapılandıran, onu tamamlayan temel bir işlevsel yapıdır. Açık düşünmenin ve sindirerek öğrenmenin temeli dile, özellikle anadile dayanmaktadır.”* (Öztürk, 1995,72)

Verdiğimiz örneklerin İngilizce yada Almanca gibi dillerin öğretiminde kullanılan ders kitaplarından derlenmiş olmasını da şöyle açıklayabiliriz. Bu çalışmada sergilemeye çalıştığımız model Almanca yada İngilizce gibi dillerin öğretiminde son yıllarda uygulanan bir çalışma biçimidir. Dolayısıyla Almanca yada İngilizce öğretmeye yönelik çağdaş ders kitaplarında bu modelde yer alan alıştırma tiplerini görmek olanaklıdır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ise kanımızca bu yönde bir gecikme vardır. Çalışmamızın özünü de bu gecikmeyi aşabilme kaygısı oluşturmaktadır. Bu konuyla ilgili başka araştırmalarda yapılmıştır. (Bkz San, *Yüksek Lisans Tezi*,1989). Seçtiğimiz örnekler Almanca yada İngilizce olsada ayrıntılı bir biçimde açıklamasını verdiğimiz alıştırma tiplerinin genel bir tanıtımını yapabildiği düşüncesindeyiz. Alıştırmaların açıklamaları okunup, şekilleri, resimleri incelendikten sonra alıştırmaların anlaşılacağını düşünmekteyiz. Kısacası bu bölümde amacımız, sergilediğimiz modeli örneklerle de besleyerek adı geçen alıştırma modelleriyle ilgili genel bir bakış açısı kazandırabilmektir.

2.1. ALIŞTIRMA AŞAMALARINDA YER ALAN ALIŞTIRMALAR

“A” BASAMAĞI

Algılayıcı becerilerinin (okuma, dinleme) geliştirilmesi

- A-1 Kolaylaştırma : Metindeki anahtar bölümlerin altının çizilmesi
- A-2 Kolaylaştırma : Anahtar sözcükleri metnin kenarına not halinde yazma
- A-3 Kolaylaştırma : Anahtar sözcüklerle metnin genel şemasını çizme
- A-4 Kolaylaştırma : Metin türünü değiştirme ve metni bir duruma uygulama
- A-5 Kısaltma : Özgün metne paralel ve özet biçimde kısa bir metin yazma
- A-6 Bölümleme : Metindeki bilgiyi tablo şekline dönüştürme
- A-7 Bölümleme : Metni anlamsal parçalara bölme
- A-8 Bölümleme : Olayın akışını boşluklara yazma
- A-9 Görselleştirme : Metnin bir duruma uygulanması
- A-10 Görselleştirme : Anlamayı belirginleştirme (planlardan, çizelgelerden, resimlerden, diagramlardan yararlanma.)
- A-11 Önbilginin etkin hale getirilmesi : İlgili konu alanı ile çalışma
- A-12 Düzenleme : Tümcelerın bağlantılarını bulma
- A-13 Düzenleme : İçeriksel bilgileri düzenleme
- A-14 Düzenleme : Resimlerden ve metinlerden hikaye oluşturma
- A-15 Düzenleme : Birleştirme alıştırmaları
- A-16 Doğru yada Yanlış belirleme alıştırmaları
- A-17 Çoktan seçmeli sorular

“B” BASAMAĞI

Üretimsel becerilerin (Konuşma, Yazma) ile ilgili alıştırmalar.

- B-1/2 Tümce kuruluş kutusu
- B-3 Resim yardımı ile kişilikleri oynama alıştırmaları
- B-4 Deneylik alıştırmaları, belleç alıştırmaları
- B-5 Resim, sembol güdümlü konuşma
- B-6 Metin tümleme : Yerleştirme çalışması
- B-7 Metin düzenleme : Anahtar sözcükler
- B-8 Metin düzenleme : Anahtar sözcükler ve bağlantıları
- B-9 Metin düzenleme : Anahtar sözcüklerin özeti
- B-10 Metin düzenleme : Boşluklu metinler
- B-11 Metin düzenleme : Olay akışı çizelgesi
- B-12 Tümce tamamlama
- B-13 Diyalog tamamlama.
- B-14 Düzenleme
- B-15 Diyalog çeşitlemeleri

“C” BASAMAĞI

Konuşma ile ilgili becerilerin önceden verilen durumların, rollerin, anlaşma durumlarının tekrar üretimsel biçimde yaparak geliştirilmesi.

- C-1 Boşluklu konuşmalar (1)
- C-2 Eşleştirme tablosu
- C-3 Akış çizelgesini doldurma
- C-4 Bir örneğe göre metin yazma
- C-5 İçerige ilişkin ipuçları ile metin yazma
- C-6 Paralel bir metin yazma
- C-7 Sözcüklerin önceden verilmesi ile metin yazma
- C-8 Anahtar sözcüklerle metin yazma
- C-9 Mektup biçiminde metin yazma
- C-10 Problem çözme
- C-11 Metni içerik yönünden tamamlama alıştırmaları
- C-12 Sıralı resimler ile metin yazma
- C-13 Resim yardımı ile metin yazma
- C-14 Metin türünü değiştirmeye yönelik alıştırmalar
- C-15 Tommiks-Teksas resimlerinin yardımı ile metin yazma
- C-16 Dallanan diyaloglar
- C-17 Seçenekli boşluklu konuşmalar
- C-18 Boşluklu konuşmalar (2) : Konuşma zincirleri
- C-19 Çizelge doldurma alıştırmaları
- C-20 Çizelge doldurma ve değerlendirme alıştırmaları
- C-21 Altını çizerek / işaretleyerek belirleme ve notlar alma
- C-22 Not alma, toplama ve sınıflama
- C-23 Kendi notlarımızı oluşturma

“D” BASAMAĞI

Özgür anlatımın geliştirilmesi.

- D-1 Bir konuyla ilgili olumlu/olumsuz görüş belirtme
- D-2 Yorumlamak, öne sürülen görüşü destekleyen nedenler belirtme
- D-3 Toplumsal kurgu oyunları

“A” BASAMAĞI

2.1.1 ANLAMA YETİSİNİN (Okuma, Dinleme) GELİŞTİRİLMESİ

İşitsel-Kavramsal yönetime dayanan alıştırmalarda metni anlamamıza yardımcı olacak alıştırma biçimleri hemen hemen yoktur. Halbuki yabancı dili anlayabilmek öğrenci için büyük önem taşımaktadır.

Anlamaya yönelik becerilerin ihmal edilme sebebi işitsel-konuşsal yöntemin ilkelerinden kaynaklanmaktadır. Sözü edilen yöntem sözel becerilere öncelik vermektedir, ayrıca kitabın metinleri diyalog şeklinde verilmiştir. Diyaloglar aynı zamanda dilbilgisi ve sözcük hazinesinin öğrenciye aktarılmasında aracılık yaparlar, başka bir deyişle dilin kuralları ve sözcükler diyalogların içinde sunulur ve öğrenci bunları burada öğrenir.

Belirli sözcükler ve dilbilgisi yapılarını verebilmek için yazılmış kurmaca diyaloglar gerçek etkileşimdeki temel kurala genellikle uymaz. Günlük konuşmada kişi herhangibir durum karşısında nasıl bir biçimde cevap vereceğine kendisi karar verir. Kitaplarda yazılan diyaloglar ise çoğu zaman yapay olduğu için pek uygun değildir ve çoğu zaman dinleyiciye/okura hiç bilmediği gereksiz tümceler verilir ve bunların üstesinden gelmesi istenir.

Seçililik

Anadilimizde gözümüzü ve kulağımızı anahtar bilgileri anlamaya programlamışızdır. Dilsel parçacıkların anlamlarına bakarız ve birbirleriyle ilişkilendiririz. Okumada seçicilik kişinin okuma amacına göre kendisini konsantre etmesi ve önemsiz bilgilerin atlanmasıdır. Okumadaki ilk adım tümsel anlamadır.

Sınıflamak

Eğer okuduğumuz parçanın içeriksel olarak ne tür bir metin olduğunu görebiliyorsak, bu anlamına çok yardımcı olacaktır.

Günlük dil kullanımımızdan farklı metin türlerinin belirli iletişim durumlarında kullandığını bilgi sıralaması dil kullanımı bakımından belirli amaçları ve yapıları olduğunu biliyoruz.

Yorumlamak

Yabancı dildeki anlamlı kavramlar kişinin önbilgisi ile, önceki deneyimleri ile ilişkilendirilir.

Kişinin önbilgileri ve deneyimleri ana dil ile kişiye verilmiş ve kültürüne işlenmiştir.

Anlamaya yönelik dilbilgisinin sistematik gelişimi

Metin türlerine yakından bakarsak bunların,

- a) Bilgiyi verme tarzında belirli bir sıralama olduğunu,
- b) Belirli dilbilgisi parçalarının belirli bir biçimde kümeleştiğini görürüz.

Bu yüzden belirli dilbilgisi yapıları, belirli metinlerle daha iyi öğrenilebilir.

Metinlerde anlamayı kolaylaştıran yardımlar geliştirmek

İşitsel-dilsel yöntem metnin kullanılabilirlik açısının sınanmasında dilsel zorluk derecesinden yola çıkarak belirli bir öğrenme aşamasına varmaktadır.

Böyle bir düşünceye iten sebep okurun yabancı dilde yazılmış metnin her ayrıntıyı anlama gerekliliğinden kaynaklanmaktadır.

Özgün metinlere bu yüzden ilerleyen derslerde verilmek için saklanır, eğer zamanından önce verileceklere dilsel açıdan basitleştirilmektedirler, veya sunulan konuya ve dilbilgisi yapılarına uygun yeni metinler kaleme alınır.

Özgün metinler işlenecekse önceden bilinmeyen sözcükler ve yapılar üzerinde durulur. Böylece metni anlamda kolaylaştırıcı adımlar atmış oluruz, ama öğrenci metni kolaylaştırmaya yönelik alıştırmaların bunun üzerinde durduğunu zannedecektir. Yukarıda söz ettiğimiz olayın olumsuz yönü, okuyucunun kendini önemsiz ayrıntıları da anlamaya zorlamasıdır. Öğrenciye alışık olmadığı bir metin verildiğinde ilk ayrıntıya takıldığında artık tüm dikkatini diğer ayrıntılara vererek okuma parçasının genel anlamını algılayamayacak ve cesaretini kaybedecektir.

Ama gerçek metinlerin öğretiminde amacımız çok seyrek olarak tüm ayrıntıların anlaşılmasıdır. Genellikle tümsel bir anlama için veya belirli bir bilgiyi bulmak için okuruz.

Başlangıç düzeyindeki yabancı dil öğrencisine “kabaca anlama” ve “seçerek anlama” becerilerini geliştirecek metinler verilmeli ve bu tür alıştırmalar ön planda tutulmalıdır.

Aslında metinler derslerde şu veya bu biçimde kullanılabilirler ama önemli olan ne amaçla kullanıldığıdır.

Yukarıda çıkarabileceğimiz sonuç şudur:

- Öğretmen, başlangıç seviyesindeki öğrencilerin metni anlamaya yönelik alıştırmalar hangi ölçütlere göre kullanacağını belirlemelidir.
- Orta seviyedeki öğrencilerin metinler üzerinde nasıl çalışabilecekleri belirlenmelidir.

Metin anlama becerisinin sınanması

Bir dizi alıştırmalar ise bir metnin okunmasının ardından öğrencilerin kendi kendilerini sınamasına yöneliktir. Bu alıştırmalar öğrencilerden etkin bir konuşma becerisi istemez sadece mekanik olarak yeniden üretimsel olarak davranmalarını ister. Bu alıştırmalar şu 3 ana grupta birleşir.

- Her türlü düzenleme,
- Doğru/Yanlış alıştırmaları,
- Çoktan seçmeli alıştırmalar.

"A" BASAMAĞI'NIN ALIŞTIRMALARI

A-1 Kolaylaştırma :Metindeki anahtar bölümlerin altının çizilmesi

Bir metin üzerinde çalışırken, metin içindeki anahtar sözcükleri bulmak ve altını çizmek, bizim metni anlamamıza son derece yardımcı olur. Şöyle ki, anahtar sözcükleri bulabiliyorsak, yani konunun önemli yerlerini tespit edebiliyorsak, yazılı parçanın ne hakkında olduğunu ve bize özellikle hangi bilgiyi vermek istediğini anlayabiliyoruz demektir. Eğer doğru sözcüklerin altını çizmişsek parçayı önemli ölçüde anlamışız demektir. Zaten anadilimizde de kendimizi anahtar sözcükleri anlamaya programlamışızdır. Anlamlarına göre konuşmayı algılarız ve ilişki kurarız. Bize verilen alıştırmada önemli sözcüklerin altını çizerek bunları ön plana çıkarmış oluruz ve düşüncemiz buralarda yoğunlaşacağından, anlamada bize önemli ölçüde kolaylık sağlayacaktır.

Aşağıdaki alıştırma buna bir örnektir. (*Kaynak Sach und Fachtexte, Goethe Institut, 139*)

Jürgen Roth

Z. B.
FRANKFURT:
DIE
ZERSTÖRUNG
EINER
STADT

1961 wohnten noch 18000 Menschen in der Innenstadt, 1971 waren es nur noch 14000 Menschen, darunter 4000 Ausländer, 1974 sank die Zahl der Bewohner auf 12000, in einzelnen Stadtbezirken lebten inzwischen bis zu 35 Prozent Ausländer. Mehr als 20 Prozent aller Bewohner sind älter als 60 Jahre, und fast 80 Prozent aller Haushalte sind kinderlos. Schon jetzt zeigen sich die Auswirkungen des Bevölkerungsrückganges in einer Verödung der gesamten City. Tagsüber ist sie allenfalls noch eine Konsumzone, die nach Feierabend durch Leere, Verlassenheit und durch rasende Autos geprägt wird. Trotzdem gibt es noch einige gut erhaltene Wohnbereiche.

Lösung:

1961 wohnten noch 18000 Menschen in der Innenstadt, 1971 waren es nur noch 14000 Menschen, darunter 4000 Ausländer, 1974 sank die Zahl der Bewohner auf 12000, in einzelnen Stadtbezirken lebten inzwischen bis zu 35 Prozent Ausländer. Mehr als 20 Prozent aller Bewohner sind älter als 60 Jahre, und fast 80 Prozent aller Haushalte sind kinderlos. Schon jetzt zeigen sich die Auswirkungen des Bevölkerungsrückganges in einer Verödung der gesamten City. Tagsüber ist sie allenfalls noch eine Konsumzone, die nach Feierabend durch Leere, Verlassenheit und durch rasende Autos geprägt wird. Trotzdem gibt es noch einige gut erhaltene Wohnbereiche.

Quelle: DA 1, Lehrbuch, S.127.

A-2 Kolaylaştırma : Anahtar sözcükleri metnin kenarına not halinde yazma

Metin daha iyi anlaşılabilmesi için, tümcelerde okuduğumuz önemli bilgileri yine o tümcenin sağına veya soluna not halinde yazmak ve sonra bu özet halindeki sözcüklere tekrar bakmak okuduğumuzu anlama açısından pekiştirecektir. Buna şu örneği verebiliriz. (*Kaynak . Sach und Fachtexte, Goethe Institut, 140-141*)

☛ Fachtext

- Bitte unterstreichen Sie im Text alle Namen, alles Fettgedruckte und alles Kursivgedruckte und schreiben Sie es an den Rand des Textes!

Säure-Base-Theorie,

die theoret. Begründung der Ursachen, die für die sauren oder bas. Eigenschaften von Verbindungen verantwortlich sind und die Erklärung für den Übergang von Säuren in Basen u. umgekehrt. J. N. Brönsted stellte 1923 seine *Brönstedtsche Säure-Base-Theorie* auf: Säuren im allgemeinen Sinne sind chem. Verbindungen, die Wasserstoffionen abgeben können (*Protonendonatoren, Brönsted-Säuren*). Basen im allgemeinen Sinne sind Verbindungen, die Wasserstoffionen aufnehmen können (*Protonenakzeptoren, Brönsted-Basen*). Die Säure geht durch die Wasserstoffionenabgabe in die korrespondierende Base über, die Base durch die Wasserstoffionenaufnahme in die korrespondierende Säure über. Säure und dazu korrespondierende Base bilden jeweils ein *protolytisches System*. Einige Beispiele für protolyt. Systeme im Sinne der Brönstedtschen S.-B.-Th. sind:

Säure	Proton	Base
HCl	$\rightleftharpoons$ H ⁺	+ Cl ⁻
NH ₄ ⁺	$\rightleftharpoons$ H ⁺	+ NH ₃
H ₂ SO ₄	$\rightleftharpoons$ H ⁺	+ HSO ₄ ⁻
HSO ₄ ⁻	$\rightleftharpoons$ H ⁺	+ SO ₄ ²⁻

Je nach dem Ladungszustand unterteilt man die Säuren oder Basen in Neutralsäuren (-basen), Anionsäuren (-basen) und Kationsäuren (-basen). Eine Säure bzw. eine Base kann aber nur dann als solche wirken, wenn ein Reaktionspartner vorhanden ist, der als Akzeptor bzw. Donator wirken kann. Eine Lösung von HCl in Benzol wirkt z. B. kaum als Säure, da Benzol nur ein schlechter Protonenakzeptor ist. Chem. Verbindungen, die im Sinne der Brönstedtschen S.-B.-Th. sowohl als Säuren wie Basen wirken können, werden als *Ampholyte* bezeichnet. Wasser ist z. B. ein Ampholyt, da es gegenüber Säuren als Base (Protonenakzeptor) reagiert: H₂O + H⁺ $\rightleftharpoons$ H₃O⁺; gegenüber Basen verhält es sich als Säure (Protonendonator): H₂O $\rightleftharpoons$ H⁺ + OH⁻.

Durch die Brönstedtsche S.-B.-Th. lassen sich alle in wässrigen und wasserähnlichen Systemen ablaufenden Vorgänge erklären, auf Reaktionen in Schmelzen, bei denen keine Protonen auftreten, läßt sie sich nicht anwenden. G. N. Lewis erweiterte deshalb die Theorie, indem er sie vom Begriff des Protons löste. Bei der *Lewis-Säure-Base-Theorie* wird eine chem. Verbindung als Säure bezeichnet, die ein Elektronenpaar aufnehmen kann (*Elektronenpaarakzeptor*), also elektrophil ist; eine Base ist eine chem. Verbindung, die ein Elektronenpaar abgeben kann (*Elektronenpaardonator*), also nukleophil ist. Lewis-Säuren besitzen meist nicht abgeschlossene Elektronenschalen, Lewis-Basen abgeschlossene Elektronenschalen, sie tragen oft negative Ladungen. Einige Beispiele für Lewis-Säuren bzw. Lewis-Basen:

Säure	Base	Neutralisationsprodukt
H ⁺	+ H ₂ O	$\rightleftharpoons$ H ₃ O ⁺
SO ₂	+ H ₂ O	$\rightleftharpoons$ H ₂ SO ₃
BF ₃	+ F ⁻	$\rightleftharpoons$ [BF ₄] ⁻
Ca ²⁺	+ SO ₄ ²⁻	$\rightleftharpoons$ CaSO ₄

A-3 Kolaylaştırma : Anahtar sözcüklerle metnin genel şemasını çizme

Metinlerin içindeki bilgileri anlamak ve bunları birbirleriyle ilişkilendirebilmek önemlidir. Hangi olay, hangi olayla bağlantılıdır? Hangi sonucu doğurmuştur? Bazen olaylar öyle karışıktır ki, bir akış çizelgesini çizmek, bizim o metni yalınlaştırmamızı sağlayacaktır, sonuçta basite indirgenmiş olayların anlaşılması kolay olacağından bu da bizim için, okurken anlamamıza yardımcı olacaktır. Aşağıdaki alıştırmada böyle bir akış çizelgesi örneği görebiliriz. (Kaynak : *Sach und Fachtexte, Goethe Institut, 246-248*)

Datenverarbeitung (Informationsverarbeitung)

Logisch-mathematische Grundlagen:

Als D. bezeichnet man jeden Prozeß, bei dem aus gegebenen Eingangsdaten aufgrund einer eindeutigen Verarbeitungsvorschrift bestimmte Ausgangsdaten gewonnen werden. So erhält man z. B. aus den Einzelgewichten dreier Kisten das Gesamtgewicht durch einen datenverarbeitenden Prozeß, nämlich durch Addition der Gewichte.

Als Daten kommen nicht nur Zahlen, sondern beliebige Informationen (Nachrichten) in Frage; die Verarbeitungsvorschrift muß nicht notwendig eine Rechenvorschrift sein. Deshalb spricht man allgemeiner von Informations- oder Nachrichtenverarbeitung. (Die Beschränkung des Begriffs D. auf den Fall großer Datenmengen und einfacher Verarbeitungsvorschriften ist sprachlich nicht sinnvoll.)

Der tatsächliche Ablauf der Verarbeitung hängt von der Art der Informationsdarstellung ab: In obigem Beispiel könnte man die Einzelgewichte durch Stäbe entsprechender Länge darstellen und das Gesamtgewicht durch Aneinanderreihung der Stäbe gewinnen. In solchen Fällen bezeichnet man Informationsdarstellung und Informationsverarbeitung als analog.

Nachrichten können jedoch auch durch Folgen von Zeichen aus einem endlichen Zeichenvorrat (Alphabet im weiteren Sinne) dargestellt werden. So kann man im obigen Beispiel die Gewichte durch Dezimalzahlen, d. h. mit Hilfe des Zeichenvorrats 0, 1, ..., 9, darstellen. Die Regeln für die stellenweise Addition von Dezimalzahlen bilden dann die Verarbeitungsvorschrift. Informationsdarstellungen bzw. Verarbeitungsprozesse dieser Art heißen digital (von engl. digit = Ziffer). Die digitale Informationsverarbeitung hat außerordentliche techn. Bedeutung erlangt. Dies hat u. a. folgende Gründe:

1. Jedes Objekt, bei dem nur endlich viele Sachverhalte möglich sind, kann durch digital dargestellte Nachrichten, d. h. durch endliche Zeichenfolgen, beschrieben werden. Besteht der Zeichenvorrat aus D Zeichen, so kann man daraus D^n verschiedene Wörter (Codewörter) der Länge n bilden und sie durch eine einmalige Verabredung (Verschlüsselungsvorschrift, Codierungsvorschrift) D^n verschiedenen Sachverhalten zuordnen. Beispiele: Mit den Ziffern 0, 1, ..., 9 und einer Wortlänge $n = 5$ lassen sich die 10^5 „Wörter“ 00000 bis 99999 bilden. Sie können zur Beschreibung einer ganzzahligen, zwischen 0 und 99999 variierenden Größe dienen. Man kann sie aber auch mit dem Telefonbuch als Codierungsvorschrift den Telefonanschlüssen einer Stadt zuordnen.

Sind bei einem Objekt kontinuierlich viele Sachverhalte möglich, so läßt es sich immer noch in beliebig genauer Näherung durch digital dargestellte Information beschreiben. Beispiel: Nimmt man bei den Codewörtern 00000 bis 99999 den Dezimalpunkt zwischen 3. und 4. Ziffer an, so werden damit die reellen Zahlen x des Intervalls $0 \leq x \leq 1000$ mit einem maximalen Fehler von 0,01 dargestellt. Wenn der Zeichenvorrat aus nur zwei Zeichen besteht, heißt die Darstellung binär. Beispiel: Binäre Zahlendarstellung mit den Binärziffern 0 und 1. Binärdarstellungen sind für die maschinelle Informationsverarbeitung wichtig, weil hierbei ein Codewort der Länge n durch Aneinanderreihung von n gleichartigen Elementen mit je zwei möglichen Zuständen (Flip-Flop) realisierbar ist.

2. Da jede digital darstellbare Nachrichten insbes. auch binär darstellbar ist, ist jeder eindeutige Verarbeitungsprozeß äquivalent zu einer Vorschrift, die einer Folge von Binärziffern (Eingangsdaten) eindeutig eine Folge von Binärziffern (Ausgangsdaten) zuordnet. Eine solche Vorschrift läßt sich stets mit Elementaroperationen formulieren, die nur auf ein oder zwei binäre Variable (Variable, die nur die Werte 0 und 1 annehmen können) wirken. Einen vollständigen Satz von Elementaroperationen bilden z. B. die Operationen $\wedge$ (logisches UND, Konjunktion), $\vee$ (logisches ODER, Disjunktion) und $\neg$ (Verneinung, Negation):

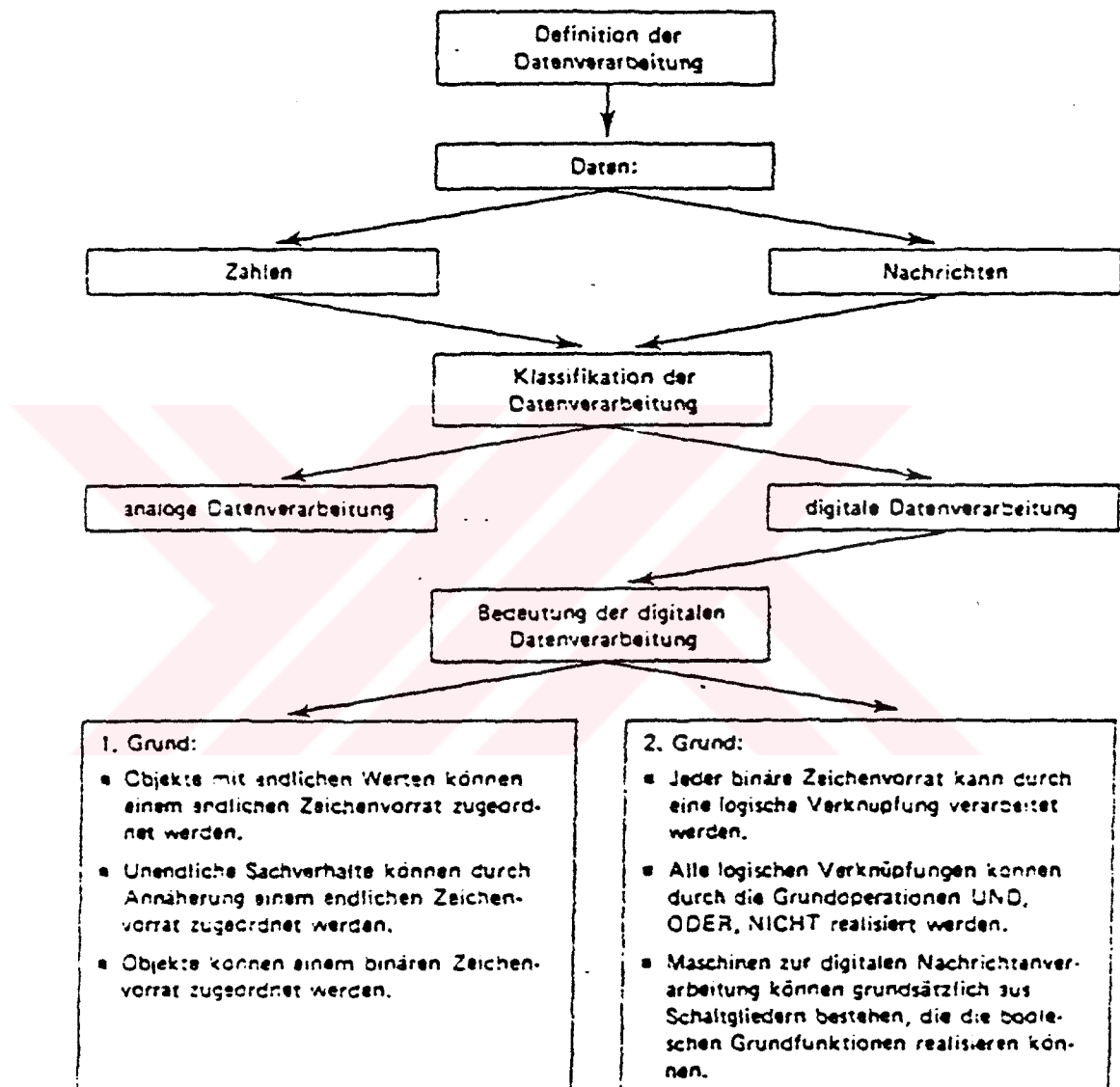
a	b	$a \wedge b$	$a \vee b$	$\neg a$
0	0	0	0	1
1	0	0	0	0
0	1	0	1	1
1	1	1	1	0

Deshalb kann eine Maschine zur digitalen Informationsverarbeitung grundsätzlich aus drei Bausteintypen zusammengesetzt werden, die in Abhängigkeit von ein oder zwei binären Signalen (z. B. elektr. Spannung Null für 0, positive Spannung für 1) ein binäres Ausgangssignal entsprechend den Operationen $\wedge$, $\vee$ und $\neg$ liefern. Darüber hinaus können beliebig komplizierte Verarbeitungsvorschriften als Programm, d. h. als zeitliche Aneinanderfolge von Operationen formuliert werden, wenn die Maschine wenigstens die oben angegebenen Operationen oder ein gleichwertiges Operationssystem beherrscht.

Operation [lat.],

in der Mathematik Bez. für jeden Rechengang, bei dem ein mathemat. Ausdruck unter Beachtung bestimmter mathemat. Gesetze umgeformt oder berechnet wird; O.en sind z. B. die Addition, die Subtraktion, die Differentiation und die Integration.

Lösung :

Quelle : NTF 4. S. 573 - 576.

A-4 Kolaylaştırma: Metin türünü değiştirme ve metni bir duruma uygulama

Okuduğumuz değişik türlerdeki metinleri günlük yaşamda nasıl dile getirebiliriz? Örneğin maddeler halinde yazılmış kullanma talimatını günlük hayatımızda nasıl anlatabiliriz? veya şiirdeki olayları düzyazıyla nasıl ifade edebiliriz? Ursula Wölfel'in "Der Nachtvogel" şiirini öyküye dönüştürürsek, yani nazım halindeki yazıyı nesire çevirirsek, bu kahramanların ifadelerini bulmamız gerekir. Bu örneği gösteren alıştırma aşağıdadır. (Kaynak : *Literatur im Unterricht, Goethe Institut, 73,74,91,92*)

Der Nachtvogel

Ein Junge hatte immer große Angst, wenn er nachts allein in der Wohnung sein mußte. Seine Eltern gingen oft am Abend fort.

Dann konnte der Junge vor Angst nicht einschlafen. Er hörte etwas rauschen, und das war, als ob jemand im Zimmer atmete.

Er hörte ein Rascheln und ein Knacken, und das war, als ob sich etwas unter seinem Bett bewegte.

Aber viel schlimmer war der Nachtvogel.

Der Junge sah ihn immer ganz still draußen auf der Fensterbank sitzen, und wenn unten ein Auto vorüberfuhr, schlug der Vogel mit den Flügeln, und der Junge sah den riesigen Schatten von den Flügeln an der Zimmerdecke.

Der Junge erzählte seinen Eltern von der Angst. Aber sie sagten nur: „Stell dich doch nicht an! Du bildest dir das alles nur ein.“

Und sie gingen immer wieder am Abend fort, weil sie den Vogel nicht sehen konnten, weil sie das alles nicht glaubten.

Einmal war der Junge wieder allein, und es schellte an der Wohnungstür.

Der Junge wurde steif vor Angst.

Wieder schellte es.

Es schellte und schellte.

Dann war es still, lange Zeit war es ganz still.

Dann kratzte etwas an der Hauswand. Das war der Vogel! Jetzt kletterte er mit seinen Krallen an der Mauer hoch. Jetzt war er an der Fensterbank. Und jetzt schlug er mit seinem Schnabel an die Scheibe! Einmal, zweimal, immer wieder, immer lauter, und gleich

würde das Glas zerbrechen, gleich würde der Vogel ins Zimmer springen!

Der Junge packte die Blumenvase vom Tisch neben dem Bett. Er schleuderte sie zum Fenster.

Das Glas zersplitterte. Wind fuhr ins Zimmer, daß der Vorhang hoch an die Wand schlug, und der Vogel war fort.

Auf der Straße unten hörte der Junge seine Eltern rufen.

Er rannte auf den Flur, er fand im Dunkeln sofort den Lichtschalter und den Knopf vom Türöffner. Er riß die Wohnungstür auf und lief den Eltern entgegen.

Er lachte, so froh war er, daß sie da waren. Aber sie schimpften. Ihre schönen Ausgekleider waren naß vom Blumenwasser.

„Was soll denn das wieder heißen?“ fragte der Vater. „Jetzt ist die Scheibe kaputt!“

„Und mein Mantel! Sieh dir das an!“ rief die Mutter.

„Der Nachtvogel war am Fenster“, sagte der Junge. „Der Nachtvogel hat mit seinem Schnabel ans Fenster gepickt.“

„Unsinn!“ sagte der Vater. „Wir hatten den Schlüssel vergessen, und du hast das Schellen nicht gehört. Darum haben wir mit einer Stange vom Bauplatz an dein Fenster geklopft.“

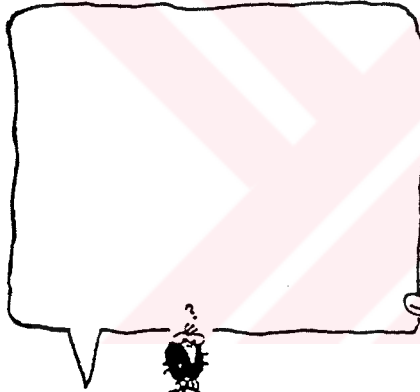
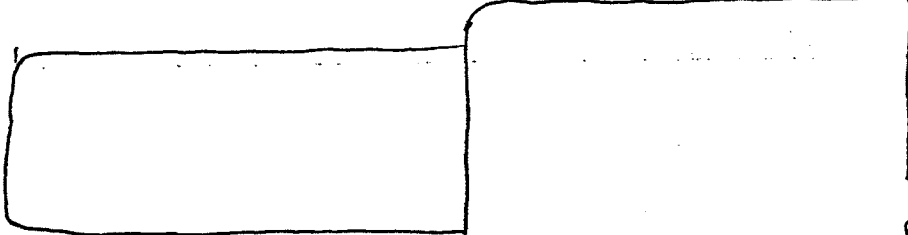
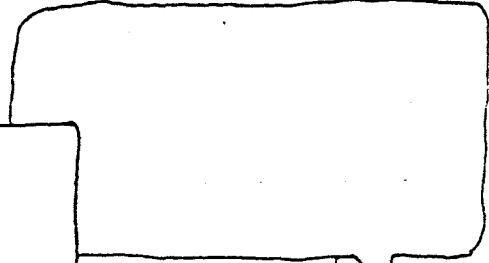
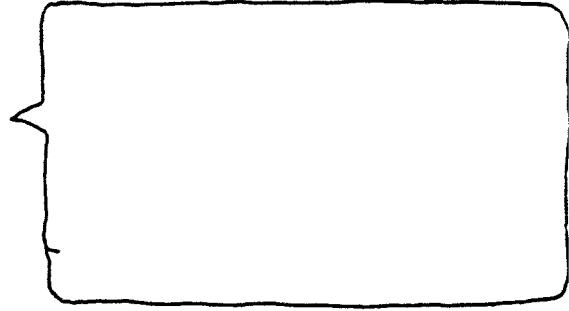
„Es war der Nachtvogel, wirklich!“ sagte der Junge. „Der Nachtvogel war es!“

Aber die Eltern verstanden das nicht. Sie gingen immer wieder am Abend fort und ließen den Jungen allein.

Er hatte immer noch Angst, er hörte immer noch das Rauschen und Rascheln und Knacken. Aber das war nicht so schlimm.

Denn der Nachtvogel kam nie mehr wieder, den hatte er vertrieben. Er selbst hatte ihn vertrieben, er ganz allein.

A-5 Kısaltma : Özgün metne paralel ve özet biçiminde bir metin yazma

Yazılan koşul metin kısaca, özgün metnin en önemli bilgilerini içermelidir. Buna örnek bir alıştırma aşağıdadır. (Kaynak : Übungstypologie, Neuner G.-Krüger M.-Grewer U., 1988:56)

Für viele ist Urlaub ein Fremdwort

Acht Millionen Bundesdeutsche haben noch nie eine Ferienfahrt gemacht

STARNBERG — Jede dritte Frau in der Bundesrepublik Deutschland ist in ihrem Leben noch nie oder nur äußerst selten verreist gewesen. Zu diesem Ergebnis kam der Studienkreis für Tourismus in Starnberg. Nach einer eingehenden Analyse kennen gut acht Millionen Bundesbürger das Wort Urlaubsreise nur vom Hörensagen. Bis heute haben sie noch nie eine Ferienfahrt unternommen, die länger als fünf Tage dauert.

Im vergangenen Jahr sind 21 Millionen der erwachsenen Bundesbürger (das sind 46,3 Prozent) in den Ferien nicht verreist. Rund elf Millionen von ihnen haben überhaupt keinen Urlaub gemacht, sondern durchgearbeitet.

Nach Angaben des Studienkreises konnten zum Beispiel 82 Prozent der selbständigen Landwirte sowie jeweils 40 Prozent der Hilfsarbeiter, Rentner und Hausfrauen in den letzten fünf Jahren nicht verreisen oder waren noch niemals in ihrem Lebensauswärts auf Urlaub. Spitzenreiter unter den Touristen sind die leitenden Angestellten und Beamten.

Das steht in dem Artikel:

Absatz 1: Viele Leute in der Bundesrepublik machen keinen Urlaub (8 Millionen; nur jede dritte Frau).

Absatz 2: 1977 ist fast die Hälfte der Erwachsenen nicht weggefahren; 11 Millionen haben keinen Urlaub gemacht.

Absatz 3: Landwirte (= Bauern), Hilfsarbeiter, Rentner und Hausfrauen machen wenig Urlaub. Leitende Angestellte und Beamte machen viel Urlaub.

Vergleichen Sie diese Angaben mit Ihrem Land.

Quelle: Deutsch aktiv, Lehrbuch 1, S. 143.

Arbeit mit dem Text im Anfangsunterricht:

- Besprechung der Überschrift; wie kann man das Problem anders ausdrücken? (z. B. viele Leute machen keinen Urlaub)
- Erarbeitung des vereinfachten Textes (ggf. mit Lexikon in Gruppenarbeit);
- Arbeit am Originaltext:

Möglichkeiten: Wegstreichen aller Information, die sich nicht im Paralleltext findet;
oder: Wie drückt der Originaltext den Sachverhalt aus, der im zusammengefaßten Text steht?
oder: der Originaltext wird zerschnippelt. Die Lernenden setzen ihn gemäß der Information der Zusammenfassung wieder zusammen (Gruppenarbeit).

Fortgeschrittenenunterricht:

- Erstellung des Paralleltextes (Zusammenfassung) in Gruppenarbeit/Vergleich.
- Diskussion des Sachverhalts; Vergleich mit Gegebenheiten im eigenen Land.

A-6 Bölümleme : Metindeki bilgiyi tablo şekline dönüştürme

Okuduğumuz bilgileri ve birbirleriyle bağlantılı verileri bir grafik veya tablo oluşturup, bunun içine yerleştirebiliriz. Sonuçta karşımıza çıkan tabloları, grafikleri karşılaştırmak, anlamak daha kolay olacaktır. Aşağıdaki alıştırma, bir ülkenin 100 yıl önce, 50 yıl önce ve şimdiki durumu hakkında çeşitli veriler ve değişimler göstermektedir. (Kaynak : *The New Cambridge English Course*, Michael Swan -Catherine Walter, 18)

Tapescript for Exercise 3

- Fifty years ago the average July temperature was thirty-four degrees Centigrade. Now it is thirty-five degrees.
- Fifty years ago, the average temperature in January was eight degrees. A hundred years ago it was nine degrees.
- The average height of Fantasian men today is 1 metre 70. A hundred years ago it was 1 metre 65.
- A hundred years ago the average height of women was 1 metre 60. Now it is 1 metre 65.
- Fifty years ago, Fantasians worked forty-nine hours a week. Now they work forty-two hours.
- Fantasians have five weeks' paid holiday a year. Fifty years ago they only had two weeks.
- It takes a letter three days to travel a hundred kilometres in Fantasia. A hundred years ago it only took one day.
- Fifty years ago there were two hundred thousand men in the Fantasian army. Today there are fifty thousand.
- Fifty years ago, the population of San Fantastico, the Fantasian capital, was four million. A hundred years ago it was one million.
- Twenty-three per cent of the population had no homes a hundred years ago. Fifty years ago, the figure was seventeen per cent.
- Unemployment today is running at seventeen per cent of the working population. This is nearly as bad as the situation a hundred years ago, when unemployment was twenty per cent.

3 Listen to the figures and complete the table.

FANTASIA: SOME STATISTICS	100 YEARS AGO	50 YEARS AGO	NOW
Population	20m	35m	46m
Average number of children per family	4.5	3.6	2
Average July temperature	33°C		
Average January temperature			7°C
Average height (men)		1m 67	
Average height (women)		1m 62	
Length of working week	54hrs		
Paid holiday			
Average time taken for letter to travel 100km		2 days	
Size of Fantasian army	500,000		
Population of San Fantastico			3m
Percentage of population without homes			8%
Percentage of population unemployed		7%	

Answers to Exercise 3

FANTASIA: SOME STATISTICS	100 YEARS AGO	50 YEARS AGO	NOW
Population	20m	35m	46m
Average number of children per family	4.5	3.6	2
Average July temperature	33°C	34°C	35°C
Average January temperature	9°C	8°C	7°C
Average height (men)	1m 65	1m 67	1m 70
Average height (women)	1m 60	1m 62	1m 65
Length of working week	54 hrs	49 hrs	42 hrs
Paid holiday	-	2 wks	5 wks
Average time taken for letter to travel 100km	1 day	2 days	3 days
Size of Fantasian army	500,000	200,000	50,000
Population of San Fantastico	1m	4m	3m
Percentage of population without homes	23%	17%	8%
Percentage of population unemployed	20%	7%	17%

A-7 Bölümleme : Metni anlamsal parçalara bölme

Metindeki her paragraf yeni bir anlamsal bütün demektir. Üzerinde çalışılan metin uzunsa, önce bunların anlamsal bütün parçaları bulunmalı ve bunlar bölünmeli. Böylece görsel olarak anlamamızı da desteklemiş oluruz, hangi bilgiler nereye ait, bu tür öbeklendirmeler bizim metin üzerindeki hakimiyetimizi artıracaktır. Bu tür metinler öğretmen tarafından bir bütün olarak yazılır, daha sonra aynı metin öğrenciler tarafından parçalara, paragraflara bölünür. Aşağıda görülen metin paragrafsız, düz bir biçimde yazılıp öğrencilere verilir. Öğrenciler ise bu bütün metni gerekli yerlerde paragraflara bölerek tekrar yazarlar. (Kaynak : Hürriyet Gazetesi 6 Mart 1995)

Diller tükeniyor

BÜTÜN kargaşa mimari dehanın doğaya meydan okumasıyla başladı. Babil Kulesi'nin kendi katına yükselmesine kızan tanrı, yapıda çalışan herkese ayrı dil vererek insanoğlunu cezalandırdı.

Aslında ceza sayılmazdı. Çünkü dil çeşitliliği sayesinde yeryüzünün kültürel yelpazesi genişledi. Her dil evreni farklı farklı yoğurdu, evrenle karşılaşmasını kendince söze ve yazıya döktü. Yeryüzüne renk geldi; destanlar, masallar, öykülerle zenginleşti.

Şimdi ise efsaneye göre tanrının verdiği multimedya kültürü geri alıyor. Azınlıkların siyasi baskılar sonucu asimilasyona uğramasıyla törpülenen diller artık kitle iletişim araçlarına kurban gidiyor. Özellikle Afrika ve Endonezya'daki küçük diller, büyük dillerin, çoğunlukla da İngilizce'nin boyunduruğuna giriyor ve dilbilimcilerin deyişiyle dünya felakete doğru sürükleniyor. Belki bilgi akışı hızlanıp yaygınlaşıyor, ancak CNN, uydu kanalları, cep telefonu ve Internet'te buluşup mono kültürün etkisi altına giren dünya "ot gibi" yaşamaya aday görülüyor.

Linguistik uzmanları İngilizce, Arapça ve İspanyolca gibi büyük diller yutmadan, küçük dillerin ikinci veya üçüncü dil olarak korunmasını istiyorlar. Aksi takdirde bugün yeryüzünde konuşulan 6 bin dilden pek azı gelecek yüzyılda ayakta kalabilecek. Tahminlere göre 2100 yılında sadece 600 dil varlığını koruyacak.

Uygarlığın dilleri tükettiği haritadan hemen belli oluyor. İlkel coğrafyalardan uygarlığa doğru gittikçe dil çeşitliliği giderek azalıyor. Örneğin Yeni Gine'de 800 dil konuşuluyor. Oysa Avrupa ve Ortadoğu'da sadece 275 dil yaşıyor.

Yeni Gine ve Kafkasya'dan sonra dünyanın en fazla dil barındıran coğrafyası olarak bilinen Amerika'da da diller hızla yok oluyor. Örneğin geçenlerde Pomo dilini konuşan son kişi olan 80 yaşındaki bir kadının ölümüyle o dil de öldü. Bu yüzden de Amerika'daki bazı kabileler yaz aylarında çocuklar için dil kampları oluşturuyor.

Ve yeni dillere doğuş şansı da görünmüyor. Çünkü örneğin Latince'nin yeni Avrupa dilleri doğurması için tam 2000 yıl gerekmiş.

Deve kinen Be'evler bile artık cep telefonuna sahip olabileceğine göre Arapça'nın Latince gibi yeni diller doğurması pek ihtimal dahilinde görünmüyor.

Ayşe KARASU

Multimedyanın oluşturduğu mono kültür, dilleri için için kemiriyor. Azınlıklar üzerindeki siyasi baskılar da cabası. Dünya hızla büyük dillerin egemenliğine giriyor. Tarih öncesinde 15 bin dil konuşan insanoğlunun dil hazinesi bugün 6 binle sınırlı. 2100 yılında ise sadece 600 dil kalacağı tahmin ediliyor.

A-8 Bölümleme : Olayın akışını boşluklara yazma

Herhangibir metin okunur sonra bu metne ait akış şeması öğrencilere sunulur. Çizelge üzerinde çok az bir kısım doldurulmuştur. Öğrenciler, geri kalan diğer boşlukları, metindeki bilgilere göre doldururlar. Aşağıda “Vitaminler” üzerine yazılmış parça okunduktan sonra, bu metne ait çizelge doldurulacaktır.
(Kaynak : *Writing, Tricia Hedge, 112*)

TEXT

Read the text and complete Figure 9 below:

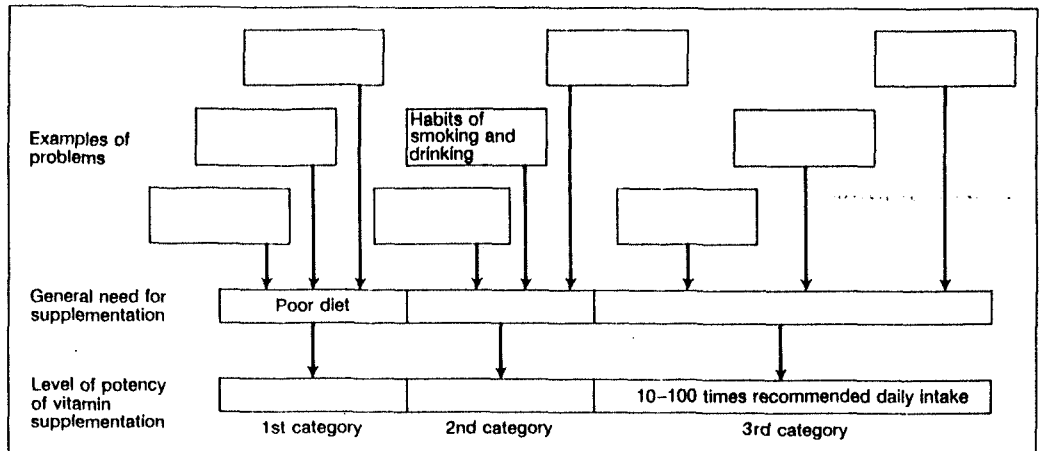
Taking vitamins

This is a controversial subject for both ordinary people and the medical profession. Do we need vitamin supplements and if so, why? To what extent do we take them? We can divide vitamin supplementation into three simple categories, each of which needs a different level of potency.

We know that modern food processing reduces vitamin content and over-cooking reduces it still further. Anyone who eats a lot of processed food may suffer from vitamin deficiency and need to take supplements. So, too, may elderly people who do not have a proper diet. There are also some sections of the population which have lower social and economic status and may not be able to afford a good diet. All of these people may benefit from a general, all-round supplementation of vitamins to ensure the minimum daily requirement.

The second category of vitamin supplementation may be needed by people whose life-styles increase their need for certain vitamins. For example, people who work under stressful conditions may need more vitamin B. The habits of smoking and drinking rob the body of certain vitamins. Such cases may need up to five times the recommended daily intake. In addition, many medicinal drugs can reduce absorption of vitamins or cause them to be excreted in abnormal quantities, for example, antibiotics, aspirin, and the contraceptive pill.

The third category of supplementation is administration of doses of 10–100 times the recommended amount. This is called the ‘therapeutic’ use of vitamins and it is a matter of great controversy. It does appear to be the case, however, that complaints such as heart and blood diseases, respiratory infections, and skin complaints all benefit from large intakes of certain vitamins.

A-9 Görselleştirme : Metnin bir duruma uygulanması

Anlamada kolaylık sağlayan diğer bir alıştırma ise öğrencinin tümce veya tümce gruplarını, bunları anlatan resimlerle eşleştirilmesidir. Bunu yapmak için öğrenci aynı zamanda ön deneyimlerini kullandığı için, kalıcı bir öğrenme yapılmış olur.

Aşağıda fotoğrafta bir dizi kitaplar, yine bu resimlerin altında kitaplardan alıntı yapılmış sayfalar vardır. Öğrenci hangi alıntının, hangi kitaba ait olduğunu bulmak zorundadır.

(Kaynak : *Sach und Fachtexte, Goethe Institut, 259*)

Zuordnung von spracharmen/außersprachlichen

Informationsträgern zum Text

☛ Sachtext

- Welcher Text gehört zu welchem Buch?

Buch-Boutique

Fotos sind bestimmt schön, aber erst Filme bringen Leben ins Bild. Mit einer eigenen Filmkamera kann heute jeder seine Filme billig selbst machen. Das Buch erklärt die Unterschiede zwischen den Kameras und zeigt Ihnen, was Sie damit alles machen können.

Hohe Berge, schöne Dörfer und Sonne. Das suchen alle Touristen in dem wunderbaren Urlaubsland im Norden Italiens. Aber sie kommen auch wegen seiner Kirchen, Burgen, Klöster und Museen. Dieses Buch zeigt Ihnen den Weg dorthin und gibt Ihnen alle Informationen, die Sie brauchen.

Die meisten Leute sind heute zu bequem. Sie sitzen zu viel, fahren U-Bahn, Straßenbahn oder Auto statt zu Fuß zu gehen, sie steigen keine Treppen mehr, sondern nehmen den Aufzug. Deshalb sollte man in seiner Freizeit mehr Sport treiben. Dieses Buch gibt allen Leuten Tipps, die nicht in einem Sportverein sind, aber trotzdem mehr tun wollen als nur spazieren gehen.

Die Liebe geht durch den Magen, sagt man. Deshalb finden Sie in diesem Kochbuch die bekanntesten Gerichte für Feste und Feiertage. Die Rezepte sind so leicht erklärt, daß jede Hausfrau die Gerichte selbst kochen kann.

In diesem weltbekannten Kunstmuseum aus der Zeit von Peter dem Großen und Katharina gibt es heute über 8000 Gemälde und 40000 Handzeichnungen weltbekannter Maler. Die schönsten und wichtigsten davon finden Sie in diesem Buch.

Hercule Poirot sitzt am Frühstückstisch, da bekommt er Besuch von einer jungen Dame, die ihn sprechen möchte, weil sie „vielleicht“ einen Mord begangen habe. Da bleibt sogar ein Hercule Poirot nicht beim Frühstück sitzen... Passen Sie auf, daß Ihr Kaffee nicht kalt wird, wenn Sie diesen Kriminalroman zur Hand nehmen!

A-10 Görselleştirme : Anlamayı belirginleştirme (planlardan, çizelgelerden, resimlerden, diagramlardan yararlanma)

Genellikle karışık planları, zor talimatları görselleştirmek, anlamada büyük kolaylıklar sağlar. Bu tip alıştırmalarda trafik işaretlerinden, krokilerden, planlardan, zaman çizelgelerinden yararlanılır.

Aşağıda Boston metrosuna ait planda öğrenciler rahatlıkla birbirine yolları tarif edebilmektedir. (Kaynak : *East-West 1, Graves Rein, 68*)

- Look at this subway map of Boston, and practice these conversations:

A: Excuse me, how can I get to the Aquarium?
B: Take the Orange Line to State. Then change to the Blue Line and go toward Wonderland.
Get off at Aquarium. That's the next stop.
A: Thank you very much.

OR

A: Excuse me, how can I get to the Aquarium?
B: I'm sorry, I don't know.
A: Thank you anyway.

- A, ask about Government Center and Copley Square. B, ask about Harvard University and Symphony Hall.

Reproduced by Permission of MBTA,
James F. O'Leary, General Manager

A-11 Önbilginin etkin hale getirilmesi : İlgili konu alanı ile çalışma

Bir metin verilmeden önce, o metin içinde geçen konuyla ilgili öğrencilerin ön bilgileri etkinleştirilir. Bu etkinlik, konunun anlaşılma olasılığını yükselttiği gibi, öğrencilerin metine karşı ilgisini uyandırır. Bu yüzden özel alan metinlerin ön hazırlık aşamasında bu tip bir etkinlik, öğrenmeyi daha başarılı kılacaktır. Böylece bu konu ile ilgili bilgi boşlukları tespit edilip, gerekli görülürse konudan önce bu eksiklikler giderilecektir. Aşağıdaki alıştırma buna bir örnektir. (*Kaynak : Sach und Fachtexte im Liberatur Unterricht, Goethe Institut, 117, 118*)

Ausgehen von Abbildungen

• Sachtext

Dem Lerner wird ein Foto vorgelegt, es wird ihm die Möglichkeit gegeben zu assoziieren.
Der Lehrer sollte nicht durch Fragestellungen steuern.

Schüleräußerungen könnten sein:

Nina Hagen
Sie singt.
Sie ist Rocksängerin.
Sie sieht toll aus.
Sie ist toll/gräßlich/ein toller Star.
So würde ich mich nicht anziehen.

Die anschließende Leseaufgabe könnte sein, die Informationen, die von den Lernern gegeben worden sind, am Text zu überprüfen.

Die 25-jährige Nina Hagen, 1976 aus Ost-Berlin nach West-Berlin übergesiedelt, tauchte hier in der bundesdeutschen Rock-Szene schnell Fuß. Sie gründete die Nina-Hagen-Band und erregte durch ihre ungewöhnliche Aufmachung großes Aufsehen. Seit ihrer ersten Langspielplatte 1978 „Nina Hagen Band“ zählt sie zu den bekanntesten und umstrittensten Rock-Stars. So umstritten Nina Hagen ist: Talent und Konner wird man ihr wohl kaum abstreiten können. Eines ihrer typischen Leder- ist: TV-Glotzer

A-12 Düzenleme : Tümcelerin bağlantılarını bulma

Bir metne koştur ikinci ve daha kısa bir metin oluşturulur, sonra bu yeni metnin tümceleri teker teker kesilir sonra tekrar tümcelerin her biri ortadan kesilir. Tümce başlangıçları bir grup oluşturur, tümce sonları ayrı bir grup oluşturur. Örnek alıştırırmamızda öğrencilerin tümce başlangıçlarına uygun tümce sonlarını bulmaları gerekir. (Kaynak *The New Cambridge English Course*, M.Swan-C.Walter, 50)

Can you put the beginnings and ends of the sentences together? Do you know all the expressions?

How much is	for some coffee.
How much are	nice colour!
I'm looking	looking.
I'm just	you?
Can I look	these shoes?
What a	round?
What nice	that dictionary?
Can I help	size?
Sorry – we've got	trousers!
What	nothing in blue.

* * *

I'd like to look	us, please?
Would you like	grams of blue cheese.
Can I	colour.
I'd like 500	try it on?
I like this	at some watches.
I'll take	to try it on?
Have you got anything	them.
Can you help	a red one.
I'd like	in blue?

A-13 Düzenleme : İçeriksel bilgileri düzenlenme

Bu alıştırma türünde farklı kişilerin isimleri verilir ve karışık biçimde bu kişilere ait ifadeler vardır. Öğrenciler, resimlere bakarak, ifadeleri okuyarak hangi ifadenin hangi kişiye ait olduğunu bulmak zorundadır.

Örnek alıştırmada herbir ünlü kişiye ait dört bilgi vardır. Öğrencilerin, hangi bilgilerin kime ait olduklarını bulmaları gerekir. (Kaynak : *The New Cambridge English Course, M.Swan-C.Walter, 88*)

18A Where was Galileo born?

More about people's pasts.

Galileo

Amelia Earhart

Marie and Pierre Curie

Ho Chi Minh

1 Match four of the phrases with each picture. You can use a dictionary.

A
born in Paris, France and Warsaw, Poland
born in Annam, Vietnam
born in Atchison, Kansas, USA
born in Pisa, Italy

B
student in Saigon
student at the University of Pisa, Italy
student at Columbia University, New York
students at the Sorbonne, Paris

C
mathematician, astronomer and physicist
politician and poet
professors of physics
pilot and writer

D
first woman to fly a plane across the Atlantic
people who discovered radium
founder of the People's Republic of Vietnam
man who discovered sunspots

A-14 Düzenleme : Resimlerden ve metinlerden hikaye oluşturma

Bir öyküye ait birçok resim, karışık bir düzen içerisinde verilir. Öykü okunduktan sonra, resimler doğru sıraya konulur. Alistirmamızı biraz daha zorlaştıracak olursak metinden bazı sözcükler çıkarılır, oluşan boşlukların öğrenciler tarafından doldurulmaları ve metinle ilgili resimlerin doğru sıraya konulması istenir. (Kaynak : *The New cambridge English Course*, M.Swan-C.Walter, 89)

18B America invades Britain!

Connecting sentences into stories.

1 Read the text and put the pictures in the correct order. Use your dictionary where necessary, but try not to use it too much.

Here is a piece of history that British people don't learn at school.

In 1778 the British had the strongest navy in the world. They laughed at the small navy of their American colonies,1..... were fighting to be free of Britain.

One American captain thought he would like to show the British2..... size was not everything.3..... this is what he did.

On the night of April 24, 1778, Captain John Paul Jones quietly brought his ship *Ranger* to Whitehaven, in the north-west of England. As soon4..... he arrived, he took a group of his men to one of the

inns in the town, broke into it,5..... had a drink with them.

.....6..... they started work.7....., they went to the fort and destroyed the guns.8....., they began burning British ships. The British sailors woke up and started fighting against the Americans,9..... they could not stop Jones and his men.

.....10....., the Americans left Whitehaven and sailed to the south of Scotland,11..... they carried out more attacks.

After Jones' visit, the British stopped laughing at the small American navy.

2 Complete the text with the words and expressions from the box. (There are two words too many.)

and ~~as~~ because but finally
first-of all next so that then
where who why

A-15 Düzenleme : Birleştirme alıştırmaları

Öncelikle metne koşt, basitleştirilmiş ve daha bir biçimde ikinci bir metin yazılır. Sonra özgün metin tümce tümce kesilerek bir anlamda “metin salatası” yapılır. Öğrencinin görevi ise tümceleri doğru sıralayarak eski özgün metni tekrar oluşturmaktır. Örnekte ise metin yerine bir mektup verilmiştir. Burada yapılması gereken karışık sıradaki tümceleri doğru sıralamak ve normal bir mektup oluşturmaktır. Aşağıda böyle hazır bir metin verilmiştir. Bu metin bir karton üzerine yazılır, sonra işaretli yerlerden kesilir ve karıştırılır. Öğrenciler de tekrar eski haline getirmeye çalışırlar. (Kaynak :*Methods that work*, Oller J. W., 319)

A SAMPLE JIGSAW READING

The text which follows has slashes inserted at cut points. The text would be typed on cardboard, cut up into segments, and then shuffled. The object of students is to restore the segments to their original order.

Sadat's Assassination

On 6th October, 1981/ there was a military parade/ in Al-Nasr stadium./ The President of Egypt, Anwar Sadat,/ the Vice-President,/ and their guests/ were sitting in the President's box./ Some planes flew over the stadium,/ so everyone looked up at them./ While they were looking up,/ a lorry stopped in front of the box,/ and four young soldiers jumped out of it,/ and ran toward the box./ When Sadat saw them,/ he stood up,/ because he thought they were coming to greet him./ Suddenly, three of them began shooting at the President/ and the other people in the box./ Everyone got down on the floor,/ and some tried to hide/ on the floor under the chairs./ The fourth soldier ran round/ to the side of the box/ and shot at the people/ under the chairs./ When the shooting stopped,/ 11 people were dead/ and 18 were injured./ One of those was Sadat./ The Defense Minister radioed for a helicopter/ and it took Sadat to the hospital./ When he got there,/ the doctors tried to save him,/ but he died two hours later.

A-16 Doğru yada yanlış belirleme alıştırmaları

Bir metne ait bir dizi anlatımlar söylenir. Öğrenci, metni okur veya teypten dinler sonra, daha önce okumuş olduğu ifadelerin (a-j) doğru mu yoksa yanlış mı olduğuna karar verir. Örnek alıştırmada tatilinden memnun kalmayan birisinin seyahat şirketine yazmış olduğu şikayet yazısı vardır.

Öğrenciler, metni okuduktan sonra on ifadeden hangisinin doğru/yanlış olduğunu bulmak zorundalar. (Kaynak : Focus on First Certificate, Sue O'Connell, 3)

Dear travel agent, please stop the cows staring at me . . .

For the next few weeks, tour operators will be sorting through the annual deluge of complaints. Ron Wheal, head of customer relations for Britain's biggest holiday company which took more than a million abroad this summer, says, "Holidaymakers are complaining about petty, silly little things." Such as?
10 "The fact that their hotel is next to a road. How do they expect to get to their hotel if it's not next to a road?"

Perhaps one of the most common complaints is that the holiday fails to
15 live up to the brochure promises. A family from Berkshire with two young children were attracted by a two-week package in a three-star hotel that was described as "friendly" and "particularly suitable for families with children". It offered "cots, baby minding, high chairs and early suppers". When they arrived,

the hotel was not up to three star
25 standard, the staff were rude and the promised facilities for children were practically non-existent.

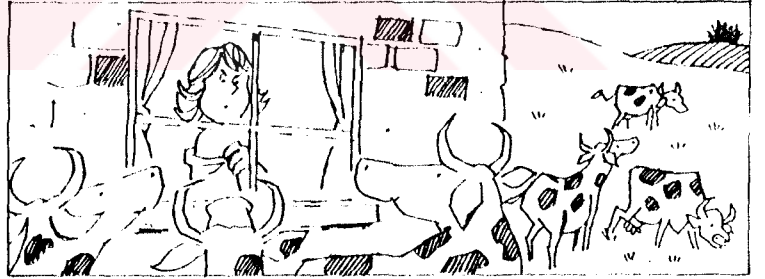
An initial complaint which had been sent to the holiday company by the
30 family was answered with an "ex-gratia" payment of £30. With the help of a consumer magazine, the family issued a summons claiming £500 which the holiday company
35 eventually met in full.

One of the big travel successes of recent years has been the "gite" holiday; a gite is self-catering accommodation in France, often on a farm.
40 The director of the Gite de France's London office recently received a telephone call from one client furious about the cows that passed in front of her gite. Was she complaining about the mess? "No, she was

angry because the cows used to stop and look in at her as they went past the window."

Britain's biggest seller of long-distance holidays says that the majority of its complaints come from people who have chosen the wrong sort of holiday. People who fail to do their research could find themselves in the
55 Caribbean during the hurricane season.

Mr Wheal says that if someone really wants action over a spoilt holiday, "they should try to sort it out with a holiday company representative there and then." Those who complain to the tour operator on their return and are unhappy with the response, can take their case to the
65 Association of British Travel Agents (ABTA) which will provide conciliation facilities free of charge.

From an article by Frank Barrett in The Times

- 3 Now read the article again and mark the following statements as either **true** or **false**. Underline the word or phrase which gives you your answer.
- a Ron Wheal thinks that most of the complaints his company receives are reasonable.
 - b The most frequent complaint is that a holiday is of a lower standard than expected.
 - c The family from Berkshire expected that someone would be available to look after their young children.
 - d The first thing they did was to write a letter of complaint to the company.
 - e The company paid £500 as soon as they received the letter.
 - f If you stay at a gite, you have to prepare your own meals.
 - g The gite client complained because she was afraid of cows.
 - h The long-distance holiday company suggests that holidaymakers should find out about the area they intend to visit.
 - i Mr Wheal advises people to deal with problems as soon as they occur.
 - j He suggests that people with complaints should contact ABTA as soon as they return home.

A-17 Çoktan seçmeli sorular

Bir okuma parçasına bağımlı, çoktan seçmeli sorular oluşturulur. Bu seçenekler arasında okuduğu metinde göre doğru bilgileri bulup seçmek zorundadır. Bu sınavın değerlendirilmesi oldukça nesnel olduğu için çok beğenilmektedir. Dörtlü yanıltıcı cevaptaki tahmin oranı % 25 dir. Yanıltıcı cevap sayısı beşe çıkarıldığı an tahmin şansı daha da azalır ve % 20'ye düşer. Çoktan seçmeli sınavlar şu biçimlerde hazırlanabilir.

- Yanıltıcı cevaplardan sadece biri doğru, diğerleri yanlış,
- Öğrenciye, doğru cevap sayısı verilir ve seçenek içinde bunları bulmaları istenilir. Örneğin 2 tanesi doğru, diğer üçü yanlış olabilir.
- Öğrenciye doğru/yanlış cevap sayısı verilmez. Kendisinden ne kadarı doğru/yanlış bulması istenilir.

Örnek olarak verilen metin okunur sonra metinle ilgili bilgilerin yer aldığı çoktan seçmeli sorular cevaplanır. Bu alıştırma bir cevap doğru diğer üçü yanlıştır. (Kaynak : *Test for proficiency in English, A.Sezer -Ö.Demirel S.Koç, 46-47*)

Read this passage carefully, then choose the correct answer from among the following :

"Don't move, Mr. Bond," the voice said softly. "You have a bare chance of survival if you stay where you are."

Bond looked at the big man, at the golden, impassive eyes.

He lowered himself back in his chair. Immediately a broad strap was passed round his body and buckled tight. Two short straps went round his wrists and tied them to the leather and metal arms. Two more went round his ankles. He could throw himself and the chair to the floor, but otherwise he was powerless.

Mr. Big pressed a switch on the intercom. "Send in Miss Solitaire," he said.

There was a moment's pause and then a section of the bookcase to the right of the desk swung open.

One of the most beautiful women Bond had ever seen came slowly in and closed the door behind her. She stood just inside the room and stood looking at Bond, taking him in slowly inch by inch, from his head to his feet. When she had completed her detailed inspection she turned to Mr. Big.

71. Mr. Big wanted Bond to be sure that he :

- had a faint possibility of living if he moved
- was certain to die if he did not move
- might just survive if he said something
- would certainly die unless he kept still

72. Which is the most complete description of the way Bond was tied :

- his wrists, ankles and body were strapped to the chair
- his wrists and ankles were tied to his body and the chair.
- his wrists, ankles and body were chained to the desk
- his arms and legs were tied, like his body, to a leather belt

73. Once Bond was tied to the chair :

- he could easily overturn the chair and throw it out of the door
- it would be possible to launch himself off the ground
- the only thing he could do was fling himself to the floor
- he could do anything except hurl himself to the floor

74. Solitaire came into the room through :

- a secret door above the bookcase
- a secret door under the floor
- a secret door disguised as a bookcase.
- a door that was operated from a switch

75. Solitaire's first action when she came in was to :

- investigate Bond
- search Bond minutely from head to foot
- look at him carefully.
- examine Bond carefully from top to toe

“B” BASAMAĞI

2.1.2 ÜRETİMSEL BECERİLER İLE İLGİLİ ALIŞTIRMALAR

Belirli bir durum karşısında yabancı dilde birşeyler söylemek isteyen kişi, bir bilgisayar gibi belleğinden hatırlayıp söyleyemez, aksine daha önce benzer bir durumda karşılaştığı veya kullandığı yapıları/sözcükleri hatırlamaya çalışır.

Yabancı dil öğrenme derecesine göre öğrencinin kullandığı anlatımlar, az yada çok karmaşıktır. Örneğin basit bir *“hemfikir”* olma durumunu, birçok değişik biçimde ifade edebiliriz.

Basit bir durum karşısında seçtiğimiz ifade biçimlerinden farklı çıkarımlarda bulunabiliriz.

- 1) Kullanılan ifadeler ne kadar karmaşık ise kişinin dili kullanma becerisi de o denli büyüktür.
- 2) Bağlam, durum, tonlama kullandığımız ifadelere anlam verir. Bunun dışında konuşmamıza eşlik eden el-kol hareketleri de anlamı belirleyici rolü üstlenebilirler. Bazen kullanılan tümceler, konuşmacının yaşını, toplumdaki konumunu, eğitim durumunu, kökenini belirliyebilir.

Yukarıda değindiğimiz konuların öğrenme metodu üzerindeki sonuçları şunlardır:

- 1) Uzun süren dil öğretim maratonunda, ifadeleri tanımak ve kullanmak için sürekli kullanmalı ve basamaklandırılmış alıştırmalar sayesinde bunlar benimsenmelidir. Tabi ki, dilsel ifadeler paketlenmiş durumda öğretilemez. Başlangıçta az bir dilsel etkinlikte bulunulur, zamanla ifade biçimi gelişir ve zenginleşir. Sonuçta öğrenci sarmal bir biçimde ilerleme kaydeder. Her seferinde dönerek yükselir, yani ilerler. İlk öğrendikleri onu yeni öğreneceği durumlara taşımada yardımcı olur.

- 2) İkinci sonuç ise; Kişi dil ediniminde, sarmal bir biçimde ilerleyip sürekli bazı yapılarla karşılaşarak ifade bilgisini genişletecekse, buna aracılık edecek konuşmalar ve kullanımlar kişinin yaşına, olgunluğuna, görüşüne göre olmalıdır. Sınıftaki metinler doğal ve kullanım alanları olan metinler olmalıdır. İçerikler kişinin öndeneyimleri ve bilgisi dahilinde olmalıdır ki, kişi alıştırmalarda kendi kişiliğini koyabilsin.
- 3) Öğrencinin metin türlerinde ve belirli içeriklerde ilerleme kaydetmesi dilbilgisel yapıların öğrenilmesinden daha önemlidir çünkü bu parça parça yapılar konuşmanın bir bütünü değil sadece birer parçalarıdır. Formül çizelgeleri veya kurallar daha önceden sezilmiş, kavranılmış veya sürekli kullanım sonucu yerleşmiş dil parçalarını birleştirerek veya toplu bir bakış sağlayarak aklımızda tutmamızı sağlar.

“A” aşamasında metinlere nasıl ve hangi yardımcı öğelerle yaklaşarak, anlama becerisinin geliştirilebileceği üzerinde durmuştuk. Bu aşamada ise öğrencinin metinlere sözlü veya yazılı tepki göstermesi beklenmektedir.

Bu tepki sadece metin ile sınırlı kalmamalıdır, kişi bu metindeki benzer durumlarda da konuşabilmeli, metni bir amaç için kullanabilmeli ve sözel olarak roller üstlenerek bunu göstermelidir. Tabi ki, rollerin gerçekçi ve kendi kişiliğine uygun olması koşulu ile öğrenci bu görevleri üstlenerek, metnin dışarıda da işe yarayabileceğini görmelidir. Örneğin kral rolünü üstlenen bir öğrenci bu konuşma ve durumun sınıftan başka yerde kullanılmadığının bilincinde olacağından uzun sürede, dil öğretiminden pek bir başarı elde edemeyecektir.

Sayet dil edinmeyi, öğrencinin bilgisinin ve dilbilgisinin gelişmesi ile birlikte bunlara kullanabileceği ve geliştirebileceği bir bağlam bularak, bunları pekiştirmeye çalışması ve sözcüklerle yükleme yapılması olarak görüyorsa, bu sadece kısmi bir sonuca, daha kötüsü öğrencinin motivasyonunun bozulmasına sebep olacaktır. Böylelikle dersde, ağırlık noktasının dilbilgisi ve sözcük hazinesi olmadığını belirtmiş olduk.

Dilbilgisel yönden doğru konuşmak ve zengin bir tümce bilgisine sahip olmak öğretmen için değişik ifadeler kullandırmada veya bilgilerin aktarımında yardımcı olabilirler. Ama bunlar sadece araçtır. Birincil amaç : konuşmacının iletişimsel amacına göre kendini sözel yada yazılı olarak ifade edebilmesidir.

Şimdi ise dilbilgisi tabloları ile tümce listeleri yerine, salt öğrencinin ileride bulunabileceği bağlamları düşünerek durumsal ifadeleri kapsayan yığınla kaynaklar toplamak da yanlıştır. Bu durumda ise öncelikle öğrencilerin dil öğrenme gereksinimlerini tespit etmemiz gerekmektedir. İfadeler gerçek bir iletişimsel bağlamda hayat kazanırlar. Tablo veya liste şeklindeki ifadeler, konuşma araçları, ne kadar iyi dizilmiş veya verilmiş olursa olsunlar asla dili gerçek ortamda kullanmamızı sağlayamazlar.

Öğrenme sürecinde bir metni anlama yeteneğine yönelik (görsel, işitsel ve okuma desdekli alıştırmaları olan) A basamağı şimdi de konuşma becerilerinin temellerini oluşturan ve güçlü güdümlü, yeniden üretimsel, B basamağı takip etmektedir. B aşaması oldukça tekrar üretime yöneliktir. Alıştırmalardaki ifadeler önceden öğrencilere veriliyor. Alıştırmaların çok iyi bir biçimde yapılması ise öğrencinin; kullanımını, öğrenmesini sağlamaktadır.

"B" BASAMAĞI'NIN ALIŞTIRMALARI

B-1/2 Tümce kuruluş kutusu

Öğrenci değişik tablolar içinde verilen tümceleri öyle birleştirmek zorundadır ki sonuçta anlamlı bir tümce oluşsun. Her ne kadar mekanik bir alıştırma olsa da, yabancı dil kitaplarında sıkça kullanılan bir alıştırmadır. Örnek alıştırmamızda öğrencilerin, soru tümceceği yapmaları gerekmektedir. Verilen dört kutucuktan 1+2+3+4'den sözcükler seçilebilir veya 2+3+4'den seçilebilir. (Kaynak : The New cambridge English Course, M.Swan-C.walter, 22)

3 Make as many questions as you can.

What Who How How old Where	Is is Are are Have do does	John Ann and her mother they your sister your name you he rapid she	an engineer photographers English do spell it got any children got any sisters your brother from mean	?
--	--	---	--	---

B-3 Resim yardımı ile kişilikleri oynama alıştırması

Bir resim ile birlikte, bir de "Tümce kuruluş kutusu" verilir. Öğrenci burada resime bakarak, "Tümce kuruluş kutusu"ndan resimle ilgili doğru tümceler kurmaya çalışır. Buradaki amaç öğrencinin, mekanik bir biçimde tümce kurmasını önleyerek bir amaç doğrultusunda tümce kurdurmadır. Artık tümcelerin salt dilbilgisi açısından doğru olması yetmeyecek, aynı zamanda resimle ilgili bilgi de vermesi gerekecektir. (Kaynak : Beginning Composition through pictures, J.B. Heaton, 26-27)

11 Useful books

Use the sentence table to write four correct sentences about the two pictures:

There are	a lot of	books	on the shelves in the library on the tree
There is		apples chairs furniture fruit	

Now write two correct sentences from the following table:

Jenkins is	borrowing using standing on	the books	to	reach get pick	the apples the fruit
------------	-----------------------------------	-----------	----	----------------------	-------------------------

B-4 Deneylik alıştırmaları, belleç alıştırmaları

Bu alıştırmalarda bir biçimde "Tümce kuruluş kutusu" alıştırmalarının değişik bir şeklidir. Tablodaki seçenekli kısımlar yazı şeklinde veya resim şeklinde değil akustik (ses) olarak verilir.

Öğrenci duyduğu bu yeni sözcüğü gördüğü bir tabloya değilde daha önce işittiği örnek tümceye yerleştirerek, anlamlı yeni bir tümce oluşturur. Bu tür alıştırmada bile bağlamsal durum öğrenciye uygun olmalı ki anlamsız, soyut tümceler üretilmesin.

Yukarıda anlatılanlara uygun alıştırmamızda örnek bir tümce verilir. Örneğin "..... temizle". Daha sonra çeşitli nesneler gösterilir. (Örneğin : tahta, araba, pencere, buzdolabı, ocak) ve öğrenciler bu nesnelerle tümce kurarlar. "tahtayı temizle", "arabayı temizle" vs. Alıştırmamıza uygun olarak nesneler öğrencilere gösterilmez, öğretmen tarafından sözel olarak söylenir. (Kaynak : First things first, L.G. Alexander, 30)

Lesson 30 What must I do?

Open Shut your	1	2	3	4		
Put on Take off your	5	6	7	8	9	10
Turn on Turn off the	11	12	13	14	15	
Sweep the	16	17	18	19		
Clean the	20	21	22	23		
Dust the	24	25	26			
Empty the	27	28	29	30		
Read this	31	32	33			
Sharpen these	34	35				

Look at this:

The cup isn't empty. *Empty it!*

Change in the same way:

The window isn't clean.

The door isn't shut.

The wardrobe isn't open.

B-5 Resim, sembol güdümlü konuşma

Kimi konuşma yönelimlerini öğretirken bir dizi resimlerden sembollerden yararlanılır. Örneğin öğrenci, tek bir resime, sembole bakarak emir verir, karşıdaki kişinin neler yapıp, neler yapamayacağını söyler. Aşağıdaki alıştırmada öğrenci trafik işaretlerine bakarak karşıdaki kişinin neler yapmayacağını emir şeklinde söyler (Alıştırma 1). Sonra levhaları okuyarak neleri yasakladığını ve nelere izin verdiğini ve bunları nasıl ifade ettiğini görüyoruz. (Kaynak : Elementary Grammar Workbook, Muriel Higgins, 39)

MUST

1 What must you do?

You must	stop. turn right/left. be careful. drive slowly. look out for children.
----------	---

1 You must turn right.

2

3

4

5

6

2 Find the right answer

You mustn't	drive leave light play take talk	a cigarette your dog for a walk your car your car to your friends football	here.
-------------	---	---	-------

NO PARKING

1 You mustn't leave your car here.

NO SMOKING

NO ENTRY

2

SILENCE PLEASE

NO BALL GAMES

3

NO DOGS

4

5

6

3 What does the doctor say?

sweets

You mustn't eat sweets.

2

meat

vegetables

3

cakes

fish

4

chocolate

Frances Black is very fat. The doctor says 'You mustn't eat ice cream. You can eat fruit.'

B-6 Metin tümleme : Yerleştirme alışması

Belirli dilsel ifadeleri veya konuşulanları kavramak ve pekiştirmek için metin tamamlama alıştırmalarından yararlanılabilir. Boşlukları tamamlayacak sözcükler öğrencilerin seviyelerine göre ekimli, ekimsiz veya semboller şeklinde verilebilir.

 rnek alıştırmada, sözcükler boşluk sayısı kadar verilmiştir ve öğrencilerden bunları tümcelere uygun biçimde yerleştirilmeleri istenmektedir. (Kaynak : *The New cambridge English Course 3, Michael Swan- Catherine Walter, 51*)

4 Complete the text with the words and expressions in the box. You may need to make small changes. You can use a dictionary or ask somebody for help if you like.

able	all day	anywhere	between	careful
chance	cooking	extremely	get rid of	
grow up	housework	ironing	job	
on business	on one's own	organise		
outdoors	put off	relationships	salary	
shopping	trade union	washing		
waste (time or money)				

Bill Radford has a1..... in a small factory. He doesn't much like the work, but he enjoys the2..... with the other workers, and he gets on well with the boss. He belongs to a3..... and helps to4..... the work of the local branch. Sometimes he has a5..... to travel6....., which he enjoys very much.

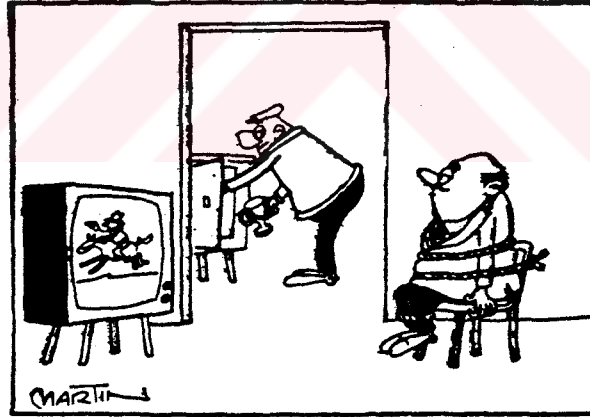
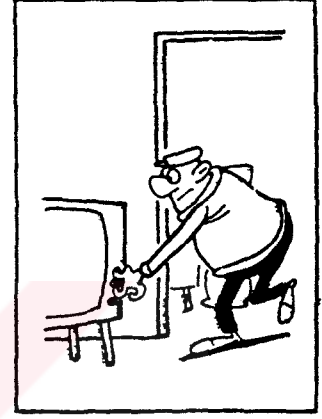
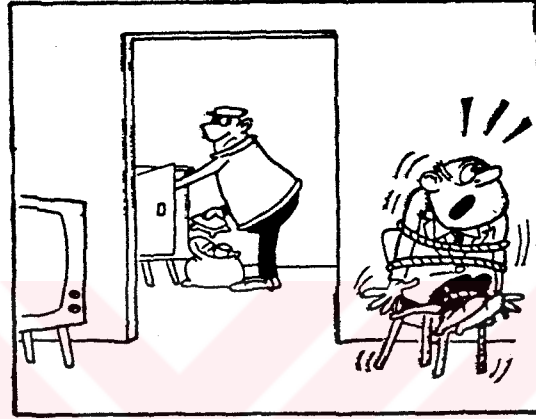
His wife, Ann, has been unemployed for the last two years. She stays at home and looks after the house. After getting their six-year-old daughter Sally ready and driving her to school, she starts on the housework. Although she likes being7....., she finds8..... boring, and doesn't like to stay at home9..... So she tries to get through the washing up, the10....., the11....., the12..... and so on as quickly as possible. This takes her13..... two and three hours; after that she usually has lunch. She doesn't like to14..... time, so after lunch she goes off to the public library and reads books on politics or history until it's time to fetch Sally from school. In the evenings Bill and Ann share the15.....

At weekends they try to spend some time16.....: they often go walking in the country, or take Sally on trips to places like the zoo or the seaside.

Money is a big problem. Bill doesn't earn a very good17....., and their income is hardly enough for three people to live on, so they have to be very18..... about what they spend. They can't really afford to keep the car, and will have to19..... it soon, but they have decided to20..... selling it until Sally is old enough to go to school by bus. They are just not21..... to save money, and they're22..... worried about their old age. Sally wants to be a teacher or a nurse when she23....., but Ann and Bill hope she will do something where she can earn enough money to live a better life than her parents.

B-7 Metin düzenleme : Anahtar sözcükler

Uzun bir metni Tümsel olarak okuduktan veya akustik olarak algıladıktan (labarotuvarda dinledikten) sonra, öğrencinin aynı metni ana hatlarıyla ve olabildiğince kısa bir biçimde tekrar üretmesi gerekmektedir. Bunu yapabilmesi için ona yardım olarak özet çıkarılabileceği sözcükler listesi verilir. Artık öğrencinin yapması gereken tek şey sözcüklerle basit de olsa mantıklı tümceler kurmaktır. (Kaynak: *Composition through pictures, Christian Kay-Frances Simmonds, 26-27*)

11 Help!

Useful words: thief bag safe rope to tie up to call for help
noisy quiet to make a noise to turn on

B The thief took lots of things from Fred's house. He took a cup and some m _____ (1) from the safe. Then he took the c _____ (2), so Fred didn't know what time it was. He took the r _____ (3), so Fred couldn't listen to the news. He took Fred's p _____ (4), so Fred had nothing to write with. Then he went into the kitchen and took some f _____ (5) and a k _____ (6) and f _____ (7) to eat it with. Then he got into Fred's c _____ (8) and drove away. He didn't take the t _____ (9) because he didn't like cowboy films.

B-8 Metin düzenleme : Anahtar sözcükler ve bağlantıları

Bu alıştırma bir çeşit B-7'nin devamıdır. Özet sözcüklerin verildiği bölüm dikey olarak ikiye ayrılır. Son kısmına öykünün iskeleti (genel yapısı) için gerekli sözcükler yazılır. Sağ kısmına ise öğrencinin, daha karmaşık tümceler kurmasını sağlayan sözcükler verilir. Buradaki amaç olabildiğince karmaşık tümcelerle öyküyü kısa bir biçimde anlatabilmektedir. (*Kaynak : The Written Word, Arthur T. M., 34*)

Here is a short story about a journey. Note how it is laid out on the page, and then read it twice.

In those days, the journey from our village in the hills to the nearest big town was not an easy one. There was a bus twice a week, and it was necessary to walk about three kilometres to where the bus waited. There was no motor road to the village itself in those days. Nowadays, the villagers have a much easier life, and that long walk is unnecessary.

My father used to take things to sell in the town, and we carried everything down the steep, rocky path early in the morning. I remember how excited I was when he took me with him for the first time. I was only eight years old and everything was a big adventure. The bus was full of travellers and stopped at every village on the way. It rolled noisily down the mountain roads and turned many

First statements	Conjunctions	Second statements
In those days, it was necessary to travel on foot or on horseback. I remember.	because when and	There were no trains, buses or cars in that part of the country. I was about nine years old. My father took me with him down the mountain to the big town on the plain.
We travelled all day.	until	We came to a small inn on the edge of the town.
We had a good meal.	where and or because	My father usually stayed (there). (We) slept soundly that night. At least, I did. I was so tired.
In the morning, early, my father took me with him to the market.	where and	He did all his business. I learned a lot by watching him bargaining.

B-9 Metin düzenleme : Anahtar sözcüklerin özeti

Öykü eğer insanları işliyorsa, onların görünüşlerini, davranışlarını gruplandırmak için yararlıdır. Kişiler hakkında ki yoğunlaştırılmış özet bilgiler yardımı ile öğrenci öyküdeki karakterleri, kişilikleri, etkinliklerini öğrenir. Buradaki amaç kişiler hakkındaki bilgileri o kişinin kutucuğuna yerleştirmektir. Sadece özete bakan bir kişi bile, karakterler hakkında yeterince bilgi sahibi olabilir. (Kaynak: *Building Strategies 2*, Brian Abbs-Ingrid Freebairn, 74)

TEN YEARS ON: What are you doing now?

A special feature for the Evening Post by Mike Sanders
Last week I was looking through old editions of the Bristol Evening Post. I found one copy which was ten years old. In it was a class photograph of the fifth form at Clifton Park Comprehensive School. I looked at those bright young faces and thought, "I wonder what they are doing now?"
So I decided to do some research. Look below and see what I discovered.

Name: Barbara Cooper
Now lives in: Bristol
Job: Manageress of shoe shop in Bristol
Other news: Barbara is studying shoe design at Bristol Technical College.

Name: Martha Hunt
Now lives in: Manchester
Job: Doctor at Manchester General Hospital
Other news: Martha is hoping to become an Ear, Nose and Throat specialist.

Name: John Murphy
Now lives in: Aberdeen
Job: Engineer for an American Oil Company
Other news: At the moment, John is working on an oil rig in the North Sea.

Name: Terry Fisher
Now lives in: Birmingham
Job: Carpenter for a small building firm
Other news: Terry is looking for a job in the car industry.

Name: James Black
Now lives in: London
Job: Librarian at the North East London Polytechnic
Other news: James is studying for a sociology degree.

Name: Clive Parker
Now lives in: Madrid
Job: English Language teacher in a large school in Madrid
Other news: Clive and his wife are expecting their first child.

B-10 Metin düzenleme : Boşluklu metinler

Bu alıştırma B-6'ya yani metin tamamlama alıştırmasına benzer. Ama bu alıştırmanın farkı boşluklara yerleştirilecek sözcüklerin verilmemiş olmasıdır. Öğrenci daha önce okuduğu metinden çıkarımlarda bulunmalı veya bağlamdan ne tür sözcük olabileceğini tahmin etmelidir. (*Kaynak: Literatur Texte im Unterricht, 1984: 237*)

Margret Wendt: Vater im Baum

»Mama, Vater sitzt im Baum!«
»Erzählt doch keine 1, Kinder, Papa wäscht den Wagen!«
»Nein, Mama, er sitzt im Baum!«
»Laßt mich in Ruhe mit euren Scherzen. Wir wollen gleich in die Stadt fahren. Ich habe noch zu tun.«
»Aber es ist die 2, Mama. Er will nicht herunterkommen!«
»Jetzt wird es mir zu bunt. Geht hinaus und spielt!« Die Mutter schlägt die Haustür zu.
»Sie will uns nicht 3«, sagt Christian zu Sabine. »Was tun wir jetzt?«
»Nichts.«
»Und Papa?«
»Den kriegen wir schon 4!«
»Wie denn?«
»Ich sag's dir ins Ohr.« Sabine beugt sich zum Bruder und 4 etwas. 5 darauf stürmen beide Kinder zur Garage.
Der neue Ford steht vor der Tür. Christian und Sabine schwingen sich aufs Autodach. Sie rufen 6 zum Baum hinüber: »Papa, schau her!« Dann trampeln sie vereint mit ungeheurem Getöse auf dem Blechdach herum. Nach einer 7 beginnt der Lack zu splintern. Es zeigen sich Beulen im Dach. »Papa!« brüllen die Kinder aus vollem Halse.
»Schau doch, Papa!«
Auf dem Baum rührt sich 8. Ein paar Pfeifenwölkchen schweben zum Himmel.
»Sabine, dein Plan taugt nichts«, sagt Christian. »Ich weiß was Besseres, warte!« Er rutscht vom 9 und läuft ins Haus. Ein paar Minuten später schleppt er den 10 herbei und setzt ihn unter den Baum. Er schaltet das Gerät ein und stellt es auf volle Lautstärke. »Komm endlich, Vater, 'n Krimi gibt's!«
Aber noch immer regt sich droben nichts. Die Kinder sammeln Steine, kleine zunächst, und werfen. Sie zielen nicht sehr gut. »Jetzt wird er gleich heruntersteigen, 11 er uns prügeln will«, sagt Sabine. »Dann müssen wir schnell verschwinden!«

Sie nehmen 12 Steine und treffen hin und wieder. Doch der Vater im Baum gibt 13 Laut von sich, und die Kinder sehen ein, daß er nicht mehr herabkommen wird. Sie toben und kreischen und brüllen.
Da kommt die Mutter aus dem Haus, reisefertig, mit 14 und Tasche. Sie geht zur Garage und erblickt das zerbeulte Auto. Sie sieht die Kinder mit Steinen in den Händen und im Baum den Vater, ihren Mann. »Was soll das bedeuten?« fragt sie 15.
»Vater sitzt im Baum!« schreit Christian. »Er will nicht herunter!«
»Das ist 16«, sagt die Mutter. »Euer Vater sitzt nicht in Bäumen.«
»So sieh ihn doch an, wie er dort sitzt und sich um nichts kümmert!« kreischt Sabine.
»Eduard!« ruft die Mutter beschwörend, »laß diese Albernheiten. Wir müssen fahren!« –
»Eduard, so komm doch endlich herunter!« –
»Warum 17 du denn nicht?«
»Steigt doch mal hinauf, Kinder!« bittet die Mutter. »Ich verstehe das alles nicht.«
Sabine und Christian beginnen zu
Der Baum ist ziemlich hoch. 18 in der Krone sitzt der Vater. Er sagt kein Wort und rührt sich nicht. Christian steigt schneller als Sabine. Er kommt dem Vater immer 19. Fast hat er ihn erreicht. »Papa, was soll der 20!« ruft Christian.
Mit einem Mal hebt der Vater die 21, hebt und senkt sie, richtet sich auf und fliegt wie ein Vogel davon, fort vom Baum, fort vom Haus, fort von der Familie.

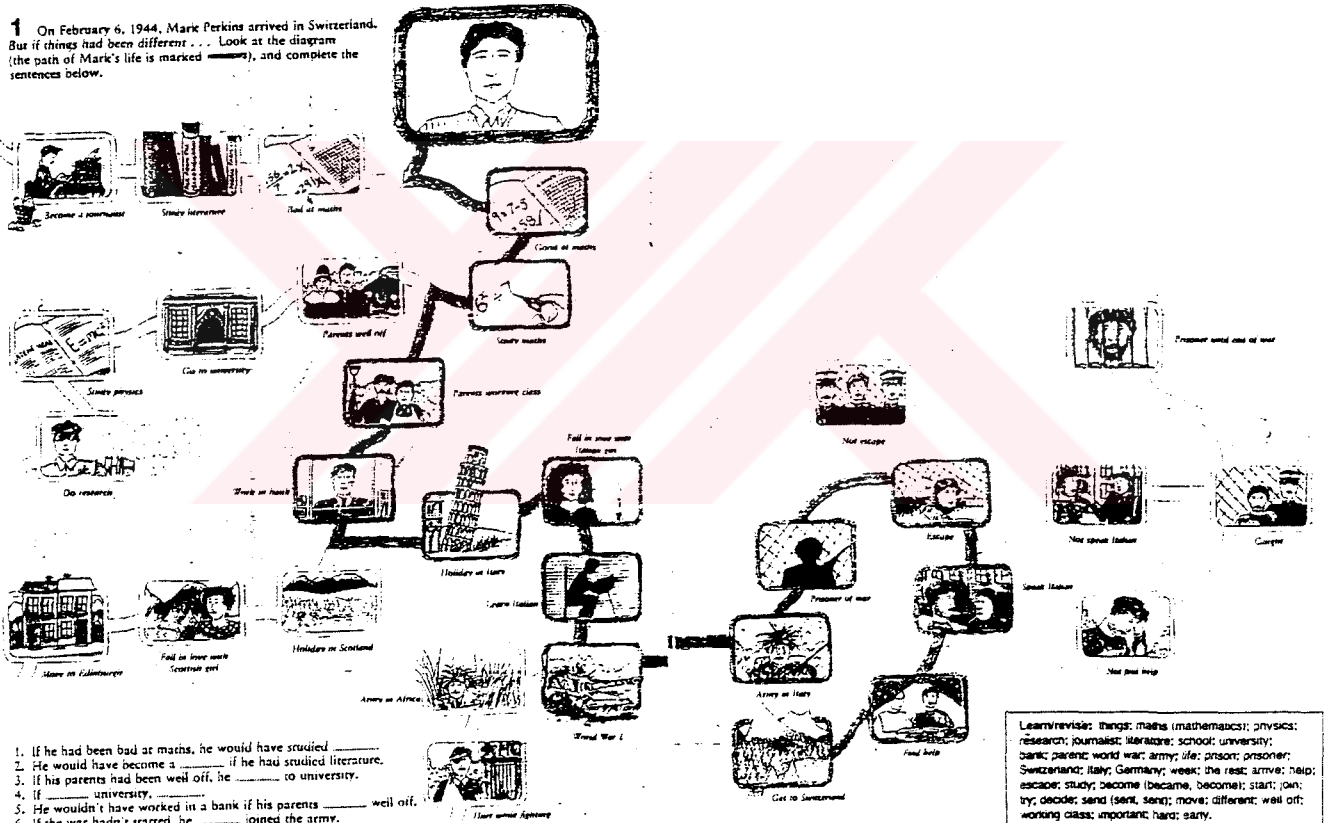
B-11 Metin düzenleme : Olay akışı çizelgesi

Bir metin akış diagramını çıkardığımızda, olaylar zincirini ve düşünce akışını anlamamız daha da kolaylaşacaktır. Olayları görselleştirmek için olayları grafik şeklinde bağlamak aynı zamanda kişinin gerçek anlamda anlatımında, mantıklı bir sıra izlemesini sağlar. Akış diagramını çıkardığımız zaman bir metnin temel yapısını elde etmiş oluruz. (Kaynak : *The New Cambridge Course 2*, M.Swan-C.Walter, 104-105)

34 If he had been bad at maths, . . .

Past possibilities: Past Conditional tense.

1 On February 6, 1944, Mark Perkins arrived in Switzerland.
But if things had been different . . . Look at the diagram
(the path of Mark's life is marked ———), and complete the
sentences below.

B-12 Tümce tamamlama

Daha önce verilmiş bir metnin önemli tümceleri veya yazıda yer alan kişilerin sözleri alınır. Alıştırmayı yapan kişi yarım bırakılmış alıntı tümceleri tamamlamak zorundadır. (Kaynak : *The New Cambridge Course 2, M.Swan-C.Walter, 66*)

1 Superstitions. Do you believe in luck? Put the beginnings and ends together, using expressions from the box. (There are too many expressions.)

If you see
If you spill
If is red this evening,
If your first visitor in the New Year has
If itches,
If you break
..... will be fine tomorrow.
you'll get soon.
you'll have
throw over your shoulder
to keep bad luck away.
you'll have bad luck.
you'll have good luck

B-13 Diyalog tamamlama

Bu alıştırmada bir konuşma, bir röportaj, soru-cevap oyunu kısaca karşılıklı konuşma vardır. Konuşmacılardan birinin sözleri tam olarak yazılır. Diğer konuşmacının sözleri; çoğunluğu, bir kısmı veya hiç biri yazılır/yazılmaz . Bu boşlukların yazılı veya sözlü olarak doldurulması gerekir. Bu yapılırken alıştırmada hazır verilmiş olan birinci konuşmacının sözleri, ikinci konuşmacının sözlerini öyle bir yönlendirir ki öğrenci, uygulama yapması istenilen konunun dışına çıkamaz. (Kaynak : East West 1 Workbook, Graves Rein, 4)

Complete the conversation with words from the box. Some of the words are used more than once.

I	am	a	sure	American	how
it	are	from	too	writer	what
me	do	here	yes		where
we	excuse				
you	is				

A: Excuse me, do you speak English?

B:

A: Great! Could we borrow your map?

B:

A: Thank you.

B:

C: Yes, We're from

San Francisco.

B: I'm French, from Lyons.

C: in Rio on vacation?

B: Yes,

A:

B: I'm a writer.

A: Well, it's a small world!

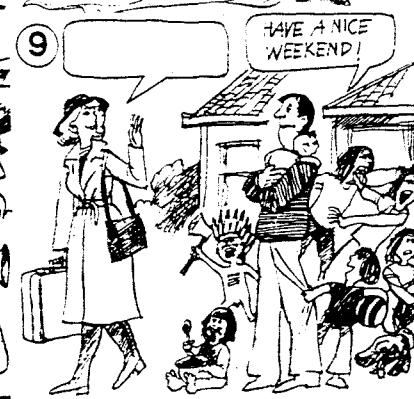
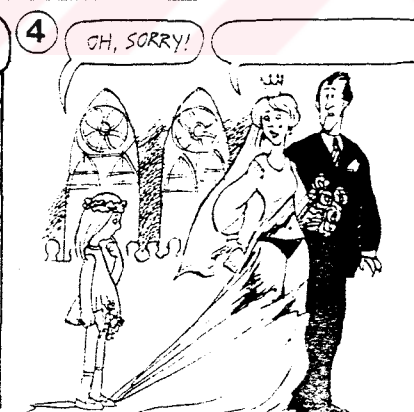
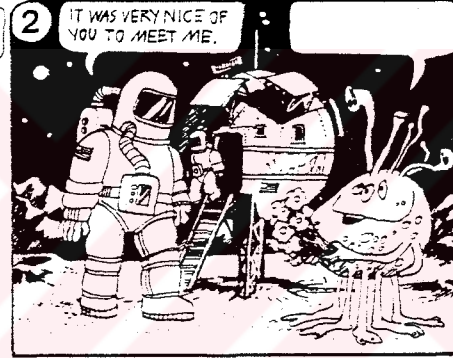
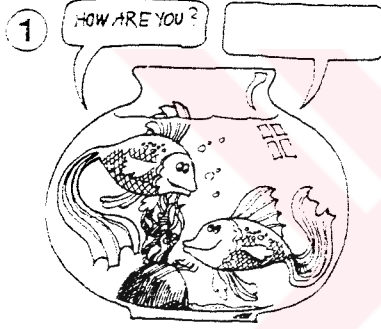
By the way, I'm Adam Benson, and this is my wife, Catherine.

B:? I'm Yves Depard.

B-14 Düzenleme

“B” aşamasındaki düzenleme alıştırmaları “A” aşamasındaki düzenleme alıştırmaları için bir alternatiftir. Dinleme-okuma yolu ile kendi kendimizi veya eşimiz bizi kontrol edebilir. Örnek alıştırmamızda kutucuk içinde belirli durumlarda kullanılan tümceler var. Altta ise karikatür şeklinde durumlar verilmiştir. Öğrenciler durumlar ile tümceleri eşleştirmek zorundadır. Hangi durumda hangi tümce söylenir. (Kaynak : Test your vocabulary 1, Peter Watcyn-Jones, 6-7)

a. Oh, I hope not!	f. That's all right.
b. It's a pleasure.	g. Thank you.
c. The same to you.	h. Yes, certainly.
d. Very well, thank you.	i. No, of course not.
e. Congratulations!	j. So do I.

B-15 Diyalog çeşitlemeleri

Sınıfta kullanılabilecek özgün, gündelik bir metin (örneğin, uçakların kalkış-iniş çizelgeleri) öğrencilere sınırsız konuşma fırsatı verir. Amaca göre materyal bulunur, istenilen biçimde yönlendirilir şöyle ki, konuşmacılardan birinin soruları veya tümceleri bizi belirli bir biçimde konuşmaya zorlayacaktır. Aşağıda verilen alıştırmada uçakların Kuveyt'den kalkış- Bombay'a varış saatleri, günleri ve uçuş numaraları verilmiştir. Öğrenciler birbirlerine günleri, saatleri, numaraları sorarlar. (Kaynak : *Basic Writing Skills in English*, T.C. Jupp-John Milne, 18)

PREPARATION

Exercise One

Ask each other questions about flights from Kuwait to Bombay.

Examples:

What flights are there between Kuwait and Bombay on Tuesday?

There is one at 17.45. That's quarter to six in the evening.

When does flight GF214 leave Kuwait on Friday?

19.15. That's quarter past seven in the evening.

When does it arrive in Bombay?

04.40. That's twenty to five on Saturday morning.

AIR TIMETABLE

FROM KUWAIT		TO BOMBAY	
DAY	DEPART	ARRIVE	FLIGHT NO.
Mo	09.50	18.50	GF228
Mo	17.45	05.10 (Tu)	GF212
Tu	17.45	04.55 (We)	GF212
We	17.45	04.40 (Th)	GF212
Th	17.45	04.40 (Fr)	GF212
Fr	09.50	19.00	GF228
Fr	19.15	04.40 (Sa)	GF214
Sa	18.45	06.00 (Su)	GF222
Su	17.45	05.05 (Mo)	GF212

“C” BASAMAĞI

2.1.3 YENİDEN ÜRETİMSEL ALIŞTIRMALAR

Konuşma ile ilgili becerilerin önceden verilen durumların, rollerin, anlaşma durumlarının tekrar üretimsel olarak geliştirilmesi.

Öğrenci, “B” basamağında verilen metinlere yeniden fakat bu kez bu kez üretimsel olarak yaklaşmaktadır. Konuşmalar için gerekli sözcükler, konular önceden verilmiş ve konuşmalar güçlü bir biçimde yönlendirilmiştir. Öğrencilerin, kendilerini ifade etme imkanları sınırlıdır ve konuşmalar kurmaca diyaloglarla gerçekleştirilmektedir.

Şimdiki basamakta ise öğrenci yine kurmaca durum içinde konuşmakta fakat bu kez daha çok üretimseldir. Çalıştığı alıştırmalar artık onu daha az yönlendirmekte bazıları ise ona seçenek ve karar verme özgürlüğü veren, tamamen açık alıştırmalardan oluşmaktadır. Alıştırmayı yapan kişiler mümkün olan yerlerde kurmaca durumlardan gerçekçi durumlara taşınmaktadır.

Az yönlendirilmiş dilsel ifadeleri kullanmak ve daha serbest, doğal bir dili gerçek durumlarda kullanabilmek için şu iki koşulun olması gerekir.

1. Öğrenci ; Metindeki bilgileri anlayabilecek, bunları sıralayıp bu sıralanmış ve mantıklı biçimde bölünmüş bilgileri yeni bilgiler edinmede kullanabilecek çalışma tekniklerine hakim olmalıdır.
2. Belirli durumlarda kendi fikrini mevcut, tartışılan probleme göre şekillendirilebilmeli serbest konuşma basamağı olan “D” aşaması için gerekli olacak, tartışmasını destekleyebilecek yardımlar, yazılar oluşturabilmelidir.

"C" BASAMAĞI'NIN ALIŞTIRMALARI

C-1 Boşluklu konuşmalar (1)

Öğrenci açık bir diyalogda bir rol üstlenir. Karşı tarafın konuşmaları yazılmıştır ama öğrencinin doldurması gereken kısım, kısmen veya tamamen boştur. Öğrenci kendi deneyimlerinden yararlanarak dilbilgisel, mantıksal, bağlamsal yönden uygun tümceler yazmaya çalışacaktır. Hernekadar karşı tarafa ait, kitapta verilen sözler kuvvetli birer yönlendirme olsa da yine de öğrencinin kendini değişik biçimlerde ifade etme olanağı vardır. Belirli sözcükleri kullanma zorunluluğu yoktur, bu durumda öğrenci kendi ifadesinin içeriğini bağlama uygun olmak şartıyla dilediği biçimde seçebilir.

Örnek alıştırmada, doktor ile hasta arasında geçen konuşma vardır. Doktorun ifadeleri yönlendirici öğelerdir. Hasta rolünü üstlenen kişi doktorun sözlerine/cevaplarına/sorularına bakarak ona uygun karşılıklar bulmak zorundadır. (Kaynak : *The New Cambridge English Course, M.Swan - C. Walter, 108*)

4 At the doctor's. Work in groups to write the other half of this dialogue.

DOCTOR: Good morning. What's the problem?

YOU: Well,

DOCTOR: I see. Does it / Do they hurt very badly?

YOU:

DOCTOR: How long have you had this?

YOU:

DOCTOR: Yes, right. I'd like to examine you, then.

Mmm . . . Mmm . . .

YOU:?

DOCTOR: No, it doesn't look too bad. Here's a prescription for some medicine. Phone me if you're not better by the day after tomorrow.

YOU:

DOCTOR: Goodbye.

YOU:

C-2 Eşleştirme tablosu

Bu değişim tablolarının B-1'deki satzschalttafel'den farkı, bu tablolarda boşlukların olmasıdır. Satzschalttafel'de boşluklar yoktur, öğrenciler sadece doğru eşleştirme yapmak zorundadır. Şimdiki değişim tablolarında ise sadece tümceleri tamamlama değil aynı zamanda içerik ve bağlam yönünden uygun sözcük/sözcükler bulmak zorundadır. (Kaynak : Übungstypologie, Neuner G.-Krüger M.-Grewer U.,1988:100)

Im Gegensatz zur Satzschalttafel (B 1) enthält die Substitutionstafel Lücken, die vom Übenden variierend ausgefüllt werden müssen. Es wird oft nicht nur die Ergänzung von Redemitteln, sondern auch die inhaltliche, ja situative Auffüllung der Leerstellen vom Lerner erwartet.

Kinder	haben keine vermissen	
Jugendliche		
Erwachsene		
Alte Leute		

Kinder	leiden unter	
Jugendliche		
Erwachsene		
Alte Leute		

Viele Ein- wohner von Gropiusstadt, vor allem Jugendliche	verdrängen ihre Probleme durch	
---	--------------------------------------	---

C-3 Akış çizelgesini doldurma

Metin yapısını tanımak için akış şemasından yararlanılabilir. Aynı zamanda bu B-11 Akış diagramın bir devamıdır. Yalnız burada amacımız, sadece eksiksiz bir öykü/olay akış diagramı elde etmek değildir. Aynı zamanda dil öğrenen kişinin metnin yapısını ve düşüncenin mantıksal bir sıralamasını da görebilmesini sağlamaktır. Bazen birden fazla akış diagramı verilir, öğrenci okuduğu metne ait çizelgenin hangisi olduğunu bulmalıdır. Burada metin, yapıcı ve ayırıcı bir rol üstlenir. (Kaynak : *Sach und Fachtexte, Goethe Institut 190, 191, 192*)

- Füllen Sie bitte das Flußdiagramm auf der folgenden Seite mit Hilfe des Textes aus!

Riemengetriebe

Riemengetriebe sind *Hüllgetriebe*, die zur mittelbaren Leistungsübertragung zwischen parallel oder unter beliebigem Winkel zueinander liegenden Wellen mit größeren Abständen dienen. Der Riemen umhüllt die auf der treibenden und der getriebenen Welle sitzenden Scheiben. Das Übertragungsvermögen wird wesentlich durch das Reibungsverhalten zwischen Riemen und Scheibenoberfläche bestimmt. Darum ist je nach Größe des zu übertragenden Drehmomentes eine besondere Spannkraft des Riemens notwendig.

Vorteile gegenüber Zahnrad- und Kettengetrieben: elastische Kraftübertragung; geräuscharmer, stoß- und schwingungsdämpfender Lauf; ungebunden an einen bestimmten Achsabstand; Überbrückung größerer Wellenabstände; geringere Kosten und praktisch wartungsfreier Betrieb (keine Schmierung).

Nachteile: Der durch die Dehnung des Riemens bedingte Schlupf läßt keine konstante Übersetzung zu; größerer Platzbedarf gegenüber leistungsmäßig vergleichbaren Zahnrad- und Kettengetrieben.

Je nach dem Riemenquerschnitt wird der Antrieb entweder mit *Flachriemen* auf glatten Scheiben oder mit *Keilriemen* auf Profilscheiben ausgeführt. Der Anwendungsbereich für Flach- und Keilriemen läßt sich kaum scharf abgrenzen. Allgemein erfordern Flachriemen größere Scheiben und Achsabstände als Keilriemen, was jedoch bei den modernen Mehrschichtriemen nicht mehr unbedingt zutrifft.

Durch konstruktive Maßnahmen und Verbesserung der Riemenwerkstoffe ist die Leistungsfähigkeit der Flachriemengetriebe erheblich gesteigert worden, so daß sie unter ähnlichen Bedingungen wie Keilriemengetriebe laufen können.

Kettengetriebe

Kettengetriebe werden wegen ihrer Zuverlässigkeit und Wirtschaftlichkeit vielseitig für Leistungsübertragungen verwendet, z. B. bei Fahrzeugen, im Motorenbau, bei Landmaschinen, Werkzeug- und Textilmaschinen, bei Holzbearbeitungsmaschinen, Druckereimaschinen und im Transportwesen.

Kettengetriebe nehmen hinsichtlich ihrer Eigenschaften, des Bauaufwandes, der übertragbaren Leistung und der Anforderung an Wartung eine Mittelstellung zwischen den Riemen- und Zahnradgetrieben ein. Kettengetriebe gehören wie Riemengetriebe zu den *Hüllgetrieben* und werden wie diese bei größeren Achsabständen an parallelen, möglichst waagerechten Wellen verwendet. Von einem treibenden Rad können auch mehrere Räder mit gleichem oder entgegengesetztem Drehsinn über eine Kette angetrieben werden.

Vorteile gegenüber Riemengetrieben: Formschlüssige und schlupffreie Leistungsübertragung und damit konstante Übersetzung. Keine zusätzlichen Lagerbelastungen, da Ketten ohne Vorspannung laufen. Sie sind unempfindlich gegen hohe Temperaturen, Feuchtigkeit und Schmutz. Es ergeben sich kleinere Bauabmessungen bei gleichen Leistungen.

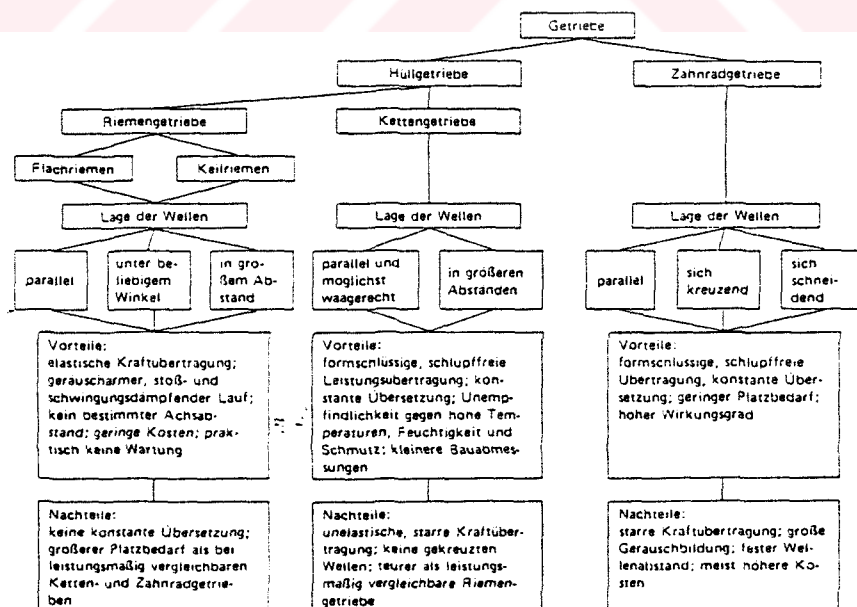
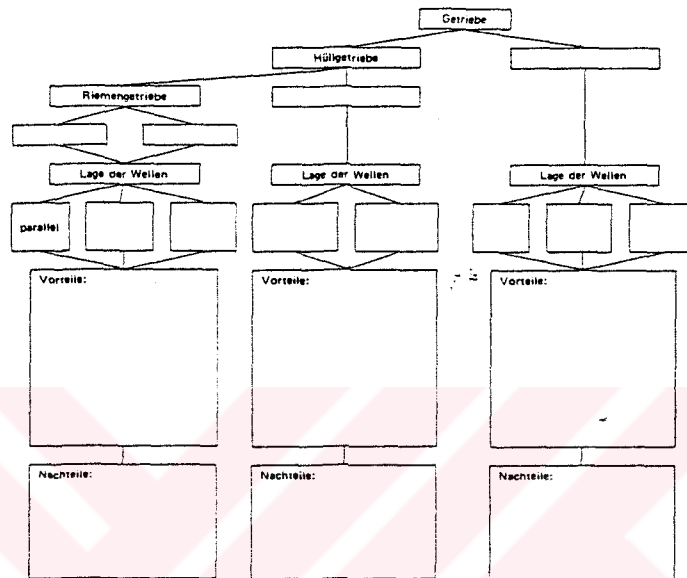
Nachteile: Unelastische, starre Kraftübertragung. Gekreuzte Wellen sind nicht möglich. Kettengetriebe sind teurer als leistungsmäßig vergleichbare Riemengetriebe.

Zahnradgetriebe

Zahnräder dienen der unmittelbaren Übertragung von kleinsten bis größten Leistungen und Drehzahlen zwischen parallelen, sich kreuzenden oder sich schneidenden Wellen.

Vorteile gegenüber Riemen- und Kettengetrieben: Die Bewegungen werden durch formschlüssig ineinander greifende Zähne schlupffrei übertragen, wodurch sich eine, von der Belastung unabhängige, konstante Übersetzung ergibt. Der Platzbedarf ist gegenüber leistungsmäßig vergleichbaren Riemen- und Kettengetrieben wesentlich geringer, der Wirkungsgrad im allgemeinen höher.

Nachteile: Starre Kraftübertragung, wodurch vielfach elastische Kupplungen notwendig werden. Größere Geräuschbildung. Einhalten eines durch die Radabmessungen festliegenden Wellenabstandes und meist höhere Kosten.

C-4 Bir örneğe göre metin yazma

Öğrenciye önceden, yardım amacıyla bir dizi sözcükler verilir. Öğrenci, bu sözcükleri kullanarak, bir metin oluşturur. Oluşturulan metnin içeriği, öğrenci için yabancı olabilir.

Öğrenciye önceden, yardım amacıyla bir dizi sözcükler ve bağlaçlar birde buna ait çizelge, resim verilir. Öğrenci bu materyaller yardımı ile bir metin oluşturur fakat bu metnin içeriği için önceden bilinen türden olması gerekmez. Diğer bir amaç ise sadece metin oluşturmak değil, aynı zamanda ifadelerin gerçeğe uygun olmasıdır. Eğer bir oyun kuralı oluşturuyorsak, oyun kurallarını anlatan tümceler, emir şeklinde yazılmalıdır. (Kaynak : *Building Strategies 2, Brian Abss-Ingrid Freebairn, 113*)

Discussion

In pairs or groups, complete the questionnaire. Then ask for predictions and comment on them like this:

- A: Do you think that in the future everyone will live in cities in apartment blocks?
- B: Yes, I do.
- C: Do you? I don't think they will.

Writing

Use your questionnaire and this guide to write about life in the twenty-first century.

- PARAGRAPH 1:
INTRODUCTION Life in the 21st century will obviously be very different from what life is like today. It is interesting to try to predict what life will be like in the future.
- PARAGRAPH 2:
LIFE STYLE Our life style will be different in many ways. For example, I think that
- PARAGRAPH 3:
EDUCATION As for education in the future, I think
- PARAGRAPH 4:
WORK Our working life will be different in many ways, too. It is possible that
- PARAGRAPH 5:
INTERNATIONAL AFFAIRS I am sure that there will be changes in international affairs. I think
- PARAGRAPH 6:
TRANSPORT AND TRAVEL Finally, when we think about the future of transport and travel, it seems to me that it is quite possible that

In the year 2001

In the home, cookers will be set so that you can cook a complete meal at the touch of a switch. Television will provide information on prices at the nearby shops as well as news and entertainment. Videophones will bring pictures as well as sound to telephone conversations. Machines will control temperature, lighting, entertainment, security alarms, laundry and gardening.

At work, robots will take over most jobs in the manufacturing industries. Working hours will fall to under 30 hours a week. Holidays will get longer. Six weeks will be the normal annual holiday. Men and women will retire at the same age.

Our leisure will be different too. The home will become the centre of entertainment through television and electronic games. More people will eat out in restaurants than they do today; also they will have a much wider variety of food available. In Britain, there will be a change of taste towards a more savoury-flavoured menu. New synthetic foods will form a regular part of people's diets. Foreign travel will increase; winter holidays will become more popular than summer ones. Also non-stop flights from Britain to Australia and New Zealand will be cheap and easily available. Hobbies and education will become increasingly important.

Look at the predictions and note down those that have already come true.

C-5 İçeriğe ilişkin ipuçları ile metin yazma

Bu alıştırmada da öğrenci metin oluşturur yalnız burada metin içindeki olayların akışı onun için yabancıdır. Örneğin daha önce hiç okumadığı/işitmediği bir öyküyü yazması istenilir. Öğrenci daha önceki metinlerden ve alıştırmalardan konunun çerçevesini bilmektedir. Burada da verilen sözcükler ve bağlaçlar öğrenciye yapısal yönden yardımcı olabilir. (Kaynak : Übungstypologie, Neuner G.-Krüger M.-Grewer U.,1988:106)

STICHWORTE	VERBINDUNGSSTÜCKE
Christiane - kommt in das 'Sound' Detlef - treffen	an einem Freitagabend um ... zu
Detlef - mit abgetakelter Braut - beachtet Christiane kaum	an einem Tisch
Christiane denkt: wie mit Atze die 'Braut' zu abgewrackt	zuerst aber:
Christiane merkt: es geht um Heroin Detlef will H von der 'Braut' sie will Detlef H andrehen	plötzlich oder
Christiane schreit: Heroin ist Schluß	wenn dann
Christiane erfährt Detlef - Heroin gedrückt	zwei, drei Stunden später daß
Detlef - andere Freundin (Angi)	bald
Angi: häßlich unsensibel Fixerin	aber auch
Detlef - zu Christiane Geld für H zusammenbettein	nur noch manchmal um ... zu

C-6 Paralel bir metin yazma

Belirli bir biçimde, özelliği olan metin önceden verilir, öğrenci kendisi üretime geçtiğinde, ona sunulan bu materyal bir örnek olarak hizmet eder. Özellikle metnin yapısı ve sözcükleri ona, kendi metnini oluştururken yardımcı olur.

Örneğin, model bir yaşam öyküsü verilir. Öğrenci bunun biçimini ve yapısında kullanılan sözcükleri veya benzerlerini kullanarak, kendi yaşam öyküsünü yazar. Örnek alıştırmada, iki kişinin yaşamlarına ait bilgiler vardır. Bu bilgileri kullanarak, kişi kendi özgeçmişini yazar. Sonra bu biçimde ve metine benzer bir metnin öğrenciler tarafından yazılması istenilir. (Örnek : *The New Cambridge English Course, M.Swan - C.Walters, 52*)

	ANGELA	SARAH
<i>school</i>	X 4 schools ages 11–16	one school ages 11–16
<i>studied</i>	before exams until age 14	every day
<i>music</i>	rock	classical
<i>instrument</i>	guitar	violin
<i>TV</i>	science fiction, cartoons	news, historical dramas
<i>sport</i>	snooker	tennis
<i>age 16</i>	rock group	band, string quartet
<i>ages 16–20</i>	4 different rock groups	the same band, the same string quartet
<i>now</i>	rock star	deputy manager at band, string quartet
<i>income</i>	£1,000,000/year	£22,000/year

1 Look at the chart and find any new words in your dictionary. Then try to complete the text; use the chart, and the words in the box. Listen to check your answers.

changed	hated	listened	played
started	stopped	studied	watched

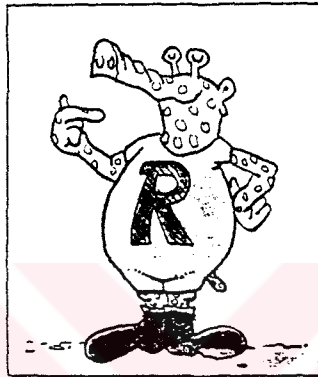
When Angela was younger, she¹..... school. She²..... schools three times between the ages of 11 and 16. She never³..... except before exams, and she⁴..... studying altogether when she was fourteen. At home, she⁵..... to rock music and⁶..... science fiction and cartoons on TV. In the evenings and at weekends, she⁷..... the guitar, or⁸..... snooker with friends.

When she was sixteen, she⁹..... a rock group. She was in four different rock groups in the next four years.

Now Angela is a rock star, and she earns £1,000,000 a year. She says, 'I love my work, but I'm sorry I¹⁰..... studying at school.'

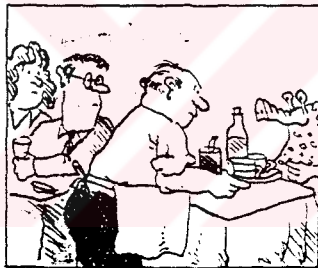
C-7 Sözcüklerin önceden verilmesi ile metin yazma

Bir metne ait bilgiler, resimler şeklinde verilir. Bu resimlere bir dizi, rastgele sıralanmış tümceler iliştilir. Öğrencinin görevi, resimlere uygun diyalog oluşturmak, tabi ki diyalogun tümceleri verilen seçeneklerden tercih edilir. (Kaynak : Übungstypologie, Neuner G.-Krüger M.-Grewer U., 1988:108)

Rocko

Das ist Rocko.
Rocko ist ein U. L.
Ein U. L. ist ein "unbekanntes Lebewesen".
Auch ein U. L. hat **Durst**.
Aber ein U. L. trinkt kein Bier und keinen Wein, keinen Tee und keinen Kaffee, keine Milch und keinen Sprudel.
Ein U. L. **trinkt Ö.**
Und Hunger hat ein U. L. auch.
Aber ein U. L. ißt kein Brot, keine Wurst und keinen Käse, keine Suppe und keine Pommes Frites.
Ein U. L. **frißt M.M. (Metall und Mineralien!)**

Rocko hat **Hunger**.
Er möchte:
ein Glas Tee, eine Tasse Kaffee, eine Dose Cola und eine Flasche Wein.
Aber Rocko ist ein U. L.
Und ein U. L. trinkt nur Ö. L.!

Rocko trinkt auch kein Glas Tee, er **frißt ein Teeglas!**
Und er trinkt auch keine Tasse Kaffee, er **frißt eine Kaffeetasse!**
Und er trinkt keine Dose Cola, er **frißt eine Coladose!**
Und er trinkt keine Flasche Wein, er **frißt eine Weinflasche!**

C-8 Anahtar sözcüklerle metin yazma

Bu alıştırma insanları kısa süre önce kronolojik sıra ile neler yaptığını anlatmasına yarar. Hem üçüncü tekil şahıs zamiri kullanarak, hem de birinci tekil şahıs zamiri kullanarak anlatabilir. Aşağıda Vince hangi günlerde neler yaptığı sorulur, o da takvime bakarak cevap verir. (Kaynak : *Opening Strategies*, Brian Abss-Ingrid Freebairn, 86)

MAY 1983		
Mon	17	
Tue	18	Conference ends. Meet Kelly and the kids Heathrow 8 p.m.
Wed	19	
Thu	20	10 a.m. Coach tour of London (Kelly and the kids)
Fri	21	Theatre 'Cats'
Sat	22	
Sun	23	9.30 p.m. Euston Station Night train to Scotland
Mon	24	Scotland
Tue	25	Scotland / p.m. Back to London
Wed	26	Rent a car Stratford-upon-Avon Theatre - A Midsummer Night's Dream
Thu	27	Stratford / Back to London
Fri	28	Dinner at Simpson's with Joanne
Sat	29	10 a.m. Leave Pan-am 125 Heathrow Airport
Sun	30	

Vince is staying in London after the conference. His wife, Kelly, and his children, are coming to London to join him for a fortnight's holiday. Look at Vince's diary for the next two weeks. Vince is talking to Diana about their plans. It is Monday, May 17th. Complete Vince's part of the conversation:

- DIANA: When are your family arriving, Vince?
VINCE:
DIANA: Oh, are they? Are they going sightseeing in London?
VINCE:
DIANA: Oh, that's good. Those tours are quite good, I think. Are you going on any trips outside London?
VINCE:
DIANA: To Scotland! How lovely! When?
VINCE:
DIANA: How are you travelling?
VINCE:
DIANA: And how long are you staying there?
VINCE:
DIANA: Great! And then are you staying the rest of the time in London?
VINCE:
DIANA: To Stratford! How are you getting there? By train?
VINCE:
DIANA: That's a good idea. And have you got tickets for the theatre?
VINCE:
DIANA: They say it's very good. And you must see the musical 'Cats, too. It's marvellous!
VINCE:
DIANA: Oh, are you? When are you going back to the States?
VINCE:
DIANA: Well, enjoy your stay. It sounds fun.

5. Ask a few people in your class what they are doing

- this evening
- tomorrow
- next weekend
- next holidays

Tell them about your plans, too.

C-9 Mektup biçiminde metin yazma

Bu alıştırmada bir veya birden fazla mektup/mektuplar vardır. Öğrenci bu mektuplara cevap vermek zorundadır. Bazen cevap mektupların içeriği anahtar sözcükler yardımı ile belirlenmiştir. Örnek alıştırmada sınıf ikiye ayrılır. "A" grubu çocuklar, "B" grubu veliler, öğrenciler, tatilde bir takım mesleklerde çalışmak istediklerini örnek mektuba bakarak yazarlar. Meslekler 1 numaralı kutucuk içinde verilmiştir. Veliler ise çocuğunun başka bir meslekte çalışmasını ister. Diğer meslekler iki numaralı kutucuk içinde verilmiştir, bunun da örnek mektubu vardır. (Kaynak : The New Cambridge English Course, M.Swan - C.Walter, 78-79)

Introduction to the lesson

Your teacher will put you in Group A (young people) or Group B (parents).

Group A (young people): Start on Exercise 1. When you have written your letter, go to Exercise 3. If you get a reply to your letter, break off and answer it; then go back to Exercise 3.

Group B (parents): Start on Exercise 3. When you get a letter, break off, go to Exercise 2, and answer the letter. When you have done that, go back to Exercise 3 until you get another letter.

1 Group A (young people): You are on a hitchhiking and camping holiday abroad. Write a letter to your parents saying that you would like to stay abroad and work at one of the jobs listed in the box. You need money to be able to do this; try and convince your parents to help you. Ask your teacher for help with any words you don't understand.

bouncer in nightclub busker lion tamer
photographer pop singer private detective
taxi driver a job of your choice

When you have written your letter, give it to the teacher and go to Exercise 3. Be ready to stop if you receive an answer from your parent.

2 Group B (parents): Read the letter you receive and answer it. You are not happy with your child's choice of job, will not send him/her any money, and want him/her to return home as soon as possible and begin one of the jobs in the box. Try and convince your child that this is the right thing to do. When you have written an answer to your child's letter, go back to Exercise 3 (but be ready to stop if you receive another letter).

bank clerk car salesman/woman nurse
policeman/woman postman/woman
shop assistant soldier teacher
a job of your choice

3 Here are two letters written on the same day. Read them and answer the questions.

Triton Hotel
Ayia Trias
Greece
28 June 1992

Dear Mum and Dad,
I'm having an amazing time. The sea's lovely, and the weather's been wonderful.

And something else has been wonderful, too: I've met the most marvellous woman. I thought I'd never fall in love again after Angela and I broke up, but this is the real thing. It just knocked me over. Her name's Anastasia, she comes from a family that's lived in the village since time began, and she's beautiful and clever, and, well, just wonderful. She's a year younger than me, but has been running the family grocery business on her own since her parents died four years ago.

I know this is sudden, but I'm sure she's the one for me. I've asked her to marry me, and I hope I'll have your blessing. I'd like to bring her home for you to meet when the tourist season's over, and we'd like to get married here in January.

Meanwhile, I wonder if I could ask you a favour? We'd really like to expand the grocer's shop to meet the growing demand from tourists. Would you consider making us a loan? We could pay you back over five years or so, and pay the same kind of interest as you'd get from a bank account. I hope you'll say yes. And I hope you'll like Anastasia - I can't wait for you to meet her.

Love,

Jonathan

C-10 Problem çözme

Öğrenciye, bir metin içerisinde, belli bir bağlam içinde sorun verilmiştir. Onun görevi ise bu sorunu çözmektir. Buna örnek alıştırmada, öğrenci/öğrenciler yeni bir çevreye taşınmıştır ve hangi nesneyi, hangi mağazadan, hangi adresden alabileceğini birbirlerine sorarlar. Öğrenciler iki gruba bölünür, birindeki bilgiler diğerinde yoktur. Örneğin biri mobilya almak ister, diğeri ise mobilya mağazasının ismini ve adresini söyler ve böylece öğrencinin sorunu giderilmiş olur. (Kaynak : East - West I, Graves Rein, 76)

You and your partner just moved to new neighborhoods.
Ask where you can buy things. Then ask your partner where the store is and find it on your map.

- A: I have to buy some books. Where can I get them?
B: Why don't you go to The Bookseller?
A: Excuse me?
B: The Bookseller.
A: Could you tell me where it is?
B: It's on Drew Road across from the movie theater.
A: Oh, it's number 3 on the map.

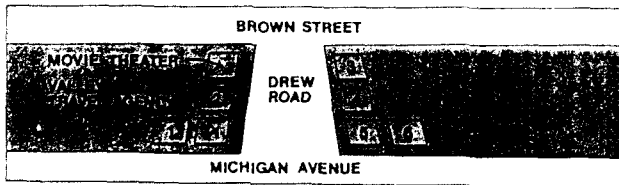
on the corner of and
next to
on the left
on the right
between and
across from

A

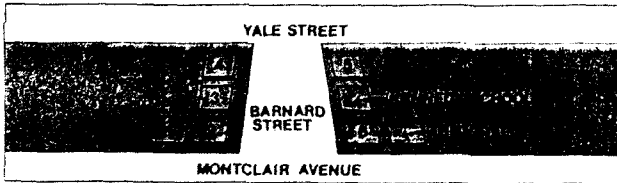
1. You want to buy these things:

chairs stamps
shoes vegetables traveler's checks

Ask B where you can buy them. Then find the store on your map.

2. Answer B's questions. Use your map and the key below.

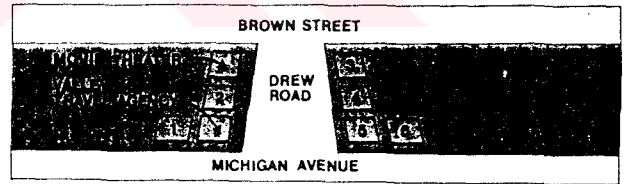

Key to map:

1. Michaels Men's Clothing	4. Lucas Drugstore
2. Betty's Bakery	5. Robert's Hardware
3. Ellen's Flowers	6. Diane's Clothing for Women

B

1. Answer A's questions. Use your map and the key below.

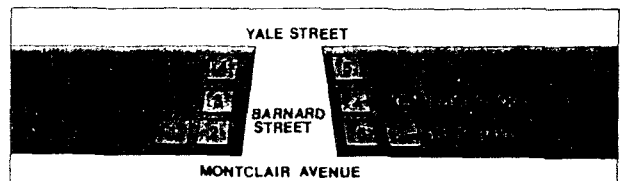
Key to map:

1. Emerson's Furniture	4. Third National Bank
2. the post office	5. Miller's Shoe Store
3. The Bookseller	6. P and A Grocery

2. You want to buy these things:

paint and paintbrushes flowers
toothpaste and shampoo clothes
bread and rolls

Ask A where you can buy them. Then find the store on your map.

C-11 Metni içerik yönünden tamamlama alıştırmaları

Başlangıcı verilmiş herhangi bir metni/öyküyü öğrenciler devam ettirir. İstenilirse orta kısmı, yönlendirme sorular ile öğrencilere belirli biçimde tamamlatılır, son kısmını ise öğrenci, tamamen bağımsız, istediği biçimde yazar. Bizim alıştırmamızda bir tiyatro oyunundan iki perdelik özet alınmıştır. Üçüncü perdenin öğrenci tarafından yazılması istenilir. (Kaynak : *The New Cambridge English Course, M.Swan - C.Walter, 115*)

3 What do you think will happen in the third act?
Work in groups and finish the synopsis.

Learn: heart; cousin; dream (dreamt, dreamt); pass; become (became, become); dead; away.

Learn three or more of these: lover; prison; revolution; employer; mistress; refuse; join; unkind.

DEATH IN PARIS

An Opera in Three Acts
by Zoltan Grmljavina

SYNOPSIS

ACT ONE

Anna, a beautiful 18-year-old girl, works in a shop in the old town of Goroda, in Central Moldenia. Her parents are dead; her lover, Boris, is in prison for revolutionary activities; her employer is very unkind to her. She dreams of a happier life. One day a royal procession passes in the street. The Grand Duke sees Anna and falls in love with her. He sends for her; when she goes to the palace he tells her that she must become his mistress. If not, Boris will die. Anna agrees. Boris is released from prison; in a letter Anna tells him that she can never see him again. Boris leaves Moldenia.

ACT TWO

Three years have passed. Anna and the Duke are in Paris. The Duke is dying – he has only six months to live – but the doctors have not told him. Only Anna knows the truth.

One day, Anna is walking in the Tuileries when a man stops her. It is Boris. He tells her that he is now a famous artist, rich and successful. He is married to a Frenchwoman, Yvette; but in his heart he still loves Anna. 'Come away with me', he says. Anna refuses, and Boris says that he will do something terrible. At this moment, Yvette joins them. Boris tells Yvette that Anna is his cousin from Moldenia, but Yvette does not believe him.

ACT THREE

Anna and ...

C-12 Sıralı resimler ile metin yazma

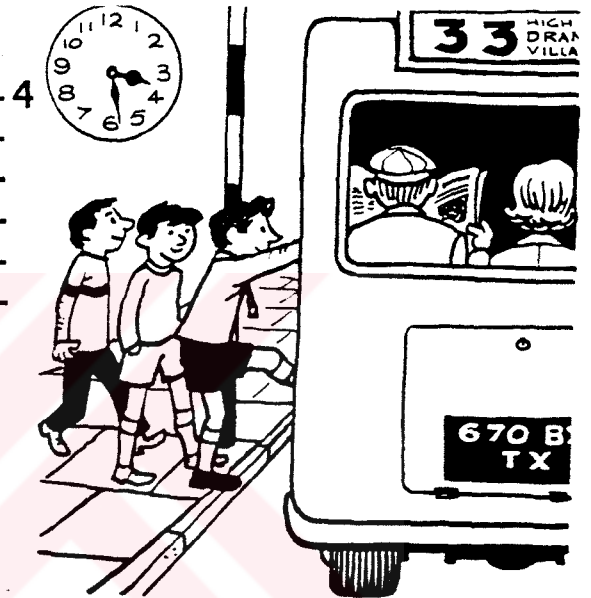
Birleştirildiğinde bir olayı, öyküyü anlatan bir dizi resimler aracılığı ile öğrencilerin, en azından o öykünün ana teması anlatmaları istenilir. Öğrenci, burada anlatma becerisini geliştirecektir. Aşağıda 6 resimden oluşan öyküyü, öğrenciler tamamen kendi tümcelerini kullanarak anlatmaları gerekiyor. (Kaynak: *Beginning Composition through pictures, J.B. Heaton, 54-55*)

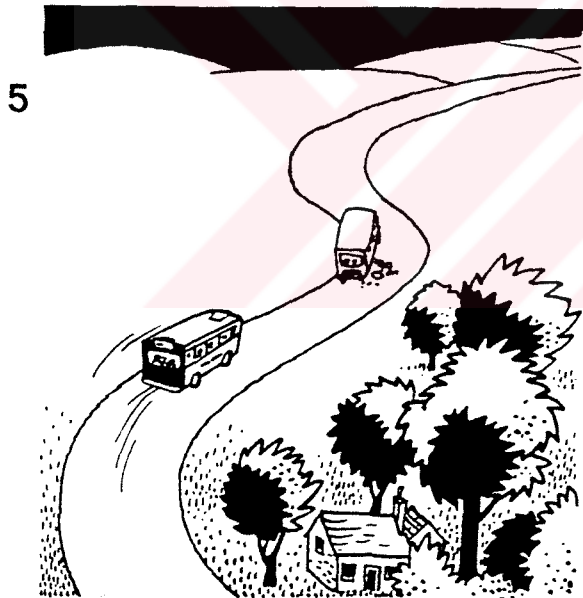
25 Waiting for a bus

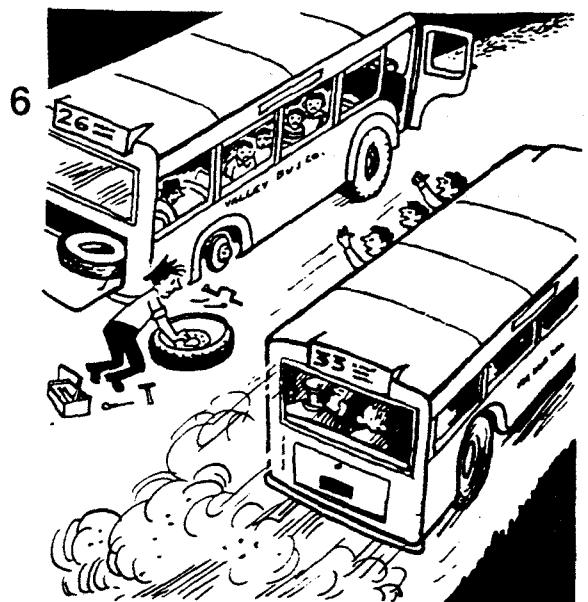

C-13 Resim yardımı ile metin yazma

Burada bir dizi resim yerine tek bir resim verilir. Öğrenci elindeki tek resime dayanarak buna uygun, ufak bir öykü oluşturmaya çalışır. Tek resim üzerindeki çalışma yazılı sözlü, grup çalışmaları için uygundur. Aşağıda verilen bir resim için öğrenciler bir öykü yazmalıdır. İstenirse bu öykü için gerekli sözcükler verilebilir. Öğrencilerin dil seviyeleri zayıf ise onlara yardımcı olabilecek örnek bir öykü verilir. Yalnız bu öykü tam değildir, bazı sözcükler eksiktir. Öğrenciler bu metni örnek alarak gerekli yerlere ekleme yapmaları istenir. Öğrencilerin seviyeleri, çok iyi ise sadece resim verilir. Sözcükler ve/veya örnek metin verilmez. (Kaynak : *English through pictures, Frances Simmonds-Christian Kay, 58*)

27 Out of Reach

Useful words: to steal jewels stone to throw high to reach gloves

A Say what is happening in the picture, then finish these sentences:
1 The thief wanted to ... from the shop. 2 He picked up a stone and ... through the shop window. 3 The stone made a hole in the window, but the hole ... high. 4 The thief was too short ... the hole. 5 An old woman called Mrs Smith came ... her house across the road. 6 The thief was afraid that ... so he ran away.

C-14 Metin türünü değiştirmeye yönelik alıştırmalar

Öğrencilerin çıkış noktası Tommiks/Teksas kitabıdır. Buradaki karşılıklı diyaloglar şeklindeki konuşmaları düz yazıya çevirerek bir metin oluşturur. Aşağıdaki resimlerden ve konuşmalardan oluşan öyküyü öğrenci düz yazıya çevirmek zorundadır. (Kaynak : Wow, Rob Nolasko, 14)

C-15 Tommiks - Teksas resimlerinin yardımı ile metin yazma

Öğrenci C-14'de Tommiks -Teksas kitapları ile çalıştıktan sonra şimdi kendisi tamamen serbest bir biçimde Tommiks - Teksas ile çalışabilir. Aşağıda bir dizi Tommiks - Teksas resimleri verilmiştir fakat konuşma baloncukları tamamen boştur. Öğrenciler, resimlere bakarak, durumlara uygun tümceler yazmalıdır. (Kaynak : Writing, Tricia Hedge, 122)

CARTOON STORY

C-16 Dallanan diyaloglar

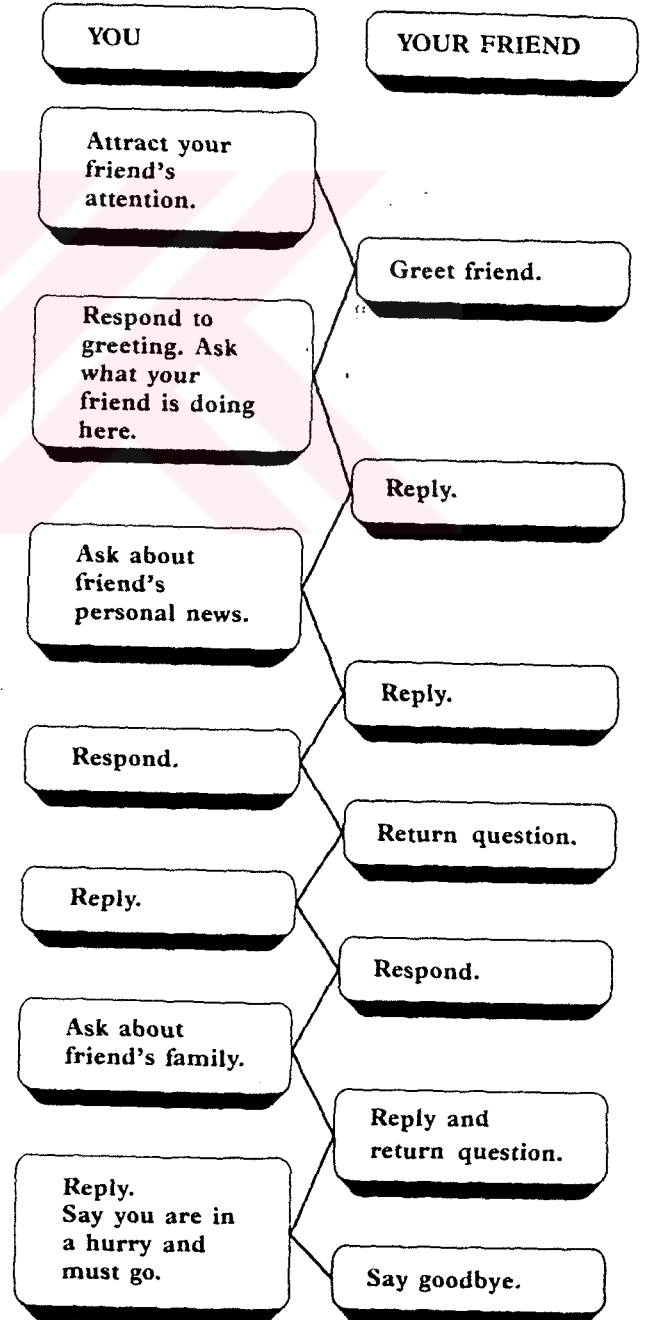
Önce okunulan bir metne göre öğrenciler gerçekleştirmek üzere belirli roller üstlenirler. Şimdi ise metinde öğrenilen ifadelerin serbest bir biçimde uygulanması gerekmektedir. Metin; önceden yapısal olarak kuvvetli bir biçimde hem biçimleştirilmiş, hem de yönlendirilmiştir. Diyaloglar kapalı değildir, istenilirse devam edilebilir. Konuşmada biz sadece başlık olarak ne söyleyeceğini veriyoruz, o ise dilediği bir ifadeyle bunu söyler. Örneğin konuşma kutucuğuna “fiyat” yazılır.

- Öğrenci
- Kaç para ?
 - Bunun ücreti ne kadar ?
 - Fiyatı ne kadar ?
 - Ne kadar ödüyorum ?
 - Ücreti ne kadar ?

gibi tümceler kullanılabilir. Bu seçim öğrenciye bırakılmıştır.
(Kaynak : Building Strategies 2, Brian Abbs-Ingrid Freebairn, 75)

Roleplay

You are in the street and you see a friend you haven't met for some time.

C-17 Seçenekli boşluklu konuşmalar

C-1 ve C-13 alıştırmalarında öğrencilerin konuşmaları belirli bir çerçeve içinde tutulmuş ve yönlendirilmiştir. Şimdi iki seçenekli diyaloglarda öğrenciye seçme özgürlüğü verilir. Burada dil öğrenen kişiler kitapta verilmiş materyal ile tümceler kurmaz, kendi ön deneyimlerini kullanarak ifadeler oluşturur. Bu özellik alıştırmayı daha güncel ve daha gerçekçi yapmaktadır. Önce de dediğimiz gibi bir durum karşısında öğrencinin söyleyebileceği bir değil, onlarca tümce vardır. (Kaynak : Übungstypologie, Neuner G.-Krüger M.-Grewer U., 1988:118)

Auffordern, zustimmen, ablehnen, warnen

1

Komm, steig ein!

Ich bring dich nach Hause.

Quatsch, komm, steig ein!

Wer sagt das?

Was willst du?

Das kannst du nicht,
du bist betrunken!

Hör auf! Das darfst du nicht!

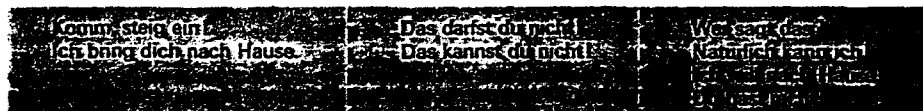
Die Polizei!

Das stimmt!
Du hast recht!
Was machen wir jetzt?

Das ist mir egal!
Ich will nach Hause!

Wir nehmen ein Taxi.
Wir gehen zu Fuß.
Ich rufe meine Frau an ...
Wir trinken weiter!

Ich fahre nicht mit!
Nach, was du willst!
Mit dir trinke ich nie wieder!
Du bist verrückt!

C-18 Boşluklu konuşmalar (2) : Konuşma zincirleri

Tümüyle özgür konuşmaya geçmeden önce konuşmacıya birçok seçenek ve olanak veren konuşma zincirlerinin yer aldığı tablolar ile alıştırmayı yaptırılır. (Kaynak : Übungstypologie, Neuner G.-Krüger M.-Grewer U., 1988:119)

<i>Verkünde eine Absicht, mach einen Vorschlag.</i>	<i>Mach einen Einwand.</i>	<i>Entkräfte den Einwand.</i>	<i>Mach erneut einen Einwand.</i>	<i>Spiele das Argument herunter.</i>	<i>Stimme zu, lenke ein.</i>
	In die Oper? Das ist mir zu teuer.	Nein, das stimmt nicht. Es gibt ganz billige Plätze im 2. Rang.	Was spielen sie denn? „Carmen“? Das ist ja langweilig!	Das denkst du. „Carmen“ ist eine der spannendsten Opern, die ich kenne.	Na ja, ich kanns's ja mal versuchen.
Ich gehe am Wochenende in die Oper. Hast du Lust, mitzukommen?				<i>Beende das Gespräch.</i>	
				Dann gehe ich eben allein!	
	<i>Stimme zu.</i>	<i>Drücke Deine Begeisterung aus. Mach nähere Angaben.</i>	<i>Schlage Zeit- und Treffpunkt vor.</i>	<i>Verabschiede Dich.</i>	
				Ja, klar. Also dann bis Samstag. Tschüs.	
	In die Oper! Was gibt's denn? „Carmen“? Ja, „Carmen“ wollte ich schon immer mal sehen.	Prima! Weißt du, wer die Hauptrolle spielt? Anita Amati! Und Toni Tangram singt den José. Es fängt am Samstagabend um acht Uhr an.	Wollen wir uns dann um halb acht vor dem Opernhaus treffen?	<i>Mach einen Gegen-vorschlag.</i>	<i>Stimme zu.</i>
				Wie wär's, wenn wir uns schon um sieben zum Abendessen trafen?	Gern. Also bis Samstag um sieben.

C-19 Çizelge doldurma alıştırmaları

Değişik metinlerdeki bilgiler, genel bir görünüm elde etmek için ortak bir tablo doldurulabilir. Örnek alıştırmada, dört kişi hakkında bilgi verilmektedir. (yaşları, meslekleri, uyrukları, konuştukları diller, adresler vs.) Onlar hakkında bilgiler okunduktan sonra, tablolara yerleştirilir sonunda ise dört kişi hakkında tümsel bir görünüm elde edilmiş olunur. (Kaynak : *The New Cambridge English Course, M.Swan - C.Walter, 101*)

1 Who is who?

Jane, Pete, Joe and Alice are from Birmingham, London, New York and Canberra (not in that order). One is a doctor, one a dentist, one an artist and one a shop assistant. Their ages are 19, 22, 36 and 47. Apart from English, one of them speaks French, one German, one Greek and one Chinese.

Only one of them is tall, only one is good-looking, only one is blue-eyed, only one is dark. The tall one is 22. One of them is a 36-year-old blue-eyed dentist from Canberra who speaks Chinese. What are the others?

Ask your teacher questions. He or she can only answer Yes or No.
Examples:

'Is Jane a dentist?' 'No.'
'Is the artist good-looking?' 'Yes.'
'Does Joe speak Chinese?' 'Yes.'

		ALICE	JOE	PETE	JANE
APPEARANCE	Tall				
	Good-looking				
	Blue-eyed				
	Dark				
AGE	19				
	22				
	36				
	47				
PROFESSION	Doctor				
	Dentist				
	Artist				
	Shop assistant				
HOME	Birmingham				
	London				
	New York				
	Canberra				
LANGUAGES	French				
	German				
	Greek				
	Chinese				

C-20 Çizelge doldurma ve değerlendirme alıştırmaları

Tarih, kişi, saat, dersler gibi çeşitli verilerle doldurulmuş olan tablolarla öğrenciler kıyaslama yapıp, üzerinde konuşabilirler. Bilgilerin aynı ve farklı yönlerini bulup, tartışabilirler.

Buna vereceğimiz örnekte (büyük panoda) okulun açıklanmış olduğu ders çizelgesi vardır. Diğer iki ufak çizelgeler ise öğrencilere aittir. Öğrencilerin, boş saatlerine uygun bir ders daha alması gerekmektedir. Yalnız alacağı dersin, almış olduğu derslerle çakışmaması gerekmektedir. (Kaynak : East West I, Graves Rein, 44)

	Title of Course	Days	Times	Room	Instructor
English					
101-01	English Composition	MWF	10:00-10:55am	265	Henderson
102-01	Intro to Literature	MWF	11:00-11:55am	265	Michaels
Science					
205-02	Biology	MWF	10:00-10:55am	161	Jones
201-01	Principles of Chemistry	MWF	1:00-1:55pm	160	Gates
Social Sciences					
221	Child Psychology	MWF	2:30-3:30pm	270	Sage
101-01	Intro to Anthropology	MW	3:00-4:20pm	156	Fantini
201-01	Principles of Economics	MWF	10:00-10:55am	151	Moran
201-02	Principles of Economics	T Th	5:00-6:20pm	151	Moran
History					
901-03	European History	T Th	1:00-1:20pm	220	Stern
869-01	History of Mexico	MWF	11:00-11:55am	266	Silverman

Intro = introduction

A and B, you're registering for your classes. You each need one more course in your schedule. Look at the course list above, and add one more course to your schedule.

It's a month later. Have conversations like this:

- A: What courses are you taking?
 B: I'm taking European History, Biology and
 A: How do you like your history course?
 B: A lot. OR It's OK. OR Not very much.
 A: Who's teaching it?
 B:
 A: How do you like?
 B:

A's schedule

	MON	TUES	WED	THURS	FRI
AM					
PM	1-1:55 CHEMISTRY RM 160 Prof GATES 2:30-3:30 CHILD PSYCHOLOGY RM 270 SAGE		1-1:55 CHEM		1-1:55 CHEM 2:30-3:30 CHILD PSYCH

B's schedule

	MON	TUES	WED	THURS	FRI
AM	10-10:55 BIOLOGY RM 161 Prof JONES		10-10:55 BIOLOGY		10-10:55 Ø10
PM		1-2:20 EUROPEAN HISTORY Prof STERN RM 220		1-1:20 HISTORY	

C-21 Altını çizerek / işaretleyerek belirleme ve notlar alma

Uzun metinlerde ayrıntıyı bulmak veya temayı kavramak için önemli tümceler değişik renkli kalemle çizilebilir veya işaretlenebilir. Bu teknik aynı zamanda uzun metinlerden not toplamak, not tutmak için bir ön hazırlık olarak kullanılabilir. Önce gerekli yerlerin altı çizilir sonra bu çizili yerler not edilir. (Kaynak : *Sach und Fachtexte, 135*)

- Unterstreichen Sie bitte in jedem Satz die Wörter, die die Kerninformationen tragen.

1. Eine neue Anwendung fand Titan in den letzten Jahren als Material für Raketen- und Raumflugsystembauteile, Düsentriebwerke und spezielle Motorenteile.
2. Sind in einer Schmelze keine Kristallisationskeime vorhanden, so kommt es zur Bildung unterkühlter Lösungen oder Schmelzen.
3. Zinn kann zwei polymorphe Umwandlungen durchmachen.
4. Erfährt ein Werkstück eine Belastung, die unter seiner Streckgrenze liegt, so erfolgt keine plastische Verformung.
5. Bei Magnesium kommen Schnittgeschwindigkeiten bis zu 1500 m/min zur Anwendung.

Lösung:

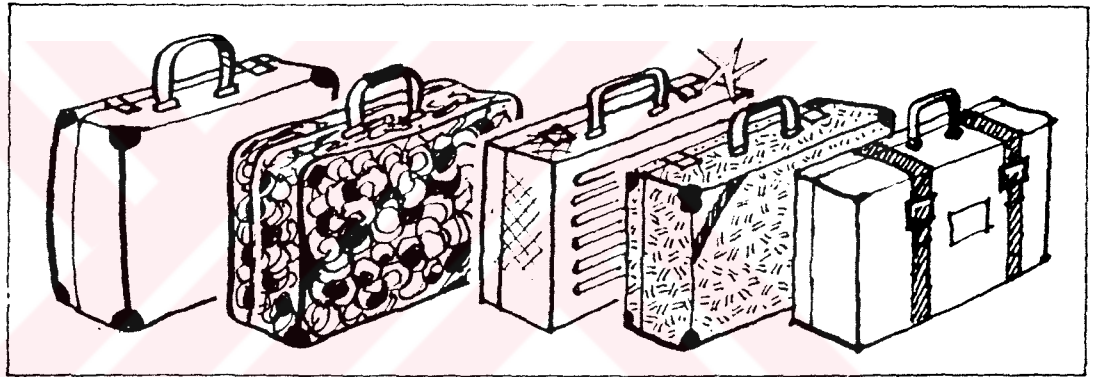
1. Eine neue Anwendung fand Titan in den letzten Jahren als Material für Raketen- und Raumflugsystembauteile, Düsentriebwerke und spezielle Motorenteile.
2. Sind in einer Schmelze keine Kristallisationskeime vorhanden, so kommt es zur Bildung unterkühlter Lösungen oder Schmelzen.
3. Zinn kann zwei polymorphe Umwandlungen durchmachen.
4. Erfährt ein Werkstück eine Belastung, die unter seiner Streckgrenze liegt, so erfolgt keine plastische Verformung.
5. Bei Magnesium kommen Schnittgeschwindigkeiten bis zu 1500 m/min zur Anwendung.

C-22 Not alma, toplama ve sınıflama

Öğrenci, bir metin hakkında rahatlıkla konuşabilmesi için, metnin içeriği hakkında not almalıdır. Bir veya birden fazla sorunların özelliklerini toplamalı ve sınıflandırmalıdır. Başlangıçta öğrencilere sınıflama yapacakları kolonlar hazır verilir, sonra ise kolonları, öğrencinin kendisi yaması gerekir. Buna örnek olarak vereceğimiz alıştırmaya şöyledir : Öğrenciler valizler hakkında, bir reklam dinlerler, 4 çeşit valiz vardır. Her valizin özelliğini, o valize ait kolona kaydedilir. (Kaynak : Focus on First Certificate; Sue O'connell, 12)

	L
	L
	H
	C
	B
	Z
	S
	P

- 2 You are going to hear a short radio programme which gives information about suitcases. Before you listen, look at the four questions below very carefully. Then, while you listen, fill in the missing information.

- The main disadvantages of leather suitcases are that they are both and
- Modern materials used in making suitcases combine lightness and
- Four-wheeled suitcases have the disadvantage that they are more likely than two-wheeled suitcases.
- Complete the table below:

	Riviera	Windsor	Tornado	Mayfair
a Length	67cm	68cm	75cm	
b Material *(see below)				aluminium
c Fastening/Security	zip+padlock			2 locks
d Number of wheels		2		
e Strap or Handle for pushing/pulling		strap		
f Price			£109.50	
g Tester's verdict	good value for money			

*Note Choose from the following materials: SOFT - vinyl, nylon, PVC RIGID - polypropylene, ABS, aluminium

C-23 Kendi notlarımızı oluşturma

Not toplama tekniği ile öğrenci kişilerin fikirleri, nesnelerin özellikleri gibi çeşitli veriler ve ayrıntılar toplamıştır. Böylece metnin içeriğini anlamada yardımcı olacak materyali elde etmiş olur. Şimdi ise kendi deneyimlerini, fikirlerini, deneyimlerini anlatırken ona yardımcı olacak özel notlarını, yazılı veya sözlü olarak oluşturabilmelidir. Tüm bu alıştırmalar serbest konuşma basamağı olan “D” Aşaması için ön hazırlıktır. (Kaynak : Übungstypologie, Neuner G.-Krüger M.-Grewer U., 1988:127)

Ich glaube, daß _____	Ich meine, _____
_____	_____
_____	_____
Ich sage immer, _____	Ich bin davon überzeugt, daß _____
_____	_____
_____	_____
Ich vermute, daß _____	Nach meiner Ansicht _____
_____	_____
_____	_____
So viel ich weiß, _____	Die Ursachen können ganz verschieden sein, z.B. _____
_____	_____
_____	_____
Es liegt meistens daran, daß _____	Es kommt immer wieder vor, daß _____
_____	_____
_____	_____
Ich kann mir nicht vorstellen, daß _____	Ich glaube einfach nicht, daß _____
_____	_____
_____	_____
Ich begreife nicht, _____	Wie ich das Problem sehe, _____
_____	_____
_____	_____
Die Folgen sind bekannt, es sind _____	In den meisten Fällen _____
_____	_____

“D” BASAMAĞI

2.1.4 SERBEST KONUŞMANIN GELİŞTİRİLMESİ

Çok veya az yönlendirilmiş gerekli alıştırmalar yardımıyla dinleme ve konuşma becerilerini geliştiren öğrenciler şu ana kadar biriken bilgileriyle şimdi kendilerini serbest bir biçimde ifade edebilmelidirler.

“D” Basamağındaki dersler kurmaca bağlamlardan arındırılmıştır. Ders belirli çerçeve içinde işlenmez, oldukça esnektir ve mümkün olan durumlarda ders içeriği günlük duruma taşınır.

Yabancı dil derslerindeki konuşmalar doğal bir konuya bağlanmalıdır. Konu, hayali veya güncel yaşamdan çok uzak olmamalıdır. Bu derse yardımcı olarak tablolar, notlar ve konu akışını gösteren çizelgeler verilebilir. Bu verilecek materyal “C” Basamağının birikimi olabilir, fakat buradaki işlevleri, sadece konuşmaya yardımcı öğeler olmalarıdır.

"D" BASAMAĞI'NIN ALIŞTIRMALARI

D-1 Bir konuyla ilgili olumlu/olumsuz görüş belirtme

Çeşitli durumları farklı biçimlerde onaylarız, onaylamayız veya sorgularız. Buradaki ifadelerimiz, çok kibar veya emir şeklinde olabilir. Alternatif tümcelerın sıralandığı (+), (-) ve (?) kutucuklar verilir, öğrenci hangi tarzda bir ifade kullanmak istiyorsa onu seçer.

Örnek alıştırmada bir bağlam verilmiştir. Yabancı bir kişi, lokantada başka bir kişinin yanındaki yerin boş olup olmadığını soracak, sonra gazetesini ödünç isteyecektir. Bunları söylemenin birçok yolu vardır. Hemen altındaki tabloda ise seçenekleri verilmiştir. (Kaynak : *The New Cambridge English Course*, M.Swan - C.Walter, 92)

1 Look at the pictures. What do you think the people are saying in each picture?

3 Work with another student. You are on a train, and you want to sit down, open the window, etc. Ask and answer.

(?)	ASK FOR PERMISSION	REFUSE PERMISSION
	Do you mind if I sit here?	I'm sorry. It's not free.
	Do you mind if I open the window?	Well, it's a bit cold.
	Do you mind if I smoke?	Well, I'd rather you didn't.
	Do you mind if I look at your paper?	Well, I'm reading it myself, actually.
		GIVE PERMISSION(+)
		Not at all.
		No, please do.
		Go ahead.

D-2 Yorumlamak, öne sürülen görüşü destekleyen nedenler belirtme

Düşünce üretebilmek için dilin dışında başka şeylere de gereksinim duyarız. Dilini öğrendiğimiz ülkeye ait vatandaşlık bilgileri ve insanların tutumlarını bilmeliyiz ki geniş bir bilgi temelimiz oluşsun. Zengin seçeneklerle verilmiş konuşma konuları kendimizi daha rahat anlatmamızı ve daha kolay düşünce oluşturmamızı sağlar.

Aşağıda 6 kitabın fiyatları, yazarları, ciltleri, içeriği, fotoğraf sayısı verilmiştir. Öğrenci seçimini yaptıktan sonra niçin bunu seçtiğini rahatlıkla söyleyebilir, çünkü kitaplar hakkında yeterli bilgisi vardır. (Kaynak : Focus on First Certificate, Sue O'Connell, 44)

THE NATURE WATCHERS (Oct)
Robin Brown and Julian Pettifer
over 100 full-colour photographs,
23 colour maps
£12.00

Written to accompany an exciting new 13-part ITV television series, *Nature Watch*, this book describes the people who spend their lives working with the birds, animals and plants in various parts of the world. Their infectious enthusiasm is irresistibly evident, and is brought to life with their own outstanding colour photographs. Hints on nature watching for the amateur are found throughout.

THE DO IT! BOOK (Aug.)
Consultant Editor Bob Tattersall
150 colour photographs and
490 colour illustrations
£7.95

Just the book for the job! With over 600 colour photographs and illustrations it covers the most popular DIY tasks around the home – painting, wallcoverings, stripping and finishing furniture and woodwork, tiling, putting up shelves, framing pictures, plumbing, and wiring. Full of handy tips and clear instructions.

COMPUTER DIARY
varnished bookjacket
£2.95

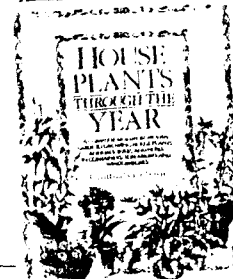
Week to a page. A handy reference book for the home and micro computer user. This pocket diary provides a wide range of information for the enthusiast.

LEARN TO PAINT WILDLIFE (Aug.)
Martin Knowelden
colour throughout
Paperback £4.95

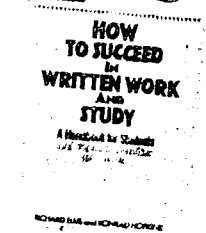
Another title in the popular and practical *Learn to Paint* series, this beautifully illustrated book shows you how to paint animals, birds, fish and butterflies in the studio and in the field.

HOUSEPLANTS THROUGH THE YEAR (Oct.)
Cynthia Wickham
Illustrated by Julia A'Court
12 double page full colour paintings,
170 line drawings
£10.95

A fresh and eminently useful approach to indoor gardening. A month-by-month guide to jobs to do, plants to look for, planning ahead and enjoying seasonal variations – to give year-round colour and foliage in the home. Illustrated by original paintings for each month and an identification glossary of 150 houseplants. Includes herbs, bulbs and annuals.

COLLINS STUDENT'S HANDBOOK
Konrad Hopkins
and Richard Ellis
A Guide to Success
in Written Work,
Study and Examinations (Oct.)
line drawings Paperback
£3.95

A guide to success in written work, study and examinations for students in all subjects at colleges, universities and polytechnics. Topics covered include: grammar, punctuation, and spelling; sentence and paragraph structure; research and library work; graphs, tables, charts, and diagrams; essays, reports, and exams; letters, CVs, and application forms; listening and note-taking; talking and reading skills.

D-3 Toplumsal kurgu oyunları

Konuşma bağlamında önemli olan sadece bildirişimde yer alabilmek değil, aynı zamanda konuşmaya dışarıdan katılabilmektir de. Bunu yapabilmek için konuşmayı gerekirse bölmemiz gerekebilir. Sözelimi öğrenciye

- Bu konuda size katılmıyorum ...
- Bana göre bu şöyle olmalıdır ...
- Eğer sizi doğru anladıysam ... v.s.

gibi yapıların verilmesi gerekir. (Kaynak: *Building Strategies 2*, Brian Abss-Ingrid Freebairn, 75)

Set 2 Opinions

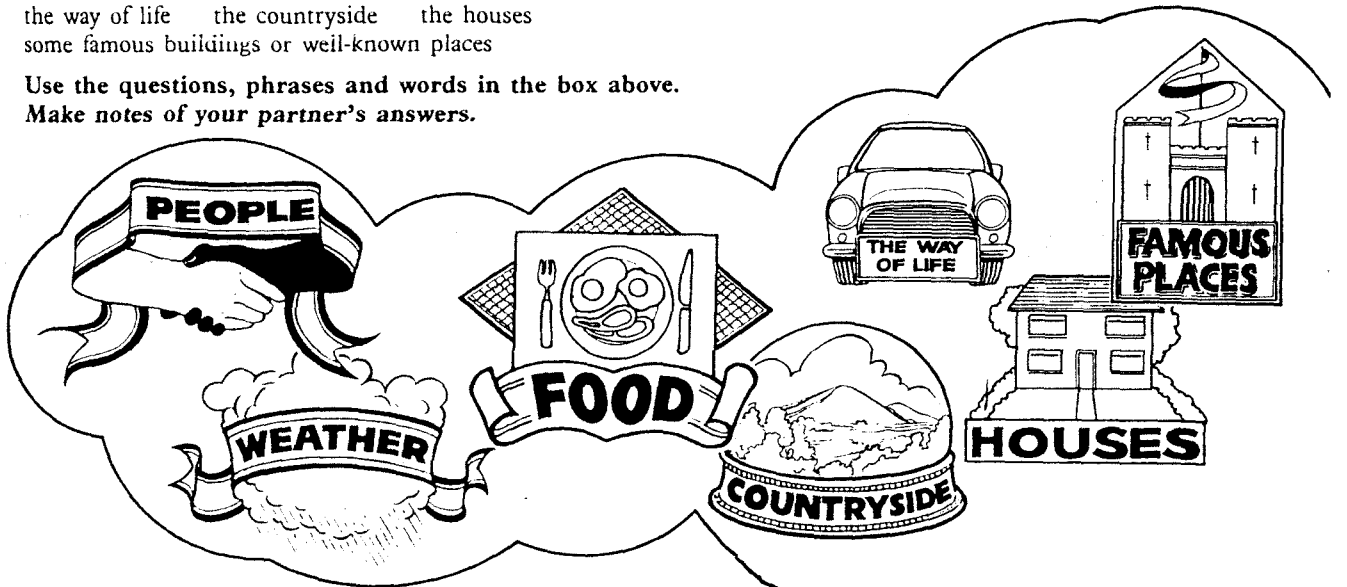
1. Do you like working at Western, Rod?
Yes, very much. The job's interesting and the people there are very friendly.

Ask for an opinion	Express an opinion	Words to use	
What do you think of ...?	I think it's ... they're ... he's ... etc.	lovely marvellous interesting fascinating attractive friendly modern beautiful elegant glamorous clean intelligent nice delicious	awful boring dull depressing unattractive unfriendly old-fashioned ugly ordinary untidy dirty stupid nasty disgusting
How do you like ...?	I think it/he/she looks ... I like it. It's ... It's all right, but it's a bit ... I don't like it. I think it's rather ...		
Do you like ...?	Yes/No/I don't know. It's very ... I prefer ...		

Work in pairs. Imagine that your partner is a visitor either to your country or to Britain. Ask his/her opinions about some of these things:

the weather the food the people
the way of life the countryside the houses
some famous buildings or well-known places

Use the questions, phrases and words in the box above.
Make notes of your partner's answers.

3. TÜRKÇE ÖĞRENİYORUZ I, II, III, IV KİTAPLARINA GENEL BİR BAKIŞ

Çağdaş öğretim yöntemlerinde temel alınan alıştırma modeli üzerinde çalıştıktan sonra bu bölümde Türkçe Öğreniyoruz I,II,III,IV kitaplarında yer alan alıştırmaları inceleyeceğiz.

Çalışmamızın bu bölümünde sunduğumuz alıştırma modelinin A,B,C,D aşamalarından oluşan yapısını temel alarak *Türkçe Öğreniyoruz I,II,III,IV*'ü değerlendireceğiz. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yaygın bir kullanım alanı olan bu ders kitaplarında hangi tür alıştırmaların daha sıkça kullanıldığını ortaya çıkarmayı amaçlarken, hangi tür alıştırmaların da yetersiz kaldığını göstermeye çalışacağız. Çalışmamız alıştırmalar ile sınırlı tuttuğumuz için, kitabın görsel düzeni, dilbilgisi ve metinleri üzerinde durulmayacaktır.

Adıgeçen ders kitaplarını alıştırma yönünden değerlendirmemizdeki neden, bu ders kitabının yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde, örneğin TÖMER'de (Ankara Üniversitesi'ne bağlı Türkçe Öğretim Merkezi) yaygın bir kullanım alanı bulmuş olmasıdır. Bu bölümde amacımız Türkçe Öğreniyoruz I, II, III, IV ders kitaplarını alıştırmaları yönünden değerlendirmektir. Bu değerlendirmemizde de temel amacımız çalışmamızın ikinci bölümünde tanıttığımız dört aşamadan oluşan modeldeki alıştırmalardan Türkçe Öğreniyoruz kitaplarında hangilerinin kullanıldığını saptayıp, olmayanlar için yeni seçenekler üretmektir.

Değerlendirmemizi yönlendiren temel sorular şunlardır: Türkçe Öğreniyoruz ders kitaplarında yer alan alıştırmalar hangi tip alıştırmalardır, bizim belirlediğimiz çağdaş öğretim yöntemlerinde temel alınan alıştırma modellerine uyan kaç tane alıştırma vardır? Bu modelin dışında kaç tip alıştırma kullanılmıştır?

Bunları saptadıktan sonra Türkçe Öğreniyoruz kitaplarının hangi aşamaya daha çok ağırlık verdiğini bulacağız.

Ayrıca bu bölümde adıgeçen ders kitaplarındaki alıştırmalar belli ölçütler ışığında irdelenecektir.

3.1 TÜRKÇE ÖĞRENİYORUZ I, II, III, IV KİTAPLARINDAKİ ALIŞTIRMALAR

Bir ders kitabında yer alan alıştırmalar değişik bakış açısı doğrultusunda değerlendirilebilir. Bu noktada önemli olan alıştırmaların öğrencilerin alımlama yetisini geliştirmeye yönelik olmasıyla yetinmeyip öğrenciyi, üretme aşamasında da etkin kılabilmesidir. Demek ki, bir ders kitabında yer alan alıştırmaları şu iki temel nokta ışığında değerlendirebiliriz :

- Alıştırmalar alımlama-anlamayı sağlamada ne denli katkılar sağlayabilmektedir?
- Alıştırmalar üretmeyi sağlamada ne denli katkılar sağlayabilmektedir?

Kuşkusuz bu iki temel bakış açısının yanı sıra alıştırmaların öğrenciyi isteklendirmeye olan katkısı ve gerçek dil kullanımına olan bağlantıları üzerinde durulması gereken önemli yönlerdir. Bu bakımdan alıştırmalara yönelik bir değerlendirme burada değindiğimiz bu noktalara göre oluşturulan bir ölçütler çerçevesine dayanmalıdır. Nitekim Tapan böyle bir temeli şu doğrultuda bir sıralama ile sunmaktadır.

- Alıştırmaların, anlama yetisini geliştirmeye uygunluğu,
 - Alıştırmaların, anlatma yetisini geliştirmeye uygunluğu,
 - Alıştırmaların, özgün anlatıma ulaştırma oranı,
 - Alıştırmaların, sözlü bildirişimi geliştirme oranı,
 - Alıştırmaların, yazılı bildirişimi geliştirme oranı,
 - Alıştırmaların öğrenciyi güdüleme ve dilde yaratıcı kılma özelliği,
 - Alıştırmalarda kullanılan dilin gerçek bildirişim bağlamında kullanılabilirliği,
 - Alıştırmalara öğrencinin “kendisi olarak” katılma oranı,
 - Alıştırmaların, eklemelere ve değiştirmelere uygunluğu,
 - Metin-alıştırma düzeninin yöntemsel yeniliklere uygunluğu.
- (Tapan, 1986 , 35)

Türkçe Öğreniyoruz I, II, III ,IV ders kitaplarını alıştırmaları boyutu ile irdelerken, burada belirtilen ölçütler incelememizin değineceği yönler olacaktır. Ancak böyle bir değerlendirmeye geçmeden önce Türkçe Öğreniyoruz I, II, III, IV ders kitaplarının alıştırmalarını A-B-C-D aşamalı modele uyan alıştırmalar ve uymayan alıştırmalar olmak üzere iki grupta toplayacağız.

Öncelikle dört kitabın alıştırma sayılarını ve türleri tablolara dökülecektir. Sonra saptanan alıştırmaları ve türleri değerlendireceğiz. İkinci bölümdeki modelimize uyan alıştırmalarının birer Türkçe örneklerine de tezin bu bölümünde yer vereceğiz. A, B, C, D aşamalarındaki toplam 57 alıştırma tipinden kaç tanesine “Türkçe Öğreniyoruz” kitaplarında yer verilecektir. Eğer yer verilmiş ise hangi basamakta yer verilmiştir? (A) Anlama, (B) Anlama-Üretme, (C) Anlama-Üretme, (D) Bağımsız Üretme basamaklarına uygun mu verilmiştir?

İlk önce dört kitabın tabloları birbiri ardına verilecektir. Örneklendirilmesi ve üstteki ölçütlere göre değerlendirilmesi sonra yapılacaktır. En son olarak, modelimizde yer alan fakat (Türkçe Öğreniyoruz) kitaplarında olmayan alıştırmalar için özgün örnekler verilecektir.

3.1.1 “TÜRKÇE ÖĞRENİYORUZ I” KİTABININ ALIŞTIRMA TÜRLERİ VE SAYILARI

Türkçe Öğrenmeye başlayan bir kişi ilk kez Türkçeyle bu kitapta tanışacağı için alıştırmaların anlama yetisini geliştirici ve metinlerin anlamasını kolaylaştırıcı alıştırmalar olması gerekiyor. Diğer bir ifadeyle tezin ikinci bölümündeki A basamağındaki 17 alıştırmaya benzer alıştırmaları, birinci kitapta yer alıp almadığını saptamak istiyoruz. Bunları saptayabilmek için alıştırma tiplerini ve sayısal dökümünü ortaya koymak gerekecektir.

ÇAĞDAŞ ÖĞRETİM YÖNTEMLERİNE UYGUN ALIŞTIRMA TÜRLERİ			
A-10	Görselleştirme		5
A-17	Çoktan seçmeli sorular		2
B-4	Resim, sembol güdümlü konuşma		4
B-7	Metin düzenleme: Anahtar sözcükler		12
C-2	Eşleştirme tablosu		3
Toplam 5 tür		Toplam	26

[Tablo 1] ↗

I. KİTAPTAKİ DİĞER ALIŞTIRMALAR			
	Cevap ver		48
	Soru sor - cevap ver		17
	Değişim belleçleri		41
	Soru sor		3
	Eklerle sözcük tamamlama		10
	Eş anlam - zıt anlam		1
Toplam 6 tür		Toplam	120

[Tablo 2] ↗

I. KİTABIN GENEL TABLOSU			
Toplam Alıştırma türü			11
Toplam Alıştırma adeti			146

[Tablo 3] ↗

3.1.2 “TÜRKÇE ÖĞRENİYORUZ II” KİTABININ ALIŞTIRMA TÜRLERİ VE SAYILARI

ÇAĞDAŞ ÖĞRETİM YÖNTEMLERİNE UYGUN ALIŞTIRMA TÜRLERİ			
A-17	Çoktan seçmeli sorular	1	
B-7	Metin düzenleme: Anahtar sözcükler	6	
B-12	Tümce tamamlama	2	
C-12	Sıralı resimler ile metin yazma	1	
Toplam 4 tür		Toplam	10

[Tablo 4] ➤

II. KİTAPTAKİ DİĞER ALIŞTIRMALAR		
	Cevap ver	33
	Soru sor - cevap ver	3
	Değişim belleçleri	68
	Eklerle sözcük tamamlama	7
	Eş anlam - zıt anlam	2
	Tümce Birleştirme	8
	Karışık Sıradaki sözcüklerle Tümce Kurma	1
Toplam 7 tür		Toplam 132

[Tablo 5] ➤

II. KİTABIN GENEL TABLOSU	
Toplam Alıştırma tipi	11
Toplam Alıştırma adeti	142

[Tablo 6] ➤

İkinci kitapta, modelde yer alan alıştırmalardan ikisi daha görülmektedir. Bunlar “Tümce tamamlama” ve “sıralı resimler ile metin yazma” alıştırmalarıdır. (Bkz.Tablo 4) İleride bu 2 yeni tür örneklendirilerek açıklanacaktır, fakat diğer iki tür birinci kitapta açıklandığı için (Bkz.Tablo1) bunlara tekrar değinilmeyecektir.

3.1.3 “TÜRKÇE ÖĞRENİYORUZ III” KİTABININ ALIŞTIRMA TÜRLERİ VE SAYILARI

ÇAĞDAŞ ÖĞRETİM YÖNTEMLERİNE UYGUN ALIŞTIRMA TÜRLERİ			
A-17	Çoktan seçmeli sorular	5	
B-6	Metin tümleme	1	
B-7	Metin düzenleme: Anahtar sözcükler	3	
B-12	Tümce tamamlama	4	
Toplam 4 tür		Toplam	13

[Tablo 7] ➤

III. KİTAPTAKİ DİĞER ALIŞTIRMALAR			
	Değişim Belleçleri	25	
	Cevap ver	12	
	Eklerle Sözcük Tamamlama	16	
	Eş anlam-Zıt anlam	5	
	Tümce Birleştirme	3	
	Tümcede dilbilgisi parçalarını bulmak	4	
Toplam 6 tür		Toplam	65

[Tablo 8] ➤

III. KİTABIN GENEL TABLOSU	
Toplam Alıştırma türü	10
Toplam Alıştırma adeti	78

[Tablo 9] ➤

3.1.4 “TÜRKÇE ÖĞRENYORUZ IV” KİTABININ ALIŞTIRMA TÜRLERİ VE SAYILARI

“Türkçe Öğreniyoruz IV” yalnızca okuma metinlerinden, bu metinlerin anlaşılıp anlaşılmadığını sınavıcı ve bu metinleri tartışmamızı sağlayan alıştırmalardan oluşmaktadır. Dizinin bu son kitabı alıştırma tipi yönünden oldukça kısır bir döngü içindedir. Sadece, yukarıda değindiğimiz iki tip alıştırma içeren bir yapıda oluşturulmuştur. Bu yüzden bizim modelimizdeki alıştırmalara uyan hiçbir alıştırma yoktur. Sunduğumuz model dışında kalan iki tip alıştırma vardır.

IV. KİTAPTAKİ DİĞER ALIŞTIRMA TÜRLERİ	
Metin Hakkındaki Sorulara Cevap Ver	40
Kompozisyon veya tartışma soruları	14

[Tablo 10] ↗

Adı geçen dört ciltlik Türkçe Öğreten kitapların alıştırma türlerini ve sayılarını tespit edebilmek için buraya kadar olan bölümde Türkçe Öğreniyoruz I,II,III,IV tarandı tespit edilen veriler tablolarda gösterildi (Bkz Tablo 1-10). Bu bölümde, daha önce tezin ikinci bölümünde İngilizce veya Almaca olarak verilen örneklere benzer Türkçe Öğreniyoruz I,II,III,IV kitaplarında yer alan alıştırmalar için birer örnek verilecektir.

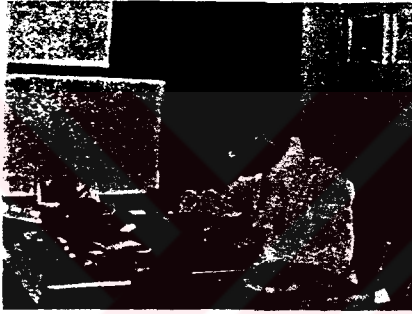
3.2 TÜRKÇE ÖĞRENİYORUZ I, II, III, IV KİTABINDAKİ MODELE UYGUN ALİŞTIRMALARININ ÖRNEKLENDİRİLMESİ

Türkçe Öğreniyoruz I, II, III, IV de yer alan alıştırmalar arasında A-B-C-D aşamalı alıştırmaya örneğine uygun düşen sekiz alıştırmaya türü görmekteyiz. Bu bölümde bu sekiz alıştırmaya türünü örneklendirerek göstermek istiyoruz.

ALİŞTIRMA 1:

Modeldeki A-10'a uygun görselleştirme alıştırmaları:

Bu alıştırmada kişiler ve kişilerin yaptığı meslekler görsel bir düzen içinde verilmiştir. Öğrencilerin yapması gereken ise, önce resimdeki kişiyi tanıtır daha sonra, o kişinin mesleğini söylemektir. (Kaynak : Türkçe Öğreniyoruz I, M. Hengirmen-N.Koç, 13)

— Bu kim?

.....

— Emin Bey ne iş yapıyor?

.....

— Bu kim?

.....

— Erksin Hanım ne yapıyor?

.....

— Bu kim?

— Henrike ne yapıyor?

ALİŞTIRMA 2:

Modeldeki A-17'ye uygun çoktan seçmeli sorular:

Ele aldığımız kitapta çok kısa ve basit bir okuma parçasına yer verilmiştir. Bu parçanın işlenmesinde, metnin anlaşıldığını sınamak amacıyla dört seçenekli çoktan seçmeli bir alıştırma kullanılmıştır. (Kaynak : Türkçe Öğreniyoruz I, M.Hengirmen-N.Koç, 34,35)

Lütfen doğru cevabı işaretleyiniz.

Barış Bey işine kaçta gidiyor?

- ☐ Saat 7'de gidiyor.
- ☐ Saat 7.30'da gidiyor.
- ☐ Saat 8.30'da gidiyor.
- ☐ Saat 8 'de gidiyor.

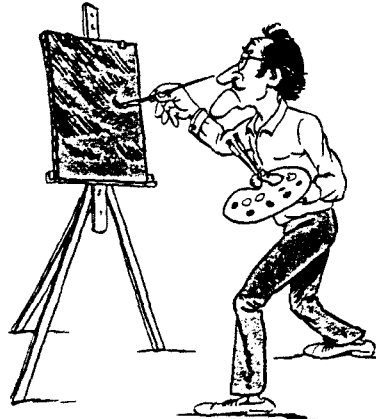
Barış Bey işten sonra evinde ne yapıyor?

- ☐ Resim yapıyor.
- ☐ Kitap okuyor.
- ☐ Gazete okuyor ve radyo dinliyor.
- ☐ Banyo yapıyor.

Barış Bey cumartesi ve pazar ne yapıyor?

- ☐ Resim yapıyor.
- ☐ Maça gidiyor.
- ☐ Gazete okuyor.
- ☐ Hiçbir şey yapmıyor.

ALIŞTIRMA 3:

Modeldeki B-4'e uygun deneylik alıştırmaları, belleç alıştırmaları:

Bu alıştırmada öğrencinin birşey üretmesine gerek duyulmuyor. Öğrenciden beklenen, yukarıdaki model tümceye göre aşağıda verilen ip uçlarını kullanarak yeni tümceler üretmek zorundadır. Kısacası öğrenciden,

- Ben evden çıkmak istiyorum.
- Buradan çıkmak istiyorum.
- Sınıftan çıkmak istiyorum.

gibi tümceler kurması isteniyor. Öğrenciye hem model hem de ip uçları verildiğine göre öğrenciye, yalnızca verilen yapıları yinelemek kalıyor. (Kaynak : *Türkçe Öğreniyoruz I*, M.Hengirmen-N.Koç, 123)

1. Bu evden çıkmak istiyorum.
2. Buradan.....
3. Sınıftan.....
4. Ankara'dan.....
5. Okuldan.....
6. Maraş'tan.....

- Öğretmeni görmek istiyorum.
Kardeşimi.....
Evinizi.....
Bu kitabı.....
Mektubumu.....
Bu gazeteyi okumak.....

ALİŞTIRMA 4:

Modeldeki B-7'ye uygun metin düzenleme: anahtar sözcükler:

Öğrencilere, bir tümce oluştururken gerek duyacakları sözcükler yalın halde ve birbirleriyle ilişiksiz biçimde verilmiştir. Öğrencinin görevi ise bu sözcüklere gerekli ekler ve takılar getirerek dilbilgisi ve mantıksal yönden uygun bir tümce oluşturmaktır. (Kaynak: *Türkçe Öğreniyoruz I*, M. Hengirmen-N. Koç, 76)

6. Lütfen cümle kurunuz.

Bülent - yarın - İstanbul - gelmek — Bülent yarın İstanbul'dan gelecek.

1. Bülent-Ankara-gelmek

2. Bülent-yarın-Ankara-gelmek

3. Bülent-sabah-yarın-Ankara-gelmek

4. Bülent-sabah-yarın-tren-Ankara-gelmek

1. Biz-Türkçe-öğrenmek

2. Biz-Türkçe-Ankara-öğrenmek

3. Biz-Türkçe kursu-Ankara-Türkçe-öğrenmek

4. Biz-Türkçe kursu-Ankara-bir yıl-Türkçe-öğrenmek

ALIŞTIRMA 5:

Modeldeki C-2'ye uygun eşleştirme tablosu:

Burada üç kutucuktan ve 8 tümceden oluşan bir alıştırma verilmiştir. Üç kutucuğun birisinde bir tümcenin parçası bulunmaktadır. Diğer iki boş kutucuğu öğrencinin doldurması gerekmektedir. (Kaynak: *Türkçe öğreniyoruz I*, M.Hengirmen-N.Koç, 161)

2. Lütfen tamamlayınız.

1. Akdeniz bölgesinde	haziran ayı...	sıcak olur.
2.....	temmuz.....	
3.....	agustos.....	
4.....	eylül.....	
5. Doğu Anadolu'da	aralık ayında	soğuktan titrersin.....
6.....	ocak.....	
7.....	şubat.....	
8.....	mart.....	

ALIŞTIRMA 6:

Modeldeki B-12'ye uygun tümce tamamlama alıştırması:

Öğrenci yine model tümceye bakarak diğer beş tümceyi de bu biçimde tamamlamalıdır. Öğrencinin fazla “üretici” olması gerekmiyor, çünkü gereksinim duyacağı sözcükler verildiği için sadece bunları kullanması yeterli olabiliyor. Oysa istenen öğrencinin daha etkin ve üretken olmasıdır. (Kaynak : *Türkçe Öğreniyoruz II*, M.Hengirmen-N.Koç, 29)

10. Lütfen tamamlayınız.

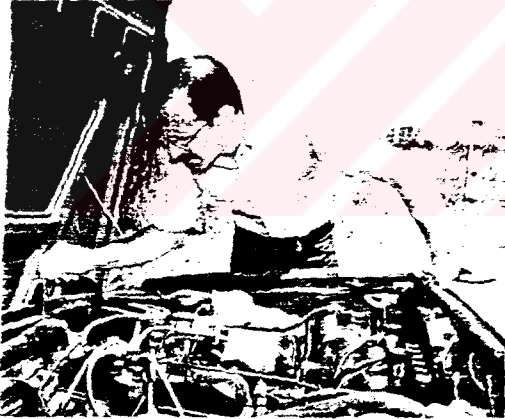
1. Ankara'nın en iyi lokantalarından biridir.
2.otel.....
3.gazino.....
4.yer.....
5.plaj.....
6.kehapçı.....

ALİŞTIRMA 7:

Modeldeki C-12'ye uygun sıralı resimler ile metin yazma alıştırması:

Burada öğrenci, birbirine bağlı altı resimden oluşan olaylar zincirini bir öyküye dönüştürmek zorundadır. Bu alıştırma, “Türkçe Öğreniyoruz II” için oldukça uygun ve yerindedir, çünkü öğrencinin “üretici” olmasını sağlayan bir alıştırmadır. (Kaynak: Türkçe Öğreniyoruz II, Hengirmen-N.Koç,154)

Bakınız ve anlatınız.

ALİŞTİRMA 8:

Modeldeki B-6'ya uygun metin tümleme: yerleştirme  alışması:

Sunduğumuz modeldeki metin tamamlama alıştırması ile “Türkçe  Ğreniyoruz III” de yer alan metin tamamlama alıştırması arasında fark vardır. ş yleki modeldeki alıştırmamızda metinler değişik dilbilgisi kategorisinden (isim, sıfat, zarf...) ile tamamlanıyordu (Bkz sayfa 51), oysa burada metindeki sözcüklerin hepsi verilmiş, yalnız metnin akışına ve ismin hal durumuna göre sözcüklerin değişik takılarla tamamlanması gerekmektedir.  Ğrenciden istenilen sözcükler değil, sadece sözcükleri tamamlayıcı eklerdir. (Kaynak: Türkçe  Ğreniyoruz III, M. Hengirmen-N. Koç,56)

5. Lütfen aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

Motor kıyıya yan..... ve dur..... Esen Hanım ve Ulrike doÇ..... tepe.....  ık..... ve ora..... resim  ek..... Dağa tırman..... bir saat kadar sürdü. Tepeden g r..... manzara muhteşem..... . Deniz bir g l gibi durgun..... . Evler..... ve yatlar..... görüntüleri suda ayna gibi yan..... . Her taraf yem.....  am ormanı ile kaplı..... .  am ağaçlar..... Çevreye yayı..... mis gibi bir koku ciğerleri dol..... Kuşlar dallarda cıvı cıvı  t ş..... . Gökyüzü masmavi..... ve tek bulut yok..... . Güneş, artık doÇ..... dağların üzerinden yükselir..... denizde altın renkli ışıl ışıl yakamozlar oluştur.....

Türkçe Öğreniyoruz I,II,III,IV adlı ders kitaplarında yer alan alıştırmaları tiplerini genel olarak toparlayacak olursak kitaplarda modelimize uygun 8 tür alıştırma tipi ve bunun dışında 11 tür farklı alıştırma kullanılmıştır. Bunu şöyle bir çizelge ile görselleştirmek olanaklıdır.

KİTAPLARDAKİ MODELE UYGUN TOPLAM ALIŞTIRMA TİPLERİ		
A-10	Görselleştirme	5
A-17	Çoktan seçmeli sorular	8
B-4	Deneylik alıştırmaları, belleç alıştırmaları	4
B-6	Metin tümleme: Yerleştirme çalışması	1
B-7	Metin düzenleme: Anahtar sözcükler	21
B-12	Tümce tamamlama	6
C-2	Eşleştirme tablosu	3
C-12	Sıralı resimler ile metin yazma	1
Toplam 8 tür		49

[Tablo 11] ↗

MODELE UYMAYAN ALIŞTIRMA TİPLERİ	
Değişim Belleçleri	134
Cevap Ver	93
Metin Hakkındaki Sorulara Cevap Ver	40
Eklerle Sözcük Tamamlama	33
Soru Sor - Cevap Ver	20
Kompozisyon ve Tartışma Soruları	14
Tümce Birleştirme	11
Eş Anlam - Zıt Anlam	8
Tümcede Dilbilgisi Parçalarının Bulunması	4
Soru Sor	3
Karışık Sıradaki Sözcüklerle Tümce Kurma	1
Toplam 11 tür	361

[Tablo 12] ↗

DÖRT KİTAPTAKİ ALİŞTİRMALARIN GENEL TOPLAMLARI	
Toplam Alıştırma Türü	19
Toplam Alıştırma Sayısı	410

[Tablo 13] ↗

TÜRKÇE ÖĞRENİYORUZ I, II, III, IV KİTAPLARININ ALİŞTİRMALARI

"A" BASAMAĞI

- A-1 Kolaylaştırma: Metindeki anahtar bölümlerin altına çizilmesi
- A-2 Kolaylaştırma: Anahtar sözcükleri metnin kenarına not halinde yazma
- A-3 Kolaylaştırma: Anahtar kelimelerle metnin genel şemasını çizme
- A-4 Kolaylaştırma: Metin türünü değiştirme ve metni bir duruma uygulama
- A-5 Kısaltma: Özgün metne paralel ve özet biçimde kısa bir metin yazma
- A-6 Bölümleme: Metindeki bilgiyi tablo şekline dönüştürme
- A-7 Bölümleme: Metni anlamsal parçalara bölme
- A-8 Bölümleme: Olayın akışını boşluklara yazma
- A-9 Görselleştirme: Metnin bir duruma uygulanması
- A-10 Görselleştirme: Anlamayı belirginleştirme
- A-11 Önbilginin etkin hale getirilmesi: İlgili konu alanı ile çalışma
- A-12 Düzenleme: Tümcelerin bağlantılarını bulma
- A-13 Düzenleme: İçeriksel bilgileri düzenleme
- A-14 Düzenleme: Resimlerden ve metinlerden hikaye oluşturma
- A-15 Düzenleme: Birleştirme alıştırmaları
- A-16 Doğru yada yanlış belirleme alıştırmaları
- A-17 Çoktan seçmeli sorular

I	II	III	IV
5			
2	1	5	

[Tablo 14] ↗

Görüldüğü gibi, Türkçe Öğreniyoruz I, II, III, IV ders kitaplarının tümünde benzer bir alıştırma tiplemesi ve dağılımı vardır. Burada tanıttığımız alıştırma modeli ışığında baktığımızda (Tablo 11, 12, 13, 14)'de ortaya şöyle bir döküm çıkmaktadır. A-B-C-D aşamalarında/basamaklarında oluşan modeli göz önünde bulunduran bir alıştırma kullanımı adı geçen ders kitaplarında söz konusu değildir. Tablo 14'den de anlaşılacağı gibi A aşamasında yer alan alıştırma türlerinden yalnızca ikisi (A-6, A-17) Türkçe Öğreniyoruz ders kitaplarında kullanılmıştır. Türkçe Öğreniyoruz IV'te ise A aşamasının önerdiği alıştırma çeşitlerinde bulmak olanaklı değildir.

Sözü edilen ders kitaplarından C basamağından yola çıkarak değerlendirdiğimizde bu basamakta yer alan 23 değişik alıştırmaya tipinden hemen hemen hiç birini bu ders kitaplarına kazandırılmamış olduğunu görüyoruz. (Bkz Tablo 16).

Türkçe Öğreniyoruz I’de değişim alıştırmalarından üç örnek Türkçe Öğreniyoruz II’de ise “sıralı resimler ile metin oluşturmak” (C-12) diye adlandırdığımız alıştırmaya türünden bir örneğe rastlamaktayız.

“D” BASAMAĞI

- D-1 Bir konuyla ilgili olumlu/olumsuz görüş belirtme
D-2 Yorumlamak, öne sürülen görüşü destekleyen nedenler belirtme
D-3 Toplumsal kurgu oyunları

[Tablo 17] ↗

Temel aldığımız modelin D basamağı örneklerine dayanarak yaptığımız taramada ise bu basamağın önerdiği alıştırmaya tiplerinin geçen ders kitaplarında hiç yer almadığını görmekteyiz.

Yaptığımız çözümleme ve değerlendirmede sonuç olarak şu noktaya varmaktayız:

Çağdaş Dil öğretiminde günümüz ders kitaplarına girmiş alıştırmaya örnekleri, Türkçenin Yabancı Dil olarak Öğretiminde Türkçe Öğreniyoruz I, II, III, IV kitapları düzleminde henüz kazandırılmamıştır. Alıştırmaların çeşitliliği ve alımlamadan üretmeye götüren bir gelişim çizgisi içinde sunulması, bir dilin yabancı dil olarak öğretimine verimlilik kazandıracak bir etmendir. Türkçe Öğreniyoruz I, II, III, IV’de böyle bir kaynaktan yararlanılmamış olması yada diğer bir anlatımla alıştırmaya tiplerinin zengin bir çeşitlilik oluşturması yabancı dil olan Türkçe öğretimini darlaştırabilecek bir yöndür. Bu sonucu sadece Türkçe Öğreniyoruz I’i temel alarak sayısal verilerle göstermek olanaklıdır. Türkçe Öğreniyoruz I’de toplam 146 alıştırmaya içinde tablo 1,2,3’den de anlaşılacağı gibi yalnızca 11 değişik alıştırmaya tipi vardır. A-B-C-D alıştırmaya düzenini, diğer bir deyişle Çağdaş Öğretim Yöntemlerine uygun alıştırmaya tipi yalnızca beş türdür.

3.3 TÜRKÇE ÖĞRENYORUZ I,II,III,IV KİTAPLARINDAKİ ALIŞTIRMALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Türkçe Öğreniyoruz I, II, III, IV ders kitaplarında yer alan alıştırmaları sayısal verilerle, tip ve türlerini belirledikten sonra bu alıştırmaların daha önce gösterdiğimiz ölçütlere de dayanarak genel bir değerlendirilmesinin yapılması yararlı olacaktır.

Türkçe Öğreniyoruz I, II, III, IV kitaplarını alıştırmaları yönünden inceleyecek olursak bu kitaplardaki alıştırmalar genellikle verilen dil bilgisi kurallarını öğrenciler tarafından anlaşılıp anlaşılmadığını sınavıcı niteliklerdedir. Verilen kurallardan veya örneklerden sonra bunları, sınavıcı nitelikte alıştırmalar izlemektedir. Kanımızca, bu ders kitaplarında daha çok, doğru dil yapıları üzerinde durulmuş ve bu, birincil amaç olarak görülmüştür.

Öğrencinin, kendi duygu ve düşüncelerini iyi anlatabilmesi için temel koşul anlatacağı konuyu, meseleyi iyi anlamış olması gerekir. Oysa incelediğimiz ders kitaplarında yer alan sekiz alıştırmadan (Bkz. Tablo 4) biri dışında (A-10) hiçbirisi anlama yetisini geliştirmeye yönelik değildir. Alıştırmaların tümü dil bilgisi kuralları üzerine kurulmuştur. Bu tür alıştırmalar ile çalışıldığında öğrencilerin öğrendiklerini günlük yaşama aktarmaları oldukça güçleşecektir.

Alıştırmaların bir diğer amacı ise öğrencilerin “anlatma yetisini” geliştirmektir. Türkçe Öğreniyoruz I, II, III, IV kitaplarındaki alıştırmalar bu noktadan ele alınırsa anlama yetisini geliştirecek alıştırmaların yok denecek kadar az olduğu görülür. Bu amaca yönelik az sayıda alıştırmalardan birisi (C-12) belirlemesi ile verilmiştir (Bkz. S. 103). Bu tür alıştırmaların yetersiz kalması, öğrencilerin akıcı bir konuşma yetisi kazanmasını olumsuz etkileyebilecek bir durumdur. Özetle Türkçe Öğreniyoruz I, II, III, IV adlı ders kitaplarında yer alan alıştırmalar anlatma yetisini kazandırmada yeterli değildir.

Yukarıda adı geçen ders kitaplarında yer alan alıştırmalar, öğrenciye öncelikle dil yapılarını öğretmeyi hedeflediğinden, öğrenilen dil bilgisel öğelerle yapılabilecek “özgün anlatım” da yetersiz kalmaktadır.

Öğrenci dil yapılarını/öğelerini öğrenebilir. Ancak bu, dil yapılarını bildirişim bağlamında doğru biçimde kullanabileceği anlamına gelmez.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, incelediğimiz ders kitaplarında yalnızca bir tek alıştırmada (C-12) öğrenciden etkin olarak kendinden birşeyler üretmesini beklemektedir. Diğer alıştırmalarda öğrenci, kendisine verilen yapıları yinelemek yada bu yapılarla öykünerek yeni tümceler kurmak zorundadır. Böyle bir süreçte öğrencinin öğrendiği dil de, yani yabancı dil olarak Türkçe’de özgür dil kullanımını gerçekleştirmesi güçtür. Öğrencilerin yineleme ve öykünme yoluyla çalışması, öğrendiklerini yaşam içinde kullanabileceği anlamına gelmez. Dil öğretiminde amaç, aktarım olayının gerçekleşmesi ise, bu amaca götürecek çalışmaların da yapılması gerekir.

Kitaplardaki diğer bir eksiklik ise sesletim çalışmalarına yer vermemiş olmasıdır. Bilindiği gibi yabancılar bazı Türkçe sesleri çıkarırken oldukça zorlanmaktadır. Örneğin: İngilizce’de Türk alfabesindeki bazı harfler “ı, ö, ç, ğ, ü, ş” olmadığı için birçok İngiliz bunların sesletiminde zorlanmaktadır. Bu zorluğun üstesinden gelebilmek için, Türkçe Öğreniyoruz I, II, III, IV kitaplarında sesletim alıştırmalarına yer verilmelidir. Oysa Türkçe Öğreniyoruz I, II, III, IV kitapları sesletim çalışmasını sadece kasetlere bırakmaktadır.

Dil öğretiminde, dört temel yetiden (*okuma, yazma, duyma-anlama, konuşma*) biride konuşmadır. Türkçe Öğreniyoruz I, II, III kitaplarındaki alıştırmalar dilbilgisi ağırlıklı ve kapalı alıştırmalar olduğu için öğrencinin konuşma yetisini geliştiren ve özgür anlatıma götüren bir alıştırma sıralaması izlememektedir. Sadece Türkçe Öğreniyoruz IV. kitabı okuma metinleri ağırlıklı bir kitaptır. Buradaki metinler okunduktan sonra, bu metinlerle ilgili sorularla öğrencileri okuma parçasını anlayıp anlamadıkları sınanmaktadır. Öğrenci sadece Türkçe Öğreniyoruz IV kitabında konuşma ve yorumlama olanağı bulmaktadır, fakat Türkçe Öğreniyoruz I, II, III kitaplarında konuşma yetisini geliştiren bir alıştırma olmadığı için öğrencinin IV. kitapda da birden özgür ve akıcı bir şekilde konuşması beklenmemelidir.

Yabancı dil çalışmalarında alıştırmaların önemini söylemek gereksizdir. Alıştırmalarda olması gereken özelliklerden biri de öğrenciyi güdüleyici ve yaratıcı kılmasıdır, ama Türkçe Öğreniyoruz I, II, III, IV kitaplarında başta gelen alıştırma biçimi “belleçler”dir (Bkz. tablo 2,5,8). Belleçler hem konuşma bağlamından yoksun hem de mekanik oldukları için öğrenciyi yaratıcı kılma ve güdüleme işlevlerini yerine getiremezler, üstelik öğrencileri bıkmalarına sebep olabilirler. Diğer bir deyişle Türkçe Öğreniyoruz I, II, III kitaplarındaki alıştırmalar “belleçler” ve “cevap ver” türünden olduğu için öğrenciler bu tür alıştırmalarda fazla yaratıcı olamamaktadırlar. Sadece yazarın istediği cevabı vermekle yetinmek zorundadırlar. Kendi yorumlarını ve düşüncelerini katamadıkları için yaratıcı olamazlar.

Dil öğretiminde diğer önemli bir nokta ise kullanılan dilin gerçek bildirişimde kullanılabilir olmasıdır. Türkçe Öğreniyoruz I, II, III, IV kitaplarında son derece resmi bir dil kullanılmaktadır. Örneğin: bir arkadaşımız ile konuşurken kullandığımız dil, işyerindeki müdürümüze karşı kullandığımız dilden çok farklıdır. Bu nedenle adı geçen kitaplar gerçek bildirişim bağlamından uzaktır.

İkinci bir nokta ise adı geçen ders kitaplarındaki konuşmalarda hiç sorun çıkmamamsıdır. Örneğin: kişi bakkala girer, parasını verir, bir ekmek alır ve döner. Bu en basit durumda bile günlük yaşamda onlarca ihtimal vardır.

- Ekmek bayat olabilir.
- Bozuk para çıkmayabilir.
- İstenilen ekmek bitmiş olabilir.
- Ekmeğe yeni zam gelmiş olabilir v.s.

Bu bağlamda bile bu kadar sorun çıkma ihtimali varken, istasyonda bilet alma durumunda (Bkz. Türkçe Öğreniyoruz I: 43) veya banka ortamında (Bkz. Türkçe Öğreniyoruz I: 142, 143) tersliklerin çıkması kaçınılmazdır. Özetle Türkçe Öğreniyoruz I, II, III, IV kitapları bu etkeni göz önünde bulundurmadığı için kullandığı dil gerçek bildirişim bağlamından uzaktır.

Kısaca Türkçe Öğreniyoruz I, II, III, IV kitapları dilbilgisel edincin gelişmesini sağlıyor fakat iletişimsel edincin geliştirilmesinde yetersiz kaldığından yukarıda adı geçen ders kitaplarından Türkçe öğrenen bir kişi kitapları tamamladığında bile kanımca gerçek bildirişimde bulunamayacaktır.

Alıştırmalar bir de anlatımlarda öğrencilere “kendisi olarak” katılma olanağı vermelidir. Sadece kitaptaki bağlama bağımlı bir öğrenci kendi düşünce ve yorumunu dile getiremeyeceği için özgür konuşma aşamasına ulaşamayacak veya çok güç ulaşacaktır. Türkçe Öğreniyoruz I, II, III kitaplarında öğrenci “kendisi olarak” katılamamaktadır. Sadece Türkçe Öğreniyoruz IV kitabında yorum soruları vardır ve bunlara “kendisi olarak” katılabilir.

Alıştırmalarda olması gereken özelliklerden birisi de alıştırmaların; eklemelere, geliştirmelere uygun olmasıdır. Türkçe Öğreniyoruz I, II, III, IV kitaplarında başlıca alıştırmalar tipi “belleçler” olduğu için bu tip alıştırmalarda eklemeler mümkün değildir. Öğrenci, yazarın istediği biçimde alıştırmayı tamamlamak zorundadır. Belleçlerdeki cevaplar (uyaranlar) ile tümcelerdeki boşluklara gelecek ifadeler önceden belirlenmiştir. Öğrenci çoğu kez tek seçenekli alıştırmaları tamamlamak zorundadır. Cevaplar başka seçenekler için açık değildir. Oysa günlük yaşamda en basit sorunun bile “evet”, “hayır” olmak üzere iki tane cevabı vardır. Bunu şöyle örneklendirebiliriz:

A : Affedersiniz, kaleminizi alabilirmiyim?

B: Evet, buyurun
Hayır, üzgünüm bana lazım
Bilmiyorum, Anneme sormalıyım
Şimdi olmaz, biraz sonra alabilirsin.

Türkçe Öğreniyoruz I, II, III, IV kitaplarındaki alıştırmalar öğrencilere değiştirme ve ekleme olanağı tanıyan cevaplardan oluşsaydı, kitaplar günlük yaşamda daha çok kullanım alanları bulurdu.

3.4 YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNE YÖNELİK UYGULAMA ÖRNEKLERİ

Göstermeye çalıştığımız gibi Yabancı Dil olarak Türkçe öğretiminde yaygın bir kullanım alanı bulan Türkçe Öğreniyoruz I, II, III, IV ders kitapları, günümüz yabancı dil öğretimi için geliştirilmiş değişik alıştırma örneklerinden yeterince yararlanmış bir durumda değildir. Bu bölümde, bu saptamaya dayanarak yabancı dil olarak Türkçe kapsamında kullanılabilecek değişik uygulama örnekleri sunmak istiyoruz. Oluşturacağımız alışırmalar ve çalışma örnekleri yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde alışlageldik çalışma biçiminin dışına taşan örnekler olacaktır. Alıştırma modellerimizi oluştururken A-B-C-D aşamalı alıştırma düzeninde yer alan, ancak yabancı dil olarak Türkçe bağlamında kullanılmayan yeni alıştırma türleri ile çalışmaya özen gösterdik. Kuşkusuz alıştırma türlerinin tümünü kullanmak, bu çalışmanın kapsamını aşan bir çalışmadır. Burada her alıştırma türüne örnek göstermek yerine seçeceğimiz belli alıştırma türlerine yer vermek ile yetineceğiz. Önemli olan, daha değişik çalışmaların nasıl gerçekleşebileceği doğrultusunda ip uçları verebilmektir. Her öğretici kendi olanakları ve deneyimlerine dayanarak daha değişik uygulama örnekleri geliştirebilir. Burada amacımız, yalnızca öneri niteliği taşıyan seçenekler sunmaktır.

Alışırmalarımızı oluştururken öğretim için öğrenmeyi, yaşam için öğrenmeye dönüştürebilmek amacıyla **ÖZGÜN** metinlerle çalıştık. Özgün metinler üzerinde çalışmak, yabancı dil öğretimine kullanabilirlik değeri kazandıran bir özelliktir. Yabancı dil olarak Türkçe kapsamında özgün metinlerle çalışmakla bu amaca götürecek bir yol olacaktır.

Türkçe öğreten kitaplarda kullanılabilecek özgün örneklere geçilmeden önce Türkçe Öğreniyoruz I, II, III kitaplarında en çok kullanılan “değişim belleçleri” alışırmalarına değinilecektir. Hafızanın bilgiyi tutma işlemi ile değişim belleçleri birbirlerine ters düştikleri için dil öğretiminde sırf sözel/yazılı olarak sunulan değişim belleçlerinin yanlış olduğu kanısındayım. Bunun gerekçelendirilmesi şöyle yapılabilir. Stevick’e göre insan hafızasının hatırlama işlevi şu biçimde gerçekleşmektedir. Yeni öğrendiğimiz bir sözcük / bir bilgi hafızaya sadece sözel olarak değil aynı zamanda (eğer varsa) görsel, duygusal, dokunsal, vücudun o anki duruş şekli ve koklama ile ilgili etmenlerle birlikte kaydedilir. hatırlama olurken bunlardan sadece birinden bile yola çıkarak sözcük/bilgi hatırlanabilir. (Stevick 1982:25)

Kitaplardaki belleçlerde sadece yazılı olarak tümceler birbirini izlemektedir. Özellikle Türkçe Öğreniyoruz I, II, III kitabında alıştırma lar ağırlıklı olarak belleç üzerine kurulmuştur, fakat sırf sözel uyarıcının hatırlatma gücünde oldukça zayıftır. Öğrenci bu tür tümceleri kısa süreli belleğine alıp alıştırma bitinceye kadar başarı ile bellekte tutup, doğru tümceler üretmektedir, fakat bir bilginin kalıcı olabilmesi için uzun süreli belleğe oradan sürekli belleğe geçmesi gereklidir. Tabi ki bu da hiç kuşkusuz sırf sözel uyarıcı ile mümkün değildir.

Hafızanın hatırlamasına somut bir örnek verelim. Diyelim ki, daha önce hiç “KİVİ” görmeyen bir kişi bu nesne ile şu ortamda tanışır.

Yağmurlu bir pazar akşamı arkadaşının evine gider ve arkadaşı ona Kivi ikram eder. Kişi hafızasına bunu şöyle yerleştirecektir.

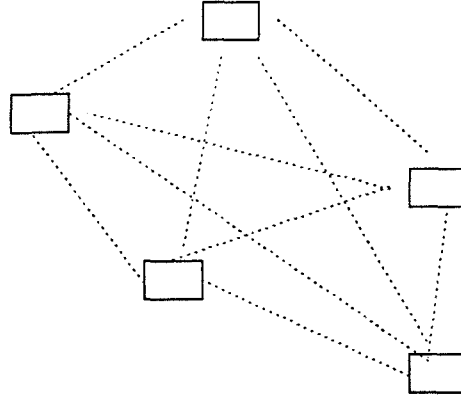
Şekil :

Ses :

Renk :

Tat :

Zaman :

Bu beş etmenden birisi öğrenciye “KİVİ” kavramını hatırlatmaya yetebilir. Eğer (K-I-V-I) sesi unutulursa bu “Şekil” den, “Renk” ten, “Tat” tan veya “Zaman” dan hatırlanabilir. Zaman derken yağmurlu bir güne gönderme yapılmıştır, çünkü kivi ile yağmurlu bir günde tanışılmıştır.

Daha ileride Kivi kavramıyla tekrar karşılaşıldığında hafızasındaki bu bölümün üzerine yerleştirilecektir. Bu bir süre böyle devam edecek ve sonra öğrenci bunu “Uzun Süreli Belleğine” alarak unutmayacaktır. (Stevick 1982: 37-38)

Bilgileri hatırlamanın ve kalıcı bir öğrenmenin bu denli karmaşık ve zor olduğunu gördükten sonra belleçlerin çok yalın ve yararsız olduğu kanısındayım. Türkçe Öğreniyoruz I, II, III kitaplarındaki belleçlere şöyle bir çözüm veya öneride bulunabilir. Sadece belleç değil aynı zamanda görsel yardımda sunulmalı, yani bir resim verip bununla ilgili konuşmalar/tümceler dizisi yaptırılmalı. Böylece ileride hatırlamamıza yardımcı olacak en azından birde görsel yardım sağlamış oluruz.

Değiştirim belleçlerinde ilk önce bir model verilir ve tüm alıştırma bu modele göre yapılır. Bizim model tümcemiz şudur:

Kitap nerede?	- Kitap burada
1. Kalem nerede?	
2. Çanta nerede?	
3. Paket nerede?	
4. Valiz nerede?	
5. Öğretmen nerede?	
6. Öğrenciler nerede?	

Bu belleci yapmaya çalışan bir kişi model tümceyi kısa süreli belleğine alacaktır ve bu modele göre diğer tümceleri de mekanik bir biçimde üretecektir.

Şöyle ki sorudaki birinci sözcüğü alacak ve model tümcedeki ikinci sözcükle (burada) birleştirerek cevap bir tümce üretecektir. Bu alıştırma sonuna kadar böyle gidecektir. Burada öğrenci ne yaptığını bilmeden tümceler üretecektir, fakat günlük yaşamında bunu pek kullanmayacaktır. Buna birinci sebep bunu nasıl bir ortamda kullanacağını bilmediği için, ikinci sebep ise bunu büyük bir ihtimal ile hatırlamayacağı için.

Oysa resimli alıştırmalar belleçlerin hem sıkıcılığını gidermiş olacaklar hemde hafızaya hatırlama konusunda yardımcı olacaklardır. Buna şöyle bir örnek verebiliriz.

Mutfakta kedi var mı? _____
Mutfakta çocuk var mı? _____
Mutfakta fincan var mı? _____
Mutfakta radyo var mı? _____
Mutfakta tuzluk var mı? _____
Mutfakta dolap var mı? _____

Kedi nerede? _____
Kadın nerede? _____
Bıçak nerede? _____
Fincan nerede? _____
Tuzluk nerede? _____
Kurabiyeler nerede? _____

Tezin sonraki bölümünde de sırf bu tür örnekler, çözümler sunulacaktır. Bildiğimiz gibi Türkçe Öğreniyoruz I, II, III, IV kitaplarında bizim modelimizde yer alan 57 tip alıştırma sadece 8 türü kullanılmıştır. Geriye kalanların çoğu için ileride özgün örnekler ve çözümler üretilecektir. Uygulama örnekleri şu biçimde yapılacaktır: İkinci bölümdeki modele uygun metinler bulunacak, sonra her metin için A/B/C/D aşamalarından birer adet olmak üzere toplam dört alıştırma yapılacaktır.

3.4.1 UYGULAMA ÖRNEKLERİ

Taksim'e makyaj

Metro istasyonunun üzeri kapatılırken İETT otobüs durağı, bilet satış büroları ve PTT telefon kabinleri geçici olarak The Marmara Oteli önündeki metro konkors binasının üzerine yerleştirilecek.

Metro çalışmaları nedeniyle Taksim Meydanı'nda araç ve yaya trafiği geçici olarak yeniden düzenlendi. Yurttaşlar, eskiden olduğu gibi meydandaki banklara oturarak dinlenebilecekler.

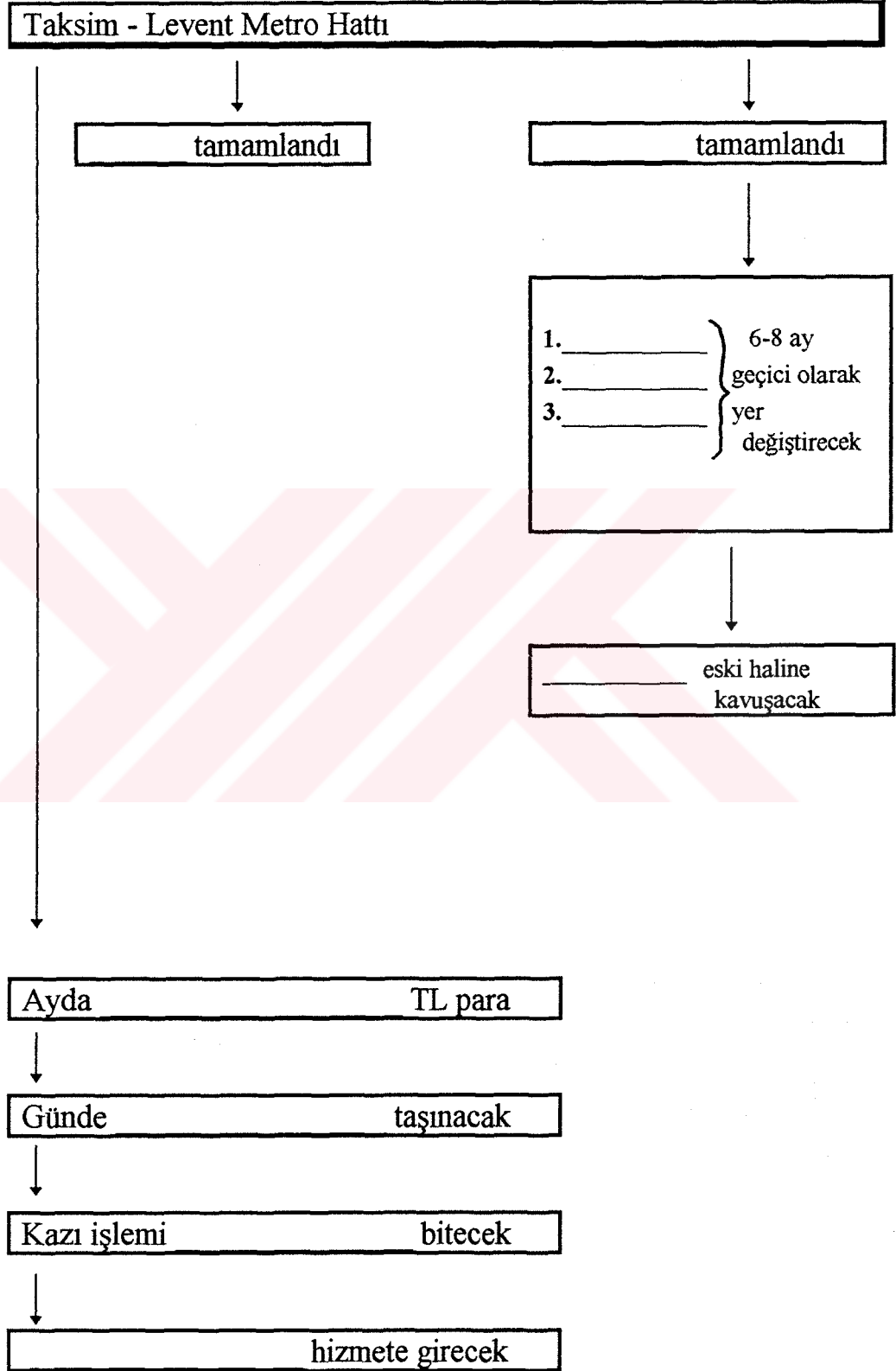
İstanbul Metrosu'nun, kaba inşaatı tamamlanan Osmanbey istasyonundan sonra Taksim istasyonunun da üzeri kapatıldı. Böylece Taksim Meydanı'ndaki çirkin görüntü de ortadan kalkmış oldu. Araç ve yaya trafiğinin yeniden düzenlendiği meydana vatandaşlar eskisi gibi yine banklarda oturup soluklanabilecekler. Taksim'de yapılan yeni düzenlemeye göre İETT otobüs durağı, bilet satış büroları ve PTT telefon kabinleri, The Marmara Oteli önündeki metro konkors binasının üzerine yerleştirilecek. Bu geçici yerleşim 6-8 aylık bir süre devam edecek, daha sonra meydan eski haline kavuşturulacak. Taksim-Levent arasında adım adım ilerleyen İstanbul Metrosu'nun inşaatı tamamlandığında bu hatta günde 1 milyon yolcu taşınabilecek. Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, Metro için ayda 250 milyar lira ayırdıklarını belirterek "Çalışmalarımız hızla ilerliyor. Kızı işlemleri 1996'da tamamlanacak. Elektromekanik ihalesini ise bu ay içinde yapıyoruz. Metro 1998 yılında İstanbulluların hizmetine girecek" dedi.

Saîim YAVAŞOĞLU (SHA)

ÖRNEK 1:

“Taksim’e Makyaj” Metni için A-8 Modeli Alıştırma

Aşağıdaki Metni okuduktan sonra öbür sayfadaki metne ait akış şemasının boş kutucuklarını doldurunuz.

ÖRNEK 2:

“Taksim’e Makyaj” Metni için B-15 Modeli Alıştırma

İki arkadaş Taksim’de karşılaşıyor. Ali’nin metro çalışması hakkında bilgisi var fakat Cenk bu konu hakkında birşey bilmiyor. Cenk’in sorularını yukarıdaki metin doğrultusunda yanıtlayınız.

Ali : Merhaba , Cenk . Nasılsın ? Uzun zamandır görüşemiyoruz.

Cenk : Selam Ali. Seni gördüğüme sevindim. Ben çok iyiyim sen nasılsın?

Ali : İdare ediyoruz işte. Nereye gidiyorsun?

Cenk : Aksaray’a gitmek istiyorum fakat buralar çok değişmiş, benim otobüs nereden kalkıyor?

Ali : Otelin önünden. Bu yolu geç, ikinci perona git.

Cenk : Buralar niçin değişti?

Ali : _____

Cenk : Yaa öylemi? Peki bileti nereden alabileceğim, biliyor musun?

Ali : _____

Cenk : Çok iyi. Sen de herşeyi biliyorsun.

Ali : Tabi bilirim. Hergün buradan otobüse biniyorum.

Cenk : Bu metro çalışması ne kadar sürecek?

Ali : _____

Cenk : Sonra meydan eski haline kavuşacak mı?

Ali : _____

Cenk : Peki, Metro bitince günde kaç insan taşınacak? Bunu da biliyormusun?

Ali : Evet, dün gazetede okudum. Yanılmıyorsa _____

Cenk : Merak ediyorum bu işe ayda kaç para gidiyor acaba?

Ali : _____

Cenk : Bravo doğrusu. Peki son bir soru. Bu iş ne zaman tamamlanacak?

Ali : _____

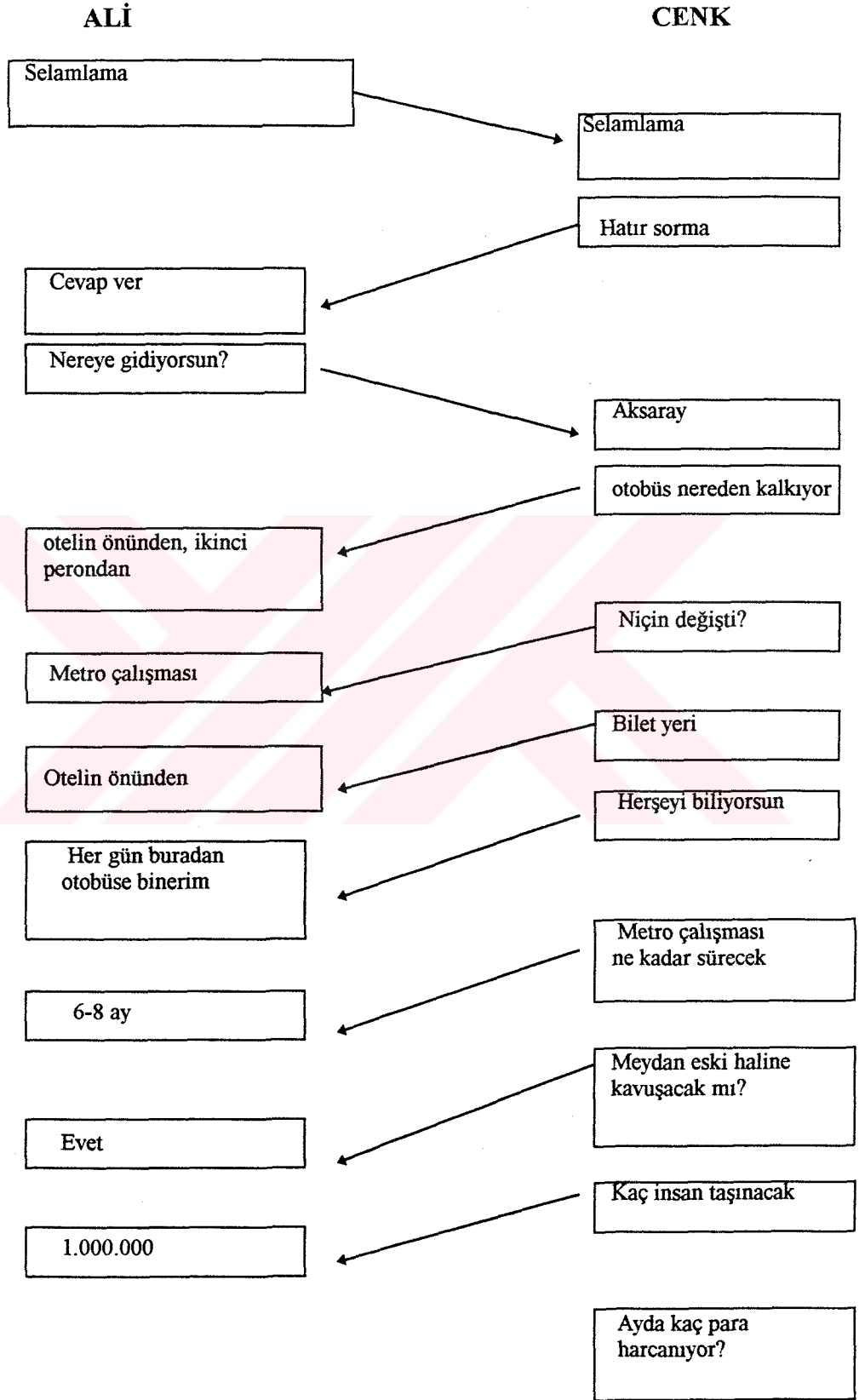
Cenk : Seninle başa çıkılmaz. Otobüsüm kalkacak herhalde. Haydi görüşürüz.

Ali : _____

ÖRNEK 3:

“Taksim’e Makyaj” Metni İçin C-16 Model Alıştırma

Metni okuduktan sonra bu metne göre verilmiş ipucu sözcüklerle konuşunuz.

ÖRNEK 4:

“Taksim’e Makyaj” Metni için D-1 Modeli Alıştırma

Kutucuk içindeki metronun avantajlarını ve dezavantajlarını okuyarak tartışınız. Sonra, size göre avantajları, dezavantajları nedir? Bunları boş kutucuklara yazınız ve tartışınız.

AVANTAJLARI ☺

Hızlı taşımacılık
Ucuz taşımacılık
Diğer taşıtlar için yollar daha tenha olacak
Yollar tıkanmayacak
Daha az çevre kirliliği olacak
Kışın sıcak ve konforlu taşımacılık
Yeraltı metro duraklarına yeni mağazalar açılacak
İnsanlar zamanında işyerlerine varacaklar
☺
☺
☺

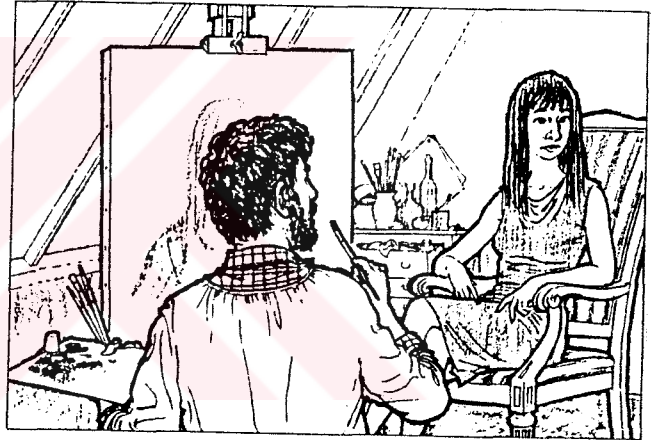
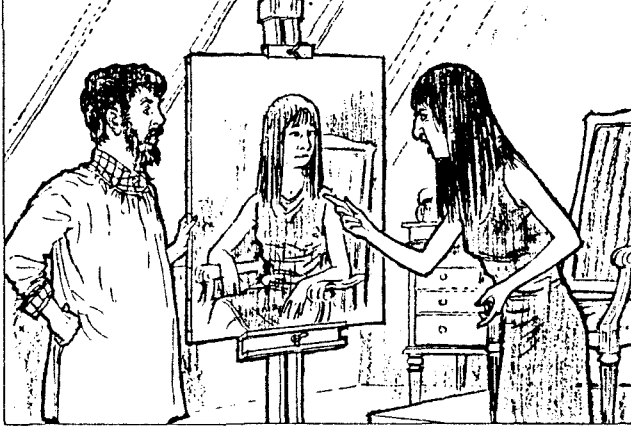
DEZAVANTAJLARI ☹

Yapımı sırasında kapanan yollar ve tıkanan trafik olacak
İnşaatın çevreye verdiği gürültü olacak
Taşımada tekelleşme olacak
Sabotaj ve kitle ölümüne daha açık olacak
Kazı olan caddelerdeki esnafın zarar edecekler
☹
☹
☹
☹
☹

ÖRNEK 5:

Dört Resimli Öykü için A-14 Model Alıştırma

Aşağıdaki karışık sıra ile verilmiş resimleri doğru biçimde sıralayınız.

ÖRNEK 6:

Dört Resimli Öykü için B-10 Model Alıştırma

Lütfen aşağıdaki metni bir veya iki sözcükle tamamlayınız.

Ayşe Hanım çok huysuz olduğu için çevresinde pek sevilmezdi. Bir gün Ayşe Hanım _____ karar verdi ve ünlü ressamdan randevu aldı. _____ Türkiye çapında _____ ve çok _____ biriydi. Ayşe Hanım'a 4 ay sonrasına randevu verdi. Zamanı gelince _____ en şık kıyafetini giydi ve _____ evine gitti. _____ hiç soru sormadan işine koyuldu. _____ bir çalışmadan sonra _____ tamamlanmıştı. Ayşe Hanım _____ sonra çok kızdı ve _____ başladı. Olmadık hakaretlerde bulundu. Böyle

alışkın olan ressam önce _____
sakinleştirdi ve onu _____ oturttu. Ressam çok
_____ resmi çizdi. İkinci _____ Ayşe Hanım'ı
çok memnun etti. Resmin _____ hemen _____
ve resmi alıp _____ götürdü. Portresini
_____ astı. Eve gelen arkadaşlarına durmadan
_____ gösterip övünüyordu. Samimi arkadaşları portre ile
onun _____ farkı görüyorlardı, fakat Ayşe Hanım'ın
huysuzluğundan _____ ona birşey söyleyemiyorlardı.
_____ o portreyi çok beğenmiş gibi yapıyorlardı.

ÖRNEK 7:

Dört Resimli Öykü için C-6 Modeli Alıştırma

Siz de başınızdan geçen bu metindeki olaya benzer bir öykü anlatınız. Eğer böyle bir olayla karşılaşmadıysanız kendinizi ressam yerine koyarak tüm olayı ressamın dilinden anlatınız.

A sheet of white paper with horizontal blue lines. At the top, there is a decorative border consisting of a repeating pink chevron or zigzag pattern. The pattern is approximately 10% of the page height.

ÖRNEK 8:

Dört resimli öykü için D-1 modeli alıştırma.

Aşağıda öykü ile ilgili tümceler verilmiştir. Bu tümceler karşısında (+) (-) (?) kutucuklardan ifadelere karşı tavrınızı koyun.

+	-	?
Bunu kabul ediyorum	Bunu kabul etmiyorum	Gerçekten mi?
Tamam	Ben başka fikirdeyim	Gerçekten öyle mi?
Evet, bu böyle	Saçma	Siz emin misiniz?
Aynen öyle	Mantıksız	Bilmiyorum
Bu gerçek	Elbette değil	Emin Değilim
Aynı fikirdeyim	Gerçek değil	Bu ispat edilebilir mi?
Elbette	Hiç değil	
Sanırım öyle	İnanmıyorum	
	Buna inanayım mı?	

1. Kadınların % 90'ı portrelerini yaptırırlar.
2. Özellikle çirkin kadınlar portrelerini yaptırırlar.
3. Her portre çiziminden sonra mutlaka münakaşa olur.
4. Güzel sanatla ilgilenen kişiler portrelerini yaptırırlar.
5. Resimlerin, portrelerden sanatsal değeri çok fazladır, çünkü resimde bütün ayrıntı vardır.
6. En iyi ressamlar Türkiye'de yetişir.
7. Portre çizerek geçimini sağlayan insanlar vardır.
8. Eğer portreniz güzel çizilmiş ise bununla övünmelisiniz.
9. Portrelerin tamamlanması yıllar sürer.
10. Günümüzde büyük alışveriş merkezlerinde ayak üstü portre çizen ressamlar vardır.

İSTAKOZDAN BUGÜNE BEYAZPERDE YARATIKLARI

Başlangıçta istakoz vardı. Georges Melies, sinemanın ve kendisinin ilk uzay filmi "Le Voyage dans la Lune"de (Ay'a Seyahat-1902) dünyanın uydusunu kirletmesini, Folies Bergeres akrobatlarını istakoz kılığına sokarak anlattı. Kıskaçlı elleri, perdeli ayakları ve kafalarında kocaman dikenleriyle dumanların arasında yiten bu istakozlar, sinemanın ilk yaratıklarıydı.

1902 ve 1950 yılları arasında yapılan bilimkurgularda teknolojinin uyarılarına veya olağanüstü konulara ağırlık veriliyordu. Ama 50'li yıllarla birlikte gökleri yeni ziyaretçilerle dolup taşmaya başladı.

Biraz dikkatlice bakıldığında bu filmlerde fiziksel olarak birkaç kategori göze çarpıyor. İlki "Bize benzeyen yaratıklar." Bu kategori de ikiye ayrılabilir: İnsan formundakiler ve insan formundaymış gibi gözükeler. Tabii kostüm içinde yer alan insanın tersine, bir de insanın içine gizlenen yaratıklar var. Yaratıkların son kategorisi de vücutları iyiye (John Carpenter'ın "Starman"-1984 filmi) veya kötüye (Yine Carpenter "The Thing"-1982) adapte olabilen ve insana çok benzeyen "yaratıklar."

Bazen özelliklerini mineral dünyasından alıyorlar, "Flash Gordon"daki kaya adamlar gibi... Bazen de sebzelerden. Ama ezici çoğunluğu hayvanlar dünyasından apartılmış yaratıklar oluşturuyor. Bunlar da giderek gelişip bizi sürünenler, balıksılar, dokunaçlılar, iskeletleri görünenler ve Ja-

mes Cameron'un "Aliens"ında Vasquez'in iğrenerek söylediği gibi "böcekler"le başbaşa bırakıyor.

Gerçek uzay yolculuklarının başlamasıyla beyazperdedeki garip uzaylı yaratıkların sayısında bir düşüş görüldü; yaşamayı başaran yaratıklar da çok alışıldık tipler haline geldiler. Bunun üzerine yapımcılar yeniden kesenin ağzını açtılar ve bu kategoriler genişlemeye başladı. Bir sürü yaratığın, bir galakside birbirleriyle rekabet halinde oldukları "Star Wars" seriyali böyle ortaya çıktı.

Mekanik animasyon teknikleri de insan yüzlerini değiştirmeye veya araçlara insan yüzü eklemeye yardımcı oldu. Mesela ET'nin suratı yapılırken düz bir fiçiyi insan yüzü eklendi.

Yaratık yaratma konusunda belirli kalıplar da var elbette. James Cameron'un "The Abyss"ında (1989) çalışmış olan tasarımcı Van Ling, yaratıklar için şunu öneriyor: "ET" (1982), "Muc and Mc"de (1988) oldu-

ğu gibi dost yabancılar söz konusuysa, gözler çocuksu ve büyük, ağız da küçük olmalı. Bu formülü tersine çevirirseniz "Alien" serisinin canı canavarlarını elde edersiniz.

1989'da çevrilen "Communication"da ise yaratık olarak sürünen kostümleri giymiş küçük çocuklar kullanıldı. Tıpkı 87 yıl önce Melies'in yaptığı gibi. İnsanın aklına ister istemez şu soru geliyor: Ya fantezimin gelip dayandığı bir sınır var ya da uzay gerçekten Melies'in iki bacaklı istakozlarıyla dolu.

ÖRNEK 9:

Beyazperde Yaratıkları için A-12 Modeli Alıştırma

Aşağıdaki “A” ve “B” kutucuklarından mümkün olduğu kadar çok tümce üretmeye çalışın.

A

Tuhaf yaratıklar
Bazı filmlerde
Yapımcılar

B

yaratıklar değişkendi
insanları korkutur
sürüngeñler konu alınıyor
mutlaka birşeyler benzetilir
kısır döñü içerisinde
zaman zaman dünyayı ziyaret etmektedir.
insan formunda yaratıklar vardı
korkunç görünümlüdür
sürekli arayış içerisindedir
çocuklar istila ettiler
daima doğadan etkilenmiştir.

ÖRNEK 10:

“Beyazperde Yaratıkları” için B-14 Modeli Alıştırma

Aşağıda değişik kişiler ve hoşlandıkları film türleri yazılmıştır. Metni okuyarak bu kişilerin hangi filmleri izleyebileceklerini yazınız.

Kişiler ve Zevkleri	İzleyebilecekleri filmler
 Ali (12)	Ben sadece iyi yaratıkları izleyebilirim, diğerlerinden korkarım. _____ _____ _____
 Ece (28)	Eski filmler beni çok sıkıyor, genellikle 1982 sonrası filmleri izlerim _____ _____ _____
 Ayşe Hanım (42)	Ben insan türü yaratık filmlerinden çok korkuyorum, başka tür yaratıkları zevkle izliyorum _____ _____ _____
 Prof. Zeki	Ben sadece uzaydan gelen yaratıklar filmlerini izlerim _____ _____ _____

ÖRNEK 11:

Beyazperde Yaratıkları için C-19 Modeli Alıştırma

Metni okuduktan sonra tablodaki boş kutucukları doldurunuz.

Yaratık Türleri	Oynadığı Film	Yılı
1.İstakoz	Ay'a Seyahat	
2.	-	1950
3.Vücudunu iyiye çevirebilen yaratık		1984
4.Vücudunu kötüye çevirebilen yaratık	The thing	
5.Kaya adamlar		-
6.Sebze türü yaratıklar	-	-
7.Hayvanlar dünyasından abartılmış yaratıklar	-	-
8.Böcekler		-
9.	Starwars	-
10.Değişik insan yüzlü yaratıklar		1982
11.	The Abyss	1989
12.Değişik insan yüzlü yaratıklar	Muc and MC	
13.Sürüngeçenler İki bacaklı istakozlar		1989

ÖRNEK 12:

Beyazperde Yaratıkları için D-3 Modeli Alıştırma

Aşağıdaki filmler ve yaratık türleri verilmiştir, bu filmlerde bu yaratıklarla neler olmuştur, film nasıl bitmiştir, hayal gücünüzü kullanarak çok kısa bir biçimde kendi senaryonuzu yazınız.

Film: Ay'a Seyahat	
Yaratık : İstakoz	

Film: Flash Gorden	
Yaratık : Kaya adamlar	

Film: Aliens	
Yaratık : Böcekler	

Film: Communion	
Yaratık : Sürüngenler	

Film: Starwars	
Yaratık : Bir sürü yaratıklar	

Film: The Abyss	
Yaratık : İnsan yüzlü yaratıklar	

Film: E.T.	
Yaratık : İnsan yüzlü yaratıklar	

Cemilzade geri döndü

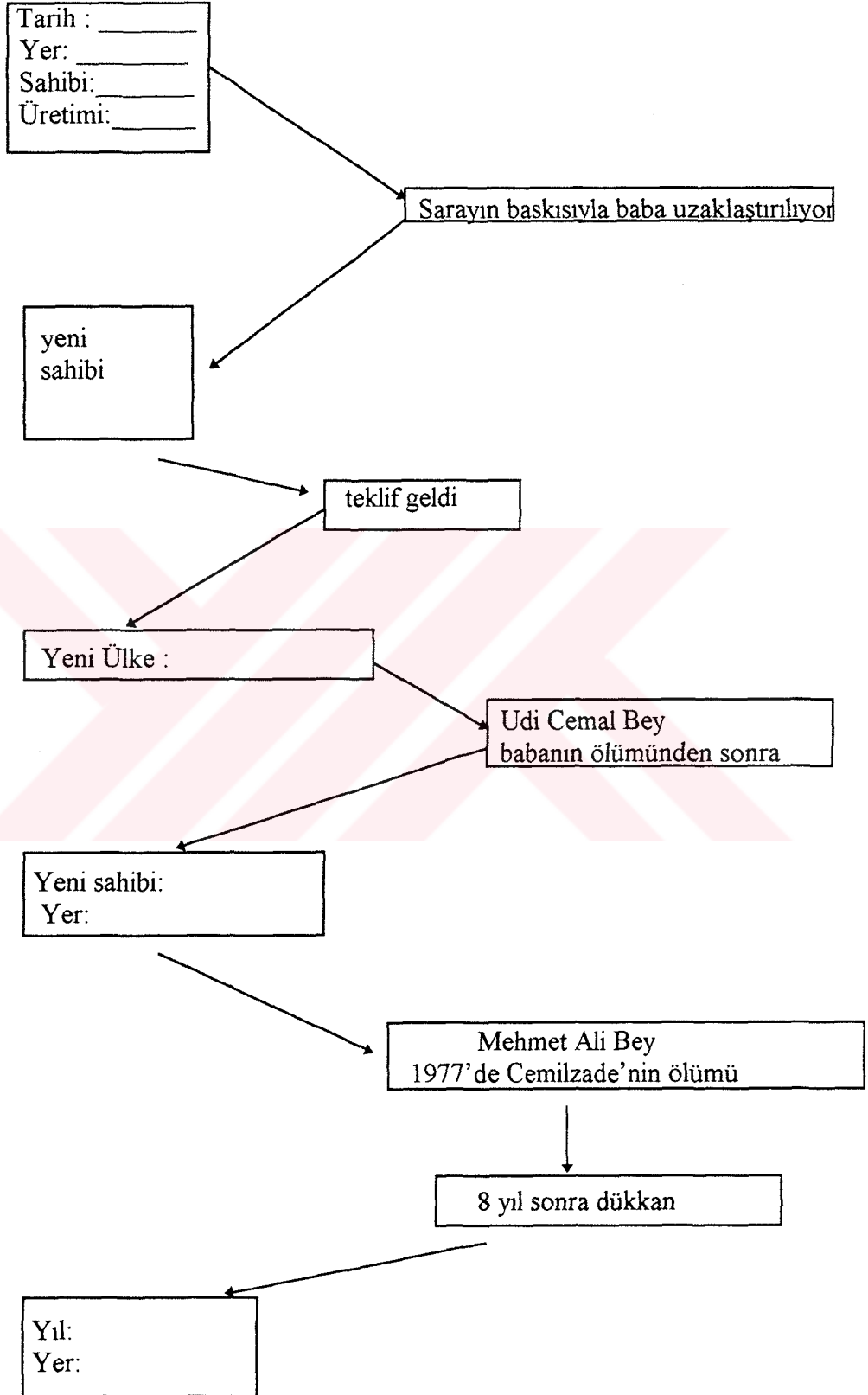
İstanbulcular, bir şekerleme dükkanında tarihleriyle yeniden buluşacaklar. 112 yıllık "Cemilzade" şekerlemeleri, ünü ve lezzetiyle geri dönüyor. 1883 yılında Şehzadebaşı'nda Udi Cemil Bey tarafından açılan ve Avrupai usullerle şeker imal edilen küçük bir dükkan, sarayın baskısıyla Cemil Bey'in şekercilikten uzaklaştırılması üzerine, oğlu Mehmet Ali Bey tarafından yönetilmeye başlandı. "Cemilzade Mehmet Ali"nin şekerleriyle Cemil Bey'in müziği öylesine ünlendi ki aile, bir teklif üzerine Mısır'a yerleşti. Udi Cemil Bey'in ölümünden sonra Türkiye'ye dönen oğullar, baba mesleğini Kadıköy'de açtıkları dükkanda sürdürdüler. Bu dükkan Cemilzade'nin 1977'deki ölümünden sekiz yıl sonra kapandı. Şimdilerde Cemilzade adı, dokuz yıl aradan sonra yeniden yaşıtılıyor. O doyumsuz şekerler ve lokumlar, Fenerbahçe'deki yeni mağazada, İstanbullular'la yeniden buluşuyor.

ÖRNEK 13:

“Cemilzade” Metni için A-8 Modeli Alıştırma

Metni okuduktan sonra, metinle ilgili aşağıdaki kutucukları doldurunuz.

ÖRNEK 14:

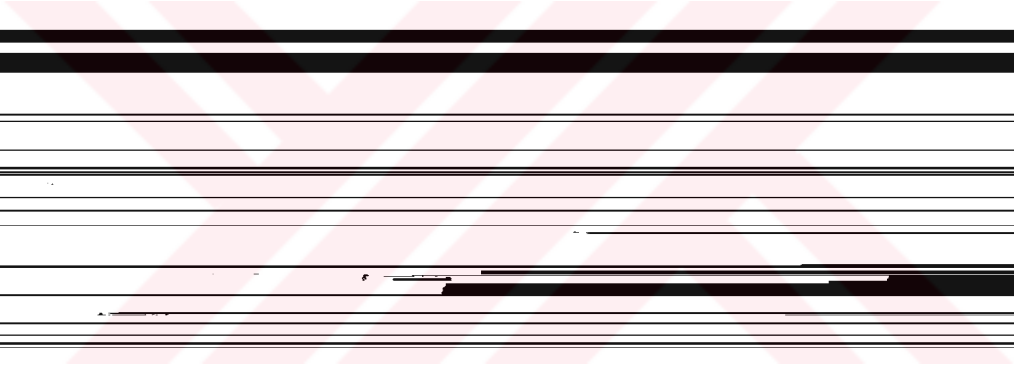
“Cemilzade” Metni için B-7 Modeli Alıştırma

Aşağıdaki ipucu sözcükleri kullanarak kısa bir hikaya yazınız.

İstanbullular - Şekerleme dükkanı - buluşmak
112 yıllık “Cemilzade” şekerlemeleri - geri dönmek
1883 - Udi Cemil Bey - dükkan açmak
Udi Cemil Bey - Saray baskısı - uzaklaştırmak
Mehmet Ali Bey - dükkan - yönetmek
Şeker ve Müzik - ünlenmek
Aile - Mısır - yerleşmek
Udi Cemil Bey - ölmek ve oğullar - Türkiye’ye yerleşmek
Oğullar - Kadıköy - dükkan açmak
Dükkan - 1986 - kapanmak
Cemilzade Dükkanı - Fenerbahçe - açılmak

ÖRNEK 15:

Cemilzade.....” Metni için C-23 Modeli Alıştırma

Cemilzadeler, bu kadar ünlü
olmalarını kanımca _____

Demek istiyorum ki, _____

“Cemilzade” Metni için D-3 Model Alıştırma

Aşağıda kişiler ve kişilere ait rol kartları verilmiştir. Kartınızdaki bilgileri okuduktan sonra buna uygun rol yapınız.

Siz padişahsınız. İstanbul'daki bir şekerleme mağazası çok meşhur olur. Bazı şikayetler gelir ve siz mağaza sahibini öldürmek istediğiniz için, onu bu işten uzaklaştırınız.

Siz mağaza sahibisiniz ve çok iyi bir müzisyensiniz. Hizmetiniz, mallarınız ve müşteri ilişkileriniz öylesine iyi ki gün ve gün müşteri sayınız kat kat artıyor ve çok seçkin kişiler de mağazanıza gelmeye başlıyor. Bir gün birisi mağazayı kapatmanızı söylüyor. Sonuçta kalkıp Mısır'a gidiyorsunuz.

Siz Cemal Bey'in oğlusunuz. Babanız mağazayı size bırakıyor, fakat sarayın baskısı sizin üzerinizde de sürüyor. Sonuçta babanızla birlikte Mısır'a gitmeye karar veriyorsunuz.

Örneğin şöyle başlayabilirsiniz.

Padişah : Cemil Efendi, halk sizden şikayetçi, bu durumda bu mağazayı bırakmalısınız.

Cemil : Nasıl olur efendim. Herkes şekerlerimi ve müziğimi çok seviyor, kim benden memnun değil ki?

Kalaşnikov'un babası, Timofeyeviç Yoldaş

Kimilerine göre bir numaralı halk düşmanı. Ama Mikail Timofeyeviç Kalaşnikov ülkesinde bir dahi olarak görülüyor. 10 Kasım 1919'da Kazakistan'da doğan 20. yüzyılın en popüler ateşli silah modelinin yaratıcısı, lise öğreniminin ardından, önce demiryollarında teknik sekreter olarak çalıştı. 1938'de Kızılordu'ya alındı ve burada silah ustası olarak eğitim gördü. 1941'de tank subayı olarak Almanlar'a karşı savaşırken ağır yaralandı. Sahra hastanesinde yatarken, bacağı kesilen bir askerin "Bizim elimizde sadece piyade tüfeği, faşistlerde ise tıkr tıkr işleyen makinalı tabancalar var" yakınmasını hiçbir zaman unutmadı.

İyileşir iyileşmez Moskova'daki Havacılık Deney Dairesi'nde yeni bir makinalı tabanca üzerinde çalışmaya başladı. Djerzinski Akademisi sunduğu taslağı aşırı karmaşık bulup fazla ilgi göstermedi ama, genç Kalaşnikov hakkında kaleme alınan raporda "Uygun yönlendirme ve destek sayesinde bir gün birinci sınıf tasarımcı olabilir" deniyordu.

Ruslar İkinci Dünya Savaşı'nda, 1905'te Port Arthur ve Mukden'de Japonlar'a karşı savaşmışları günlerden kalma tüfekleri kullanıyorlardı. Daha sonra kendi geliştirdikleri "PPŞ-41" modeli makinalı tabancaya 71 mermiyi sürekli ya da tek tek atabilen bir şarjör uydurdular ve 1945 yazına kadar bundan altı milyondan fazla ürettiriler. Ama bu silahların mermilerinde barut çok azdı ve silah uzak mesafede etkili olamıyordu. Bu nedenle Sovyet mühendisleri 7.62 kalibrelik bir kısa mermi geliştirdiler. Bu model mermi için daha az barut gerekiyordu ve mermi, eskisine göre daha hafifti. Tek sakıncası, henüz ortada "Model 43" adı verilen bu merminin kullanılabileceği bir silah yoktu.

Bu sırada, Yoldaş Kalaşnikov işte bu tip mermiye uygun bir silah üzerinde çalışıyordu. Amacı güvenilir, ele rahat oturan, hafif, basit mekanizmalı bir silah yapmaktı. Kazak tasarımcı bu çalışmalar sırasında gaz basıncıyla merminin namluya sürülmesini sağlayan bir sistem buldu. Bu sistemde merminin ateşlenmesi sırasında meydana gelen patlama gazları kovanı da dışarı atıyor, yeni merminin namluya sürülüp tetiğin otomatik olarak çekilmesini sağlıyordu.

İkinci Dünya Savaşı çoktan sona erdiği için Kalaşnikov'un fazla acelesi yoktu. 1946

yılında silahın ilk örneğini tamamladığı halde, ana modeli sürekli geliştirdi. 800 metrelik menzille eski tip makineli tabancaların menzillerinin iki katına ulaştığında, vardığı sonuç onu memnun etti ve en mükemmel örneği elde ettiğine kendisi de inandı. Ama önemli anın gelmesi için 1949 yılına kadar beklemesi gerekecekti. Bir gün odasının kapısı açıldı. İçeri soluk soluğa dalan bir albay, "Mikail Timofeyeviç, bugün bayram yapabilirsiniz" diye haykırdı. AK 47, Kızılordu'nun standart silahı seçilmişti.

Kalaşnikov'a 1948 yılında Stalin Ödülü verildi. Bir yıl sonra da "Sosyalist Emek Kahramanı" nişanıyla onurlandırıldı. 1966 yılında ise Yüksek Sovyet üyeliğine seçildi. Ancak hiçbir zaman zengin olamadı Kalaşnikov. Uzun yıllar basından ve kamuoyundan gizlendikten, adeta bir efsane havasına büründükten sonra, glasnost ortamı içinde bu yılın başlarında meydana çıkınca, "Batıda yaşasaydım, çoktan milyoner olmuştum" diye hayıflandı. Amerikan M16 silahlarının babası Eugene Stoker ile tanışmak için Amerika'ya giderken kendisine derlitoplular bir elbise alabilecek kadar parası yoktu.

ÖRNEK 17:

“Kalaşnikov’un babası ” Metni için A-5 Modeli Alıştırma

Metni okuduktan sonra paragraflardaki önemli bilgileri özet şeklinde yazınız.

1.Paragraf : Mikail Timofeyeviç Kalaşnikov 10 Kasım 1919’da Kazakistan’da doğdu.
1938’de Kızılordu’ya alındı.
1941’de tank subayı olarak Almanlara karşı savaştı ve ağır yaralandı.

2.Paragraf : _____

3.Paragraf : _____

4.Paragraf : _____

5.Paragraf : _____

6.Paragraf : _____

ÖRNEK 18:

“Kalaşnikov’un babası” Metni için B-8 Modeli Alistırma

Aşağıda ipucu sözcükleri ve bağlaçlar verilmiştir. Bunlarla doğru tümceler üretiniz.

Stichwörter	Bağlaçlar
Kimilerine halk düşmanı olmak.	 göre
..... ülkesinde bir dahi görölmek	ama
..... lise öğrenimi teknik sekreter olmak	ardından
<u>iyileşmek</u> Moskova’da makineli tabancı üzerinde çalışmak	olur olmaz
Ruslar eski tüfekler kullanmak PPŞ-41 modeli geliştirmek.	 daha sonra
tabancaya şarjör uydurmak silah etkili olmamak	 fakat
..... Sovyet mühendisleri mermi geliştirmek	Bu nedenle
2.Dünya Savaşı sona ermek Kalaşnikov acele etmemek	olduğu için
1946 silahın ilk örneğini tamamlamak ana model üzerinde çalışmak	diği halde
..... odasına albay girmek “bugün bayram yapabilirsiniz” diye haykırmak AK 47 Kızılordu’nun standart silahı seçilmek.	Birgün ve çünkü
..... Kalaşnikov Zengin olamamak	Ancak hiçbir zaman
Eugere Stoker tanışmak Amerikaya gitmek	 ilemak için

ÖRNEK 19:

“Kalaşnikov’un Babası” Metni için C-21 Modeli Alıştırma

Aşağıdaki metinde önemli yerlerin altını çizerek, kendi notlarınızı oluşturunuz.

Kalaşnikov’un babası, Timofeyeviç Yoldaş

Kimilerine göre bir numaralı halk düşmanı. Ama Mikail Timofeyeviç Kalaşnikov ülkesinde bir dahi olarak görülüyor. 10 Kasım 1919’da Kazakistan’da doğan 20. yüzyılın en popüler ateşli silah modelinin yaratıcısı, lise öğreniminin ardından, önce demiryollarında teknik sekreter olarak çalıştı. 1938’de Kızılordu’ya alındı ve burada silah ustası olarak eğitim gördü. 1941’de tank subayı olarak Almanlar’a karşı savaşırken ağır yaralandı. Sahra hastanesinde yatarken, bacağı kesilen bir askerin “Bizim elimizde sadece piyade tüfeği, faşistlerde ise tıkr tıkr işleyen makinalı tabancalar var” yakınmasını hiçbir zaman unutmadı.

İyileşir iyileşmez Moskova’daki Havacılık Deney Dairesi’nde yeni bir makinalı tabanca üzerinde çalışmaya başladı. Djerzinski Akademisi sunduğu taslağı aşırı karmaşık bulup fazla ilgi göstermedi ama, genç Kalaşnikov hakkında kaleme alınan raporda “Uygun yönlendirme ve destek sayesinde bir gün birinci sınıf tasarımcı olabilir” deniyordu.

Ruslar İkinci Dünya Savaşı’nda, 1905’te Port Arthur ve Mukden’de Japonlar’a karşı savaşmışları günlerden kalma tüfekleri kullanıyorlardı. Daha sonra kendi geliştirdikleri “PPŞ-41” modeli makinalı tabancaya 71 mermiyi sürekli ya da tek tek atabilen bir şarjör uydurdular ve 1945 yazına kadar bundan altı milyondan fazla ürettiler. Ama bu silahların mermilerinde barut çok azdı ve silah uzak mesafede etkili olamıyordu. Bu nedenle Sovyet mühendisleri 7.62 kalibrelik bir kısa mermi geliştirdiler. Bu model mermi için daha az barut gerekiyordu ve mermi, eskisine göre daha hafifti. Tek sakıncası, henüz ortada “Model 43” adı verilen bu merminin kullanılabileceği bir silah yoktu.

Bu sırada, Yoldaş Kalaşnikov işte bu tip mermiye uygun bir silah üzerinde çalışıyordu. Amacı güvenilir, ele rahat oturan, hafif, basit mekanizmalı bir silah yapmaktı. Kazak tasarımcı bu çalışmalar sırasında gaz basıncıyla merminin namluya sürülmesini sağlayan bir sistem buldu. Bu sistemde merminin ateşlenmesi sırasında meydana gelen patlama gazları kovana da dışarı atıyor, yeni merminin namluya sürülüp tetiğin otomatik olarak çekilmesini sağlıyordu.

İkinci Dünya Savaşı çoktan sona erdiği için Kalaşnikov’un fazla acelesi yoktu. 1946

yılında silahın ilk örneğini tamamladığı halde, ana modeli sürekli geliştirdi. 800 metrelik menzille eski tip makinalı tabancaların menzillerinin iki katına ulaştığında, vardığı sonuç onu memnun etti ve en mükemmel örneği elde ettiğine kendisi de inandı. Ama önemli anın gelmesi için 1949 yılına kadar beklemesi gerekecekti. Bir gün odasının kapısı açıldı. İçeri soluk soluğa dalan bir albay, “Mikail Timofeyeviç, bugün bayram yapabilirsiniz” diye haykırdı. AK 47, Kızılordu’nun standart silahı seçilmişti.

Kalaşnikov’a 1948 yılında Stalin Ödülü verildi. Bir yıl sonra da “Sosyalist Emek Kahramanı” nişanıyla onurlandırıldı. 1966 yılında ise Yüksek Sovyet üyeliğine seçildi. Ancak hiçbir zaman zengin olamadı Kalaşnikov. Uzun yıllar basından ve kamuoyundan gizlendikten, adeta bir efsane havasına büründükten sonra, glasnost ortamı içinde bu yılın başlarında meydana çıkınca, “Batıda yaşıyordum, çoktan milyoner olmuştum” diye hayıflandı. Amerikan M16 silahlarının babası Eugene Stoker ile tanışmak için Amerika’ya giderken kendisine derlitoplu bir elbise alabilecek kadar parası yoktu.

ÖRNEK 20:

Kaleşnikov'un Babası” Metni için D-1 Modeli Alıştırma

Metni okuduktan sonra aşağıdaki durumların, zıt durumlarını yazınız.

Birçok kişiye göre halk düşmanı		
Almanlara karşı savaştı		
Faşistlerde işleyen makinalı tabancalar var		
Djerzinski Akademisi bir taslak sundu		
Ruslar tabancayı 71 mermilik şarjör uydurdular		
Sovyet mühendisleri 7.62'lik kısa mermi geliştirdiler	fakat	
1946'da silahın ilk örneğini tamamladı		
Silahı 1946'da üretti		
Kalaşnikov nişanlar, ödüller aldı		
Batıda yaşasaydı zengin olurdu		
Amerika'ya gidecekti.		

ÖRNEK 21:

“Ankara-İstanbul'a” Metni için A-2 Modeli Alıştırma

Okuduğunuz tümcelerdeki önemli sözcükleri, metnin sağına not halinde yazınız.

Ankara İstanbul'a fiber-optikle bağlandı

Ankara- Şehirlerarası telefon görüşmelerinde en büyük yoğunluğa sahip olduğu bildirilen Ankara-İstanbul arasında aynı anda karşılıklı olarak görüşme yapabilen abone sayısı, 85 binden 145 bine çıkarıldı. İki şehir arasında mevcut radyo-link ve Baykok şebekesinden çok daha gelişkin bir sistem olan 60 bin hat kapasiteli Fiber optik yeraltı kablo şebekesi hizmete girdi. Yaklaşık 100 milyar liraya mal olan yeni fiber optik yeraltı kablo şebekesi'nde, tek bir saç teli kalınlığındaki kablodan aynı anda 1800 telefon görüşmesinin yapılabiliyor. Kabloların içinde elektrik yerine ışığın yol aldığı bu yüksek teknolojiyle yapılan telefon görüşmelerinde, data iletişiminde yüzde 100'ü aşan bir kaliteye ulaşıyor. Şebekeyle ilgili 2 milyon 860 bin 570 DM'lık bir yatırımı kapsayan projeye ilgili sözleşme 1993 yılında Alman Siemens AG firmasıyla imzalandı. 5 Nisan tasarruf tedbirleri genelgesi uyarınca Ekim 1994'e kadar geciken proje son dört ayda tamamlandı. (aa)

“Ankara-İstanbul’a” Metni için B-6 Modeli Alıştırma

Aşağıdaki boşlukları kutucuk içindeki kelimelerle metindeki boşlukları doldurunuz.

Ankara İstanbul’a fiber-optikle bağlandı

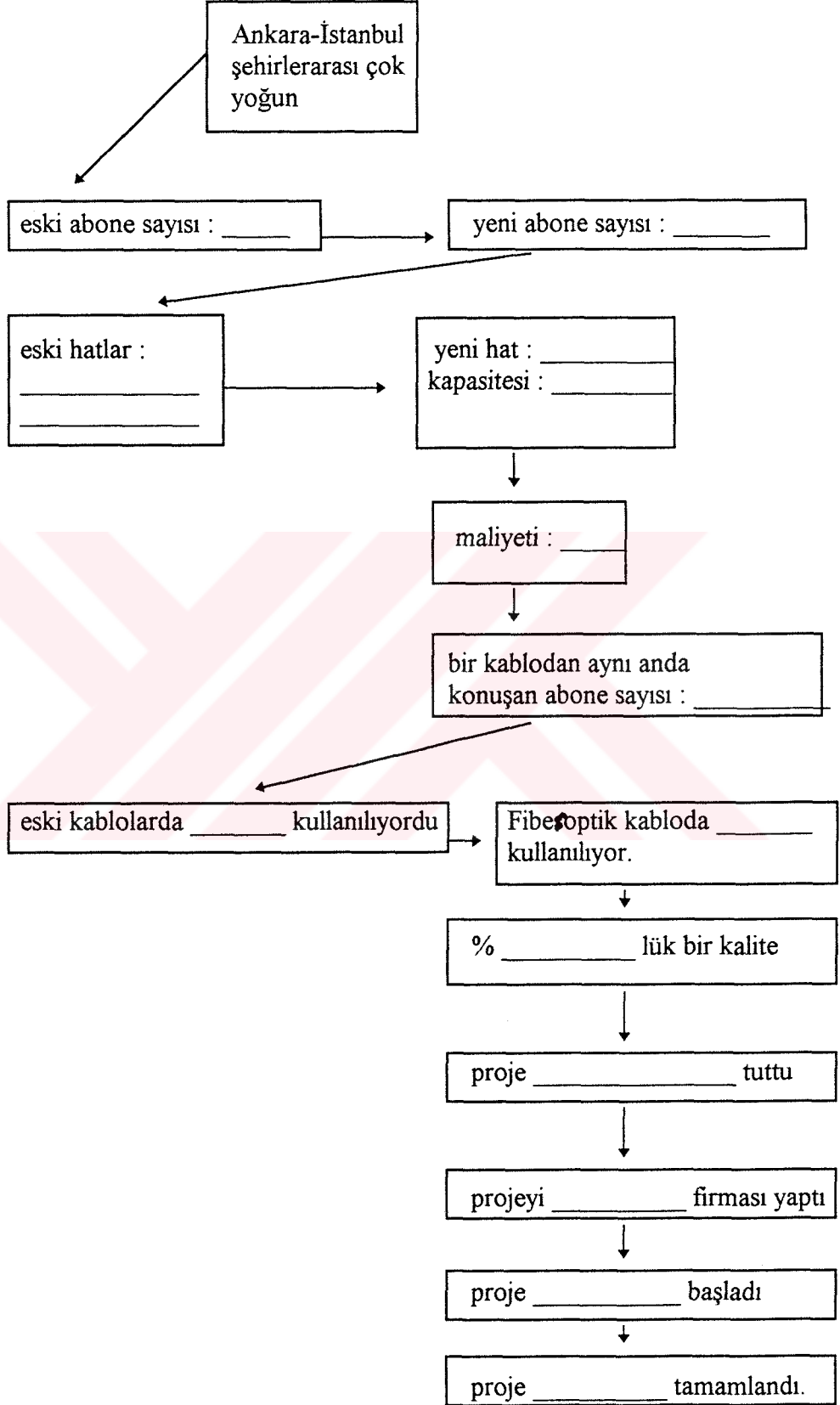
Ankara- Şehirlerarası telefon görüşmelerinde en büyük _____ sahip olduğu bildirilen Ankara-İstanbul _____ aynı anda karşılıklı olarak görüşme yapabilen _____ sayısı, 85 binden 145 bine çıkarıldı. İki _____ arasında mevcut radyo-link ve Baykok şebekesinden çok daha _____ bir sistem olan 60 bin hat _____ Fiber optik yeraltı kablo şebekesi _____ girdi. Yaklaşık 100 milyar _____ mal olan yeni fiber optik yeraltı kablo şebekesi’nde, tek bir saç teli _____ kablodan _____ 1800 telefon görüşmesinin yapılabiliyor. Kabloların içinde elektrik yerine _____ yol aldığı bu yüksek _____ yapılan telefon görüşmelerinde, data iletişimde _____ 100’ü aşan bir kaliteye ulaşıyor. Şebekeyle ilgili 2 milyon 860 bin 570 DM’lık bir _____ kapsayan projeye ilgili sözleşme 1993 yılında Alman Siemens AG firmasıyla _____ 5 Nisan tasarruf tedbirleri genelgesi uyarınca Ekim 1994’e kadar geciken _____ son dört ayda _____ (aa)

hizmete, yüzde, abone, liraya, aynı anda, ışığın, yoğunluğa, şehir, imzalandı, yatırımı, kalınlığındaki, gelişkin, tamamlandı, projeye, arasında, kapasitelik, teknolojiye,

ÖRNEK 23:

“Ankara İstanbul’a” Metni için C-3 Modeli Alıştırma

Metni okuduktan sonra aşağıdaki metin akış diyagramlarını doldurunuz.

“Ankara İstanbul’a” Metni için D-3 Modeli Alıştırma

Türkiye’de kurulan hattın benzeri Almanya’da Münih-Frankfurt arası kurulmuştur. Almanya’daki arkadaşınız Thomas ile karşılaştığınızda, bu iki hattı ve bilgileri karşılaştırınız.

Hat : Ankara-İstanbul	Aynı anda görüşen abone sayısı : 145.000	Sistem : Fiber Optik
Maliyet: 100 Milyar TL veya 860.570.000 DM	1 telden görüşen abone sayısı: 1800	
Kablodan geçen enerji : IŞIK	Kalite : % 100	Başlama yılı: 1993
Bitiş: Ekim 1994		

Hat : Münih-Frankfurt	Aynı anda görüşen abone sayısı : 200.000	Sistem : Fiber Optik
Maliyet: 250 Milyar TL veya 2.151.425 DM	1 telden görüşen abone sayısı: 1200	
Kablodan geçen enerji : IŞIK	Kalite : % 98	Başlama yılı: 1991
Bitiş: Ekim 1993		

İyi ki oğlumuz bilgisayar almışız...

İlkokul beşinci sınıfa geçtiğinde oğlumuz Metin’e bir bilgisayar aldık. Metin, kolej sınavlarına bilgisayarla hazırlandı ve kazandı. Bilgisayar Metin’in bir parçası ve notları çok iyi.

Eşim banka memuru, ben ise Metin doğduğundan beri çalışmıyorum. Beş sene önce oğlumuz Metin’e bilgisayar almaya karar verdik. O zamanlar eşim bankada bilgisayar kullanıyordu ama pek anlamazdı. Benim ise hiçbir fikrim yoktu. Eşimin bankadan bir arkadaşı bilgisayar almış. Bizimki de özenip almaya karar verdi. Kendimiz için değil Metin için istiyorduk. Eğitim programları da varmış. Neyse biz bilgisayarı, programları ve birkaç kitap alıp eve getirdik.

Satıcı, hemen dersleri ileri sürüp çocuğu sıkmayın. Önce biraz oyun oynasın dedi. Bizde öyle yaptık. Zeki çocuk, hemen bilgisayara ısındı. Bilgisayara öyle şeyler yaptırıyor-

du ki anlattığında bile anlamıyorduk. Okulların açılmasına doğru ders programları ile ilgilenmesi için ikna etmeye çalıştık. Oyunlardan biraz sıkılmıştı galiba. Hiç sorun çıkarmadan her gün birkaç saat bilgisayar başında ders çalışıp test çözdü. Eğitim programları bana bile bir sürü şey öğretti. Eğitimden çok çizgi filme benziyorlardı.

Metin kolej sınavını çok iyi puanla kazandı. Bilgisayardan önce evde doğru dürüst ders çalışmayıp bütün gün sokakta oynayan Metin, bilgisayardan sonra günün büyük kısmını evde bilgisayar başında geçirmeye başladı.

İlk zamanlar, hep oyun oynar, ders yapmaz diye çok korkuyorduk. Fakat satıcının

söylediklerini yapmamız çok işe yaradı. Eve az oyun getirdik. Yaz boyunca oynadı ve sıkıldı. Sonra oyun programlarını gördü ve beğendi. Zaten oyun oynarken bilgisayar hakkında bir sürü bilgi edindi. Şimdiden üniversite sınavlarına hazırlanıyor. Böyle giderse üniversiteyi de kazanacak. Eşim ve ben bile bilgisayarı öğrendik.

Müzeyyen Gürdal

ÖRNEK 25:

“İyi ki Oğluma ...” Metni için A-16 Modeli Alıştırma

Aşağıdaki ifadelerin doğru olup olmadığını işaretleyiniz.

	DOĞRU	YANLIŞ
Babası Metin’e bir bisiklet aldı	☐	☐
Metin İlkokul üçe giderken bilgisayar aldı	☐	☐
Metin’in annesi babası bilgisayar uzmanı	☐	☐
Metin bilgisayarla daima ders çalıştı	☐	☐
Eğitim programları ile çalışmak zevkliydi	☐	☐
Metin günün büyük kısmını evde geçiriyordu	☐	☐
Metin hiç oyun oynamadı	☐	☐
Satıcı onlara yanlış bilgi verdi	☐	☐
Annesi, Babası eve az kitap getirdi	☐	☐
Metin Bilgisayarı öğrenemedi	☐	☐
Metin şimdi Anadolu Lisesi’ne hazırlanıyor	☐	☐

ÖRNEK 26:

“İyi ki Oğluma ...” Metni için B- 1/2 Modeli Alıştırma

Aşağıda kutucuklardaki sözcükleri kullanarak mümkün olduğu kadar çok tümce üretiniz.

Veriler	çocuklarına	çok daha verimli olurlar
Bilgisayar	müşterilere	oyun için kullanırlar
Yaşlı insanlar genellikle	bilgisayarları	amacıyla kullanılan bir cihazdır
Bilgisayarlar	eğitim programlarıyla	yaşlı insanlar da öğrenebilir
çocuklar	satıcıları	kullanıcılara faydalı olurlar
	kullananlar	bilgisayar alırlar
	ders ve eğitim	icat edilmiştir
	yirminci yüzyılda	Üniv. daha rahat kazanabilirler
	kullanmayı	Önemli tavsiyelerde bulunurlar
		kullanamazlar

ÖRNEK 27:

“İyi ki Oğluma ...” Metni için C-1 Modeli Alıştırma

Yukarıdaki metni okuduktan sonra Anne, Baba ve Metin arasındaki geçebilecek konuşmaları tamamlayınız.

Baba : Metin için bir bilgisayar alsak nasıl olur?

Anne : _____ ?

Baba : Hayır, çok pahalı değil.

Anne : _____

Baba : Metin sana bir sürprizimiz var. Bak sana ne aldık oğlum !

Metin : _____ !

(iki ay sonra)

Anne : Metin, hep oyun oynayamazsın oğlum. Bilgisayarın eğitim programlarını da kullan.

Metin : _____, fakat benim çok eğitim programım yok.

Anne : Hiç üzülme, _____

Metin : _____

Baba : Bilgisayar ile test çözmek daha zevkli değil mi Mein?

Metin : _____. Baba siz de niçin öğrenmiyorsunuz?

Baba : Bilmem ki.

Anne : Oğlum bu çok zor.

Metin : Hayır, _____

Anne : Peki, hafta sonu kolay birşeyler gösterirsin olmaz mı?

Metin : _____

ÖRNEK 28:

“İyi ki Oğluma ...” Metni için D-1 Modeli Alıştırma

Okuduğunuz metne ait ifadeler kullanılmıştır. Sizce bu ifadeler doğru ise (+), yanlış ise (-), bilmiyorsanız (?) işaretleri kullanınız ve bunları açıklayacak sebepler yazınız.

İFADE	FİKRİNİZ	SEBEP
Bilgisayar sadece ofis işlerinde kullanılır	☒	Evlerde de kullanılır
Yaşlı insanlar bilgisayar öğrenmemeli	☐	
Bilgisayarların yararı kadar zararı var	☐	
Türkiye’de her çocuğun bir bilgisayarı var	☐	
Bilgisayarları yaşlı insanlar kullanamıyor	☐	
Üniversiteye bilgisayarla hazırlanabilirsiniz	☐	
Bilgisayarlar oyun makineleridir	☐	
Genellikle babalar çocuklarına bilgisayar alırlar	☐	
Bilgisayar yerine futbol topu/bebek alınmalı	☐	
21.Yüzyılda bilgisayar kullanılmayacak	☐	
Bilgisayarlar bizim işimizi kolaylaştırıyor	☐	
Bilgisayarı gösteriş için almalıyız	☐	

ÖRNEK 29:

“Ali’nin haftasonu tatili” metni için A-9 modeli Alıştırma

Aşağıdaki resimler ile bunlara ait tümceleri eşleştiriniz. Hangi tümce hangi resme aittir ?

(1)

(2)

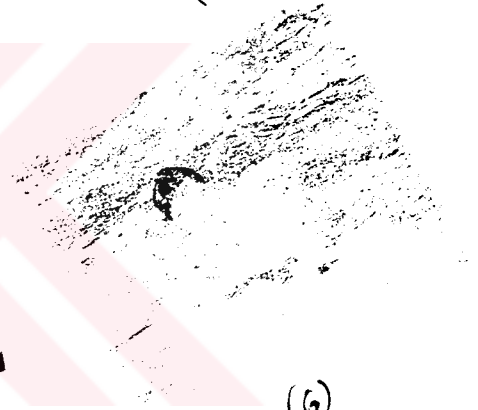
(3)

(4)

5

(6)

RESİM NO

1. Ali yüzdükten sonra sinemaya gitti
2. Arkadaşı ile birlikte lokantaya gitti.
3. Öğleden sonra televizyon izledi
4. Ali pazar sabahı saat sekizde uyandı.
5. Tek başına yüzme havuzuna gitti.
6. Parkta arkadaşı ile buluştu.

□ □ □ □ □ □

ÖRNEK 30:

“Ali’nin haftasonu tatili” metni için B-5 modeli Alıştırma

Aşağıdaki konuşmalar hangi ortamla (resimle) ilgilidir. Kutucuğa ait olduğu resmin numarasını (1-6) yazınız.

RESİM

- Daha çok erken kalkmak istemiyorum. ☐
- Başka birşey yemek istermisin ? ☐
- Hangi filme gitsem acaba ? ☐
- Bugün televizyonda birşey yok. ☐
- Selam. Nerede kaldın ? ☐
- Ben yüzmeyi çok seviyorum. Su çok sıcak ☐
- Buranın yiyecekleri çok temiz ve lezzetli. ☐
- Bu benim en çok sevdiğim konser. ☐
- Canım kalkmak istemiyor, biraz daha yatacağım. ☐
- Nereye gidelim ? ☐
- Kolanı bitirsene. ☐
- Ayağıma kramf girdi. ☐
- Kahvaltıda ne yesem acaba ? ☐
- Nerede yemek yiyelim ? ☐
- Spor yapmak bana çok iyi geliyor. ☐

tembe day	12 cuma Friday	13 cumartesi Saturday	14 pazar Sunday
	16:00 Sigorka Şirketi	10:00 Cem ile randevu 13:00 Konser	12:00 hediye sahada futbol 14:30 Hic Donolo's
	19:00 Emel ile gökşam yemegi	17:45 Sinema 19:10 Ders	15:00 MEX gorusu
		21:20 Murat'a telefon et	
		19.hafta	

Mayıs / May						
Pt	Sa	Ça	Pe	Cu	Ct	Pz
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

MAYIS'95

May-Mai

ÖRNEK 32:

“Ali’nin hafta sonu tatili “ için D-1 modeli Alıştırma

Varsayın ki, Ali’nin işleri sürekli ters gidiyor. Bu durumda Ali ne yapmalı ?

Sorunları okuduktan sonra tavsiyelerde bulununuz.

1. Ali’nin saat sekizde randevusu almalı var ama Ali henüz uyandı..
Hemen telefon açıp, randevuyu saat 9’a almalı
2. Ali duş almak istiyor fakat sular akıyor.
3. Arkadaşı ile buluşacak fakat arkadaşı gelmiyor.
4. Kahvaltı yapacak fakat evde ekmek kalmamış.
5. Ali ve arkadaşı lokantada yemek yiyorlar fakat cüzdanları evde kalmış.
6. Kolanın içinden sinek çıkıyor.
7. TV’deki konser saatinde başlamıyor ve sürekli reklam yayınlanıyor.
8. Yüzme havuzuna gidiyor fakat mayosunu evde unutuyor.
9. Havuzda sarışın bir kız beğeniyor fakat kızın erkek arkadaşı var.
10. Sinemaya yarım saat geç ulaşıyor.
11. Sinemaya geciktiği için gişedeki kadın bilet satmıyor.
12. Başka bir film için bilet satın alıyor. Bilet ikinci sıra için verilmiş ve önünde çok uzun boylu bir oturuyor.
13. Filmin ortasında tuvalete gitmesi gerekiyor.
14. Tuvaletten döndüğünde karanlıkta yerini bulamıyor.
15. Geceyarısı eve döndüğünde, anahtarını kaybettiğini anlıyor.
16. Evin köpeği havlayarak üzerine geliyor.
17. Komşular polise haber veriyorlar ve polis Ali’yi tutuklamak istiyor.

“Bindiği dalı kesmiş” metni için A-15 Modeli Alıştırma

Aşağıdaki karışık halde verilmiş tümceleri doğru sıraya koyarak hikayeyi oluşturunuz.

— Sen benim düşeceğimi bildin. Öyleyse öleceğimi de bilirsin. Söyle bakalım, ben ne zaman öleceğim?

Yolcuya şunu söylemiş:

Bunun üzerine Nasreddin Hoca yolcunun ardından koşmuş. Ona yetişmiş.

BINDIĞI DALI KESMİŞ

Nasreddin Hoca bir gün oduna gitmiş. Bir ağacın dalına çıkmış. Bindiği dalı kesmeye başlamış.

Bu sırada oradan geçen bir yolcu:

Yolcu yoluna devam etmiş.

— Hocam, bindiğin dalı kesme. Sonra düşersin, demiş.

Nasreddin Hoca yolcunun sözlerine kulak asmamış. Dalı kesmiş. Kesmiş ama, kesilen dalla birlikte yere düşmüştü.

ÖRNEK 34:

“Bindiği dalı kesmiş” metni için B-3 Modeli Alıştırma

Aşağıdaki soru kutucuğundan sorular sorunuz ve cevap kutucuğundan bu sorulara cevaplar bulunuz..

HOCA	neyi kesiyor ? nerede oturuyor ? neden/niçin gülümdüyor? ne yapıyor ? Nasıl bir iş yapıyor ?	
YOLCU	kimi gösteriyor ? kimi uyarıyor ? kime bakıyor ? ne yapıyor ? neden endişeleniyor kimi tanıyor ? ne söylüyor ?	

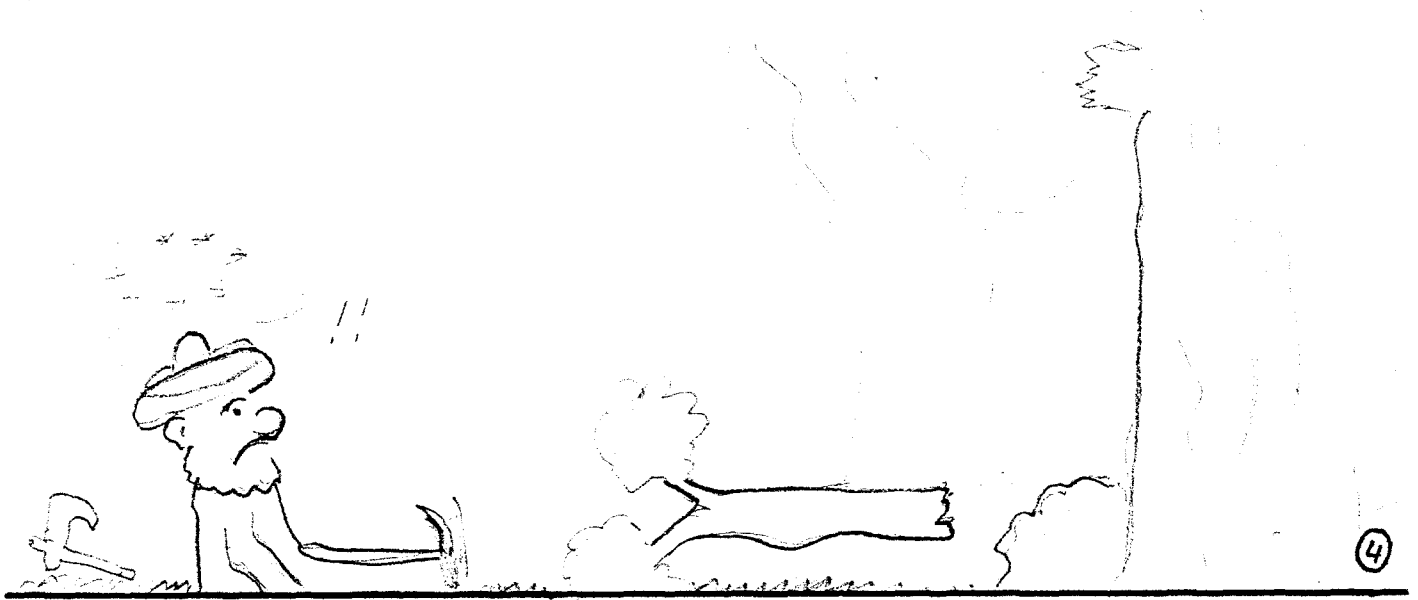
HOCA	dalı kesiyor. dalda oturuyor gülümsüyor çalışıyor tehlikeli bir iş yapıyor	
YOLCU	hocayı gösteriyor. hocayı uyarıyor. hocaya bakıyor. ayakta duruyor. endişeleniyor. hocayı tanıyor	

ÖRNEK 35:

“Bindiği dalı kesmiş” metni için C-15 Modeli Alıştırma

Aşağıdaki konuşma baloncuklarının içini doldurunuz.

ÖRNEK 36:

“Bindiği Dalı Kesmiş” Metni için D-1 Modeli Alıştırma

Lütfen Nasreddin Hoca’nın ve Yolcu’nun kişiliklerini sınıfta tartışınız ve bu kişilere ait tabloları kendi fikirlerinize göre doldurunuz ve sebeplendiriniz.

Nasreddin Hoca		Sebepler
İsim	_____	Çünkü _____
Yaş	_____	Çünkü _____
Kilo	_____	Çünkü _____
Adres	Köy ☐ Kasaba ☐ Şehir ☐	Çünkü _____
Eğitimi	_____	Çünkü _____
Evlilik D.	_____	Çünkü _____
Çocuk S.	_____	Çünkü _____
Uyruk	_____	Çünkü _____
Mesleği	_____	Çünkü _____
Hobiler	_____	Çünkü _____
Zeki	Evet ☐ Hayır ☐	Çünkü _____
Sevimli	Evet ☐ Hayır ☐	Çünkü _____
İnatçı	Evet ☐ Hayır ☐	Çünkü _____

Yolcu		Sebepler
İsim	_____	Çünkü _____
Yaş	_____	Çünkü _____
Kilo	_____	Çünkü _____
Adres	Köy ☐ Kasaba ☐ Şehir ☐	Çünkü _____
Eğitimi	_____	Çünkü _____
Evlilik D.	_____	Çünkü _____
Çocuk S.	_____	Çünkü _____
Uyruk	_____	Çünkü _____
Mesleği	_____	Çünkü _____
Hobiler	_____	Çünkü _____
Zeki	Evet ☐ Hayır ☐	Çünkü _____
Sevimli	Evet ☐ Hayır ☐	Çünkü _____
İnatçı	Evet ☐ Hayır ☐	Çünkü _____

“Heyecanlı Bekleyiş” Metni için A-1 Modeli Alıştırma

Metni okuduktan sonra anahtar kelimelerin altını çiziniz.

ÖSYM Başkanı Prof.Dr. Atilla Özmen, adaylarla ilgili bilgiler ve cevap kartlarının bulunduğu salon hakkında bilgi verdi.

9 Nisan’da yapılacak üniversite seçme sınavı için geri sayma başlarken, soru kitapçıklarının basımına -dünden itibaren sıkı güvenlik önlemleri altında geçildi.

Yaklaşık 2 hafta sonra yapılacak Öğrenci Yerleştirme Sınavı (OYS) sorularının seçimleri yapılarak kitapçıkların basımına başlandı. 9 Nisan’daki sınavlardan önce, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi’nin (ÖSYM) bulunduğu sıkı koruma altındaki binaya girerek, yüzbinlerce gencin kalbinin attığı, kaderinin belirlendiği bilgisayar ağı ve soru bankasının bulunduğu merkezdeki çalışmalarını görüntüledik.

Belli görevliler dışında kimsenin giremediği ÖSYM’nin soru bankası ve değerlendirme ünitesi yoğun bir çalışma sürüyor. ÖSYM Başkanı Prof.Dr. Atilla Özmen’in gözetiminde dün sınav sorularının seçilmesi ve bunların basımına geçi-

mesiyle sınav için geriye sayma da başlamış oldu.

Sınavda adaylara hangi sorular yöneltileceği Prof. Özmen’in huzurunda belirlendi ve diske yüklenen sorular şifreli olarak soru kitapçığının basılacağı matbaaya götürüldü. Kitapçıkların basıldığı matbaaya, sınav sonuçlanuncaya kadar giriş-çıkış olmayacak. Binanın çevresi ise Jandarma tarafından sıkı koruma altında tutulacak.

Seçilen sorular

Hiçbir sınavda daha önce sorulan soruların yer almadığını söyleyen Özmen, seçilen soruların son derece basit ve ders programlarına uyumlu olduğunu, adayların dikkatli olmaları halinde birinci sınav engelini rahatlıkla aşabileceklerini

belirtti. ÖSYM Başkanı, üniversite sınavına katılan adaylarla ilgili her türlü bilginin bulunduğu ve sonuçların değerlendirilmesinin yapıldığı salon hakkında bilgi verdi. Bu salona, ancak üzerinde “Girilmez” yazılan 4 kapıdan geçerek ulaşılabilir.

Gizliliğe önem verdiklerini kaydeden Özmen, bir milyon 211 bin adayın katılacağı sınavın güvenli bir biçimde yapılması için her türlü önlemin alındığını söyledi. ÖSYM Başkanı, adayların sınav salonuna çağrı cihazı, telsiz, cep telefonu gibi haberleşme araçlarıyla giremeyeceklerini ve 3 saat sürecek olan sınav başladıktan sonra 1.5 saat dolmadan salondan ayrılmayacaklarını açıkladı.

Saygı ÖZTÜRK

Heyecanlı bekleyiş

ÖRNEK 38:

“Heyacanlı Bekleyiş” Metni için B-13 Modeli Alıştırma

Aşağıda Üniversite sınavına ilk kez girecek bir öğrenci ile sınav merkezi yetkilisi arasında geçen bir konuşma vardır. Sınav merkezi yetkilisinin cevapları kutucuk içindeki bilgilere göre olmalıdır.

sınav tarihi : 9 Nisan 199

Başkanı : Prof. Dr. Atilla Özmen

Öğrenci Sayısı : 1.211.000

Yasak Cihazlar: Çağrı cihazları , cep telefonları, telsiz

Süre : 3 saat

Diğer : Kitapçıklar gizli basılıyor.

Sonuçların değerlendirildiği salon iyi korunuyor.

Sınav salonu, sınav başladıktan 1.5 saat sonra terkedilebilir.

Öğrenci : Affedersiniz efendim, size Üniversite sınavı hakkında birkaç soru sorabilirmiyim ?

Yetkili”: Elbette, buyurun.

Öğrenci : Sınav ne zaman yapılacak ?

Yetkili : _____ yapılacak.

Öğrenci: Sınava kaç öğrenci girecek, kesin rakamı biliyormusunuz ?

Yetkili : _____

Öğrenci: Kitapçıkların basımı hakkında bana bilgi verebilirmisiniz ?

Yetkili : _____

Öğrenci: Sınava gelirken neler getirmeliyim ve neler getirmemeliyim ?

Yetkili: Nüfus cüzdanını, ÖSYM kimlik kartını, kurşun kalem, silgi getirmelisin fakat _____ yasak.

Öğrenci: Peki, sınav kaç saat sürüyor ?

Yetkili: _____

Öğrenci: Bütün bilgiler içi çok teşekkür ederim.

Yetkili: _____

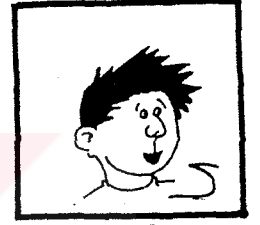
ÖRNEK 39:

“Heyecanlı bekleyiş” Metni için C-7 Modeli Alıştırma

Aşağıda ÖSYM başkanı ile bir öğrenci arasındaki konuşma verilmiştir. Havada uçan baloncuklar içindeki ifadelerin kime ait olduğunu bulunuz.

ALİ ÖZKAN
(ÖSYM Yetkili)

OKAN
(Lise Öğrencisi)

Sorular zor mu ?

Kitapçıkların basımına başlandı mı ?

Evet, bu yıl sınava gireceğim

Sınavda çıkacak sorular daha önce soruldu mu ?

Hayır, çok basitler

Sen sınava girecekmisin ?

Sınavın süresi ne kadar ?

Birinci sınav hangi tarihte ?

Hayır, ilk kez sorulacak

Evet, kitapçıklar şu an basılıyor

Üç saat

Birinci sınav 9 Nisan'da

ÖRNEK 40:

“Heyecanlı Bekleyiş” Metni için D-3 Modeli Alıştırma

Metni okuduktan sonra A tablosundaki boşlukları doldurunuz sonra A ve B tablolarını karşılaştırınız.

Üniversite Seçme Sınavı 1995		
Tarih :		
ÖSYM Başkanı :		
		EVET HAYIR
Kitapçıkların basıldığı matbaa korunuyor	☐	☐
Matbaa çalışanları hergün evlerine gidiyor	☐	☐
ÖSYM merkezinde adaylara ait her türlü bilgi var	☐	☐
Sonuçların değerlendirildiği salona herkes giremiyor	☐	☐
Adaylar isterlerse sınav başlar başlamaz çıkabiliyorlar	☐	☐
Adayların	☐ dikkatli ☐ dikkatsiz	olmaları isteniyor.
Sınava	☐ 1.615.000 ☐ 957.000 ☐ 1.211.000 ☐ 211.000	aday giriyor
Sınav salonuna girmesi yasak olmayan nesne hangisidir?		
☐ çağrı cihazı ☐ cep telefonu ☐ kimlik kartı ☐ telsiz		
Sınav	2 saat 3 saat 4 sat 5 saat	sürüyor

Üniversite Seçme Sınavı		
Tarih : 12 Nisan 1988		
ÖSYM Başkanı : Dr.Fethi Toker		
		EVET HAYIR
Kitapçıkların basıldığı matbaa korunuyor	☒	☐
Matbaa çalışanları hergün evlerine gidiyor	☒	☐
ÖSYM merkezinde adaylara ait her türlü bilgi var	☐	☒
Sonuçların değerlendirildiği salona herkes giremiyor	☒	☐
Adaylar isterlerse sınav başlar başlamaz çıkabiliyorlar	☒	☐
Adayların	☒ dikkatli ☐ dikkatsiz	olmaları isteniyor
Sınava	☐ 1.615.000 ☒ 957.000 ☐ 1.211.000 ☐ 211.000	aday giriyor
Sınav salonuna girmesi yasak olmayan nesne hangisidir?		
☐ çağrı cihazı ☐ cep telefonu ☒ kimlik kartı ☐ telsiz		
Sınav	2 saat 3 saat X 4 sat 5 saat	sürüyor

Ziya Osman Saba

MISAKIMİLLÎ SOKAĞI NO.37

Ah, şimdi hâtıralar mahallesinde
Misakimillî sokağı No.37.
Orası bütün evler, bütün ömür içinde,
Mesut olduğumuz evdi.

Talihin bir gün karşımıza çıkardığı,
El ele döşediğimiz bir çift küçük odası,
Ne diyeyim bilmem ki:
Gönül sarayı, aşk yuvası...

Akşamlar iner "kaymak yoğurt"çularla,
Kaldırımlar benim için gölgelenirdi.
Saatler ilerler bozacılarla,
Derken bir komşu seslenirdi.

Pencerelerimizden biri karşı arsaya bakar,
Ötekinin önünde bir havagazı feneri;
Rüzgârla açılıp kapanırdı ışığı,
Geceleri...

O geceler, doğan günler orada,
Kaderlerin en güzelini ördü.
Misakimillî sokağı No.37,
Çocuğum orada dünyayı gördü.

Misakimillî sokağı! senin
Esen rüzgâr, yağın karını sevdim.
Camin önüne her oturuşta seyrettüğün
Arnavut kaldırımlarını sevdim.

Bir çocukluk oyunu mu oynadık orada?
Sen gelin olmuşsun, ben güvey.
Sen öyle güzel; ben, daha genç,
Yepyeni, taptazeydi her şey.

Ne zaman o sokağa yolum düşse şimdi,
Ayaklarım geri geri gider.
Evler cansızdır elbet, insanlar vefasız,
Komşumuz başkalarına komşuluk eder.

Yabancı perdeler asılmış penceresi,
Bir vakitler içinde çocuğumun oturduğu.
-Yeni kiracılar evlâtsiz besbelli-
Şimdi birkaç saksının durduğu.

Söz birliği etmiş şimdi saksılar, perdeler,
Elektrik lâmbasıyla değiştirilen fener.
O sokağa ne zaman yolum düşse, bir ses:
Günler geçti, geçti, geçti...der.

ÖRNEK 41:

“Misakımilli Sokağı No:37” Şiiri için A-17 Modeli Alıştırma

Şiiri okuduktan sonra, aşağıdaki sorulardaki doğru cevabı işaretleyiniz.

- 1-) Okuduğunuz şiirde İstanbul'un
- ☐ a bir semti anlatıyor.
 - ☐ b bir meyhanesi anlatılıyor.
 - ☐ c bir sokağı anlatılıyor.
 - ☐ d her tarafı anlatıyor.
- 2-) Şair bu şiirde,
- ☐ a öğrencilik yıllarını anlatıyor.
 - ☐ b eski sokağının özlemini anlatıyor.
 - ☐ c sokak satıcılarından dert yanıyor.
 - ☐ d eski komşusuna evini sattığını anlatıyor.
- 3-) Aşağıdaki kişilerden hangisi şiirde yer almaz?
- ☐ a sokak satıcıları.
 - ☐ b yeni doğan bir bebek.
 - ☐ c komşu.
 - ☐ d ilkokul öğretmeni.
- 4-) Aşağıdakilerden hangisi şairi üzmemektedir?
- ☐ a kaymak yağıurtçular.
 - ☐ b bozacılar
 - ☐ c yeni kiracılar
 - ☐ d çocuğu
- 5-) Aşağıdaki nesnelerden hangisi şiirde yer almaz ?
- ☐ a perde
 - ☐ b nargile
 - ☐ c havagazı feneri
 - ☐ d saksı
- 6-) Şiirde hangi duyguya yer verilmemiştir ?
- ☐ a özlem
 - ☐ b sevgi
 - ☐ c kıskançlık
 - ☐ d kin

ÖRNEK 42:

“Misakımilli Sokağı No:37” Şiiri için B-15 Modeli Alıştırma

Şiirdeki boşlukları alt kutucuktaki sözcükleri kullanarak doldurunuz.
Daha sonra şiire bakarak ne kadar sözcüğe doğru bağlam bulabildiğinizi belirleyiniz.

Ziya Osman Saba

MİSAKİMİLLİ SOKAĞI NO.37

Ah, şimdi hâtıralar mahallesinde
Misakımillî sokağı No.37.
Orası bütün bütün ömür içinde.
Mesut olduğumuz evdi.

Talihin bir gün karşımıza çıkardığı,
El ele bir çift küçük odası,
Ne diyeyim bilmem ki:
Gönül sarayı, aşk yuvası...

Akşamlar iner "kaymak yoğurt"çularla.
Kaldırımlar benim için gölgelenirdi.
Saatler ilerler bozacılarla,
Derken bir seslenirdi.

biri karşı arsaya bakar,
Ötekinin önünde bir havagazı feneri;
açılıp kapanırdı ışığı,
Geceleri...

O geceler, doğan günler orada,
Kaderlerin en güzelli ördü.
Misakımillî sokağı No.37,
orada dünyayı gördü.

Misakımillî sokağı! senin
Esen yağan sevdim.
Camin önüne her oturuşta seyrettiğim
kaldırımlarını sevdim.

Bir çocukluk oyunu mu oynadık orada?
Sen olmuştun, ben
Sen öyle güzel; ben, daha genç,
taptazeydi her şey.

Ne zaman o sokağa yolum düşse şimdi,
Ayaklarım geri geri gider.
Evler cansızdır elbet, insanlar velasız,
Komşumuz başkalarına komşuluk eder.

Yabancı perdeler asılmış penceresi,
Bir vakitler içinde çocuğumun oturduğu.
-Yeni kiracılar evlâtsiz besbelli-
Şimdi birkaç saksının durduğu.

Söz birliği etmiş şimdi saksılar, perdeler,
Elektrik lâmbasıyla değiştirilen fener.
O sokağa ne zaman yolum düşse, bir ses:
Günler geçti, geçti, geçti...der.

komşu	aşk	pencerelerimizden
çocuğum	rüzgar	Arnavut
evler	döşediğimiz	gelin
güvey	rüzgarla	karını

ÖRNEK 43:

“Misakımilli Sokağı No:37” Şiiri için C-14 Modeli Alıştırma

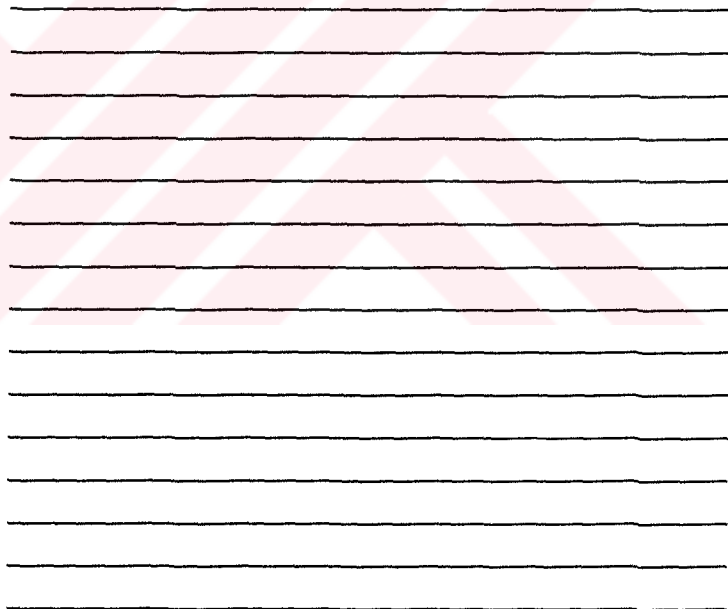
Aşağıdaki şiiri okuduktan sonra, burada anlatılan olayları düzyazıya çeviriniz. Şiirde geçen kişilere ait bilgiler verilmiştir.

Sinan Bey :23 yaşlarında, yeni evlenmiş bir delikanlı Misakımilli sokağındaki küçük bir eve taşınır. 40 yaşındayken işleri kötü gider ve o evden çıkmak zorunda kalır.

Makbule Hanım .Sinan Beyin eşi, evlendikten iki yıl sonra bir kız çocuğu dünyaya getirir.

Rasim Bey ve
Cemile Hanım : Sinan Beyin iyi kalpli komşuları.

Yavuz Bey ve
Hülya Hanım :Yeni evlenmiş bir zengin çift, Sinan Bey'in oturdukları evi
satın alır ve zorla Sinan Beyleri evden çıkartır.

ÖRNEK 44:

“Misakımilli Sokağı No:37” Şiiri için D-2 Modeli Alıştırma

Lütfen aşağıdaki tümcelere uygun bir sebep bularak tamamlayınız.

Bu evde mesut idik Bu evi birlikte döşediler Her akşam komşu seslenirdi Fenerin ışığı rüzgarla açılıp kapanırdı Çocuğu orada dünyayı gördü Çocukluk oyunu oynamışlardı orada	Çünkü	
---	-------	--

Eskiden Misakımilli sokakta oturuyordu Eskiden o evde mesut ,d, Eskiden bir komşu seslenirdi Eskiden orda oyun oynamışlardı O sokağa arasıra yolu düşer Orda şimdi yeni insanlar var Komşuları hala orada oturuyor Evde kiracılar oturuyor	fakat	
---	-------	--

Orada çok mesut O ev onların gönül sarayı Akşamları yoğurtçular O sokakta, rüzgar eser Camin önüne oturur	ve	
---	----	---

-SONUÇ-

İnsanlararası ilişkilerin her düzlemde yoğunlaştığı bir zaman dilimi içindeyiz. Bilgi çağı dediğimiz bu dönem, bilginin üretimi kadar aktarımını da önemli kılmaktadır. Bu durum yabancı dil öğretiminin gerekliliğini vurgularken, bir dili yabancı dil olarak daha iyi ve daha kolay öğretmeyi de çok yönlü bir uğraş konumuna getirmektedir.

20. yüzyılın son yıllarındaki gelişmeler Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretimine yeni bir ivme kazandırmıştır. Bu durum, Türkçe'yi yabancı dil olarak öğretme çabalarına da yeni boyutlar getirmektedir. Bu yöndeki çabalara katkıda bulunmak amacıyla yaptığımız bu çalışmada temel yönelimimiz, yabancı dil olarak Türkçe öğretimine çağdaş gelişmeler doğrultusunda bir bakış açısıyla yaklaşabilmektir.

Yabancı dil öğretimi çok yönlü bir olgudur. Bu süreçte alıştırma boyutu da temel taşlardan biridir. Alıştırma anlayışı, yabancı dil öğretiminin tüm akışını belirleyen bir boyuttur. Yönelinen amaca ulaşmak da doğrudan alışırmalara bağlı bir konudur. Bu nedenle bu çalışmada özellikle alıştırma boyutu üzerinde durulmuştur.

Yabancı dil öğretiminde günümüzde egemen olan görüş, bildirişimi sağlamaya yöneliktir. Bu görüş ışığında da yeni bir alıştırma modeli oluşturulmuştur. Çalışmamızda örneklerle tanıtmaya çalıştığımız alıştırma düzeninde **anlamadan özgür anlatmaya** doğru gelişen bir aşamalar zinciri yer almaktadır.

Yabancı dil öğrenmeyi yaşam için gerekli gördüğümüzde, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde de yaşama aktarma olanaklarını yaratabilme yollarını gerçekleştirebilmeliyiz.

Bu nokta, yapma ve yalnızca ders içi çalışmalar için oluşturulan metinlerle çalışmanın yeterli olmayacağını gösteren bir noktadır. Özgün metinlerle çalışmada “anlama” amacına yönelik alışırmaların gerekliliğini ortaya koyar. Ancak aşamaların ardından anlatmayı, yani üretmeyi sağlayacak alışırmalar gelmelidir.

Yabancı dil olarak Türkçe derslerini etkin ve üretken kılmak için bu çizgide gelişen bir alıştırma düzeni kurmak gerekir. Çalışmamızda bu anlayışa dayanan alıştırma modeli sunulmuş, ve bu

model değişik kaynaklardan yararlanılarak örnekler alınarak somutlaştırılmıştır.

Sunduğumuz bu alıştırma modeli ışığında bir durum saptaması yapabilmek için yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarında “Türkçe Öğreniyoruz I, II, III, IV” kitapları incelenmiştir.

Adıgeçen ders kitaplarını alışırmalar yönünden incelediğimizde şu sonuçlara varılmıştır:

- Adıgeçen ders kitaplarında sınırlı türde alışırmalar yer almaktadır,
- Özgün metinlerle çalışmalarda kullanılması gereken ve anlamayı sağlamaya yönelik alışırmalar yok denecek kadar azdır,
- Söz konusu ders kitaplarında özgür anlatma amacına yönelik alışırmalar da yok denecek kadar azdır.

Çalışmamızda yaptığımız döküm ortaya şu durumu çıkarmaktadır:

- Yabancı dil olarak Türkçe dersleri ile ilgili olarak adıgeçen ders kitaplarını temel aldığımızda şunu söylemek olanaklıdır : Yabancı dil olarak Türkçe derslerinde etkin dil kullanımına götürecek bildirişim ağırlıklı bir alıştırma düzeni yoktur. Dilbilgisi-Çeviri ve Konuşsal-İşitsel Yöntem anlayışına dayanan alışırmalar anlayışı henüz aşılabilmiş değildir.

Bu sonuç ve belirlemelere dayanarak çalışmamızın son bölümünde yeni alıştırma tür ve tiplerini temel alan öneriler geliştirilmiştir. Bu bölümde sunduğumuz uygulama örneklerinin yabancı dil olarak Türkçe derslerinde kullanılabilir nitelikte olmalarına özen gösterilmiştir.

Dileğimiz, yaptığımız bu çalışmanın yabancı dil olarak Türkçe derslerine yeni boyutlar kazandırabilecek katkılarda bulunabilmesidir.

- KAYNAKÇA I -

- 1) Başkan Ö., Bildirişim, Altın Kitaplar, 1988.
- 2) Demircan.Ö., İst.Üniv. Türkiye’de Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri.
- 3) Demirel Ö., Yabancı Dil Öğretimi, USEM Yayınları, 1993.
- 4) Freeman D.L., Techniques and principles in Language Teaching, Oxf Univ. Press 1986.
- 5) Finocchiaro M.-Brumfit C., The Functional - Notional Approach, 1983
- 6) Göktürk A., Çeviri: dillerin dili, Yapı Kredi Yayınları, 1994.
- 7) Gülay N., Dil Dergisi 1988.
- 8) İmer K., Dil ve Toplum, Gündoğdu Yayınları 1990.
- 9) Koç N., Yabancılar için Temel Türkçe, Öğretmen Kitabı III,
- 10) Neuner G-Kruger M.Grewer U., Übungstypologie zum kommunikativen Unterricht, Langenscheidt, 1988.
- 11) Özakıncı C., Dünden Bugüne Türklerde Din ve Dil, 1994.
- 12) Öztürk, M.O., Tübitak Bilim ve Teknik Dergisi, Nisan 1955.
- 13) Perek Fahruk, Eski Çağlarda dilbilgisi çalışmaları.
- 14) Polat T., Yab. Dil olarak Almanca Öğretiminde Yöntem Sorunu, yayımlanmamış doktora tezi, 1986.
- 15) San, H.K., Yüksek Lisans Tezi , 1989.
- 16) Stevick E.W. Teaching and Learning Languages, Cambridge University Press, 1982
- 17) Tapan N., Orta Öğretim Almanca Ders Kitaplarına Çözümleyici ve Değerlendirici Yaklaşım, yayımlanmamış doktora tezi, 1986.

- 18) Vanci O., Dil Öğretim Dergisi, Sayı 3, Eylül 1991,
- 19) VanEk J.A., The Threshold Level in European Unit/Credit System for Mod Lang Teaching by Adults, 1975

-YARARLANILAN DERS KİTAPLARI-

- 20) Abbs B. - Freebairn I, Building Strategies 2,
- 21) Alexander L.G., First things first,
- 22) Demirel Ö. - Koç S. - Sezer A, Test for proficiency in English,
- 23) Heaton J.B., Beginning composition through pictures,
- 24) Hedge T., Writing,
- 25) Higgins M., Elementary Grammar Workbook,
- 26) Jones P.W., Test your Vocabulary 1,
- 27) JuppTC - John Milize, Basic Writing Skills in English,
- 28) Karasu A., Hürriyet Gazetesi, 6 Mart 1995
- 29) Kast B., Literatur in Unterricht, Goethe Institut, 1984
- 30) Laveau I., Sach und Fachtexte, Goethe Institut, 1985
- 31) Nolosco R., Wow, Oxford University Press, 1991
- 32) O'Connel S, Focus on First Certificate,
- 33) Oller J.W.- Richard P.A., Methods that work, Newbury house Publishers, 1983
- 34) Rein G., East-West 1,
- 35) Rein G., East-West 2,
- 36) Simmonds F. - Koy C. - Composition through pictures

- 37) Swan M. - Walter C. The New Cambridge English Course 1
- 38) Swan M. - Walter C. The New Cambridge English Course 2
- 39) Swan M. - Walter C. The New Cambridge English Course 3

